

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2025 30 stp

Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning

Meldeplikt som skogpolitisk virkemiddel

Mandatory reporting as a forest policy instrument

Gunnhild Mogstad Finstad

*«Det lysned i Skoven, da ilede jeg frem,
Snart stod jeg, hvor Bakkestupet skraaned.
Jeg saa den vide Bygd, jeg saa mit kjære Hjem,
Jeg saa, hvor de fjerne Aaser blaaned.»*
(Moe, 2011, s. 7)

Forord

Denne oppgaven setter et punktum for fem herlige, og uforglemmelige år på Norges Miljø og Biovitenskapelige Universitet.

En stor takk går til veileder professor Erik Trømborg og biveileder Knut Øistad, for god veiledning underveis med oppgaven. Takk for gode innspill, motiverende ord, og ved kritiske punkt ledet meg på rett sport.

En varm takk går til mamma, og mine to nydelige søstre for korrekturlesing, motiverende ord og gode råd. Dere er gull. Tusen takk til Pappa for all skogkunnskapen du så raust har delt underveis i studiene – og for at du i utgangspunktet viste meg engasjement for faget. Det har hatt stor betydning for retningen jeg valgte. En stor takk går også til Vetle for all støtte og tålmodighet underveis.

Takk til Hkl. V, for godt fellesskap og mange høylytte samtaler på lesesalen om både faglige og mindre faglige temaer. En spesiell takk går til skog og mærrabætt-guttene for solid motiverende innsats, uten dere hadde det nok blitt mer hjemmekontor og færre skriveøkter.

En studietid skal, som hør og bør, ikke bare handle om fag, men også om foreningsliv og frivillig engasjement i sann forening. Takk til Foreningen Hunkatten, Skogbrukerforeningen, Hedmarks Bondesliga, UKA og Studentsamfunnet for begivenhetsrike år, og gitt meg venner for livet.

Jeg gleder meg derfor stort til å kunne ta med meg alt jeg har lært inn i min nye rolle som skogbruksleder i Glommen Mjøsen Skog.

Ås, mai 2025

Gunnhild Mogstad Finstad

Sammendrag

Denne studien undersøker hvordan meldeplikt er hjemlet i norsk skogbrukslovgivning, hvordan ordningen praktiseres i Norge, og hvilke erfaringer som kan hentes fra svensk forvaltningspraksis. Meldeplikt er et juridisk virkemiddel som gir kommunene adgang til å pålegge skogeiere å melde inn planer for hogst etter §11 i skogbruksloven. Formålet er å sikre kontroll og etterlevelse av lovens krav til bærekraftig forvaltning. I Norge er ordningen lite utbredt, og spørsmålet om innføring av meldeplikt har vært gjenstand for politisk debatt og interessekonflikter.

For å besvare problemstillingen er det gjennomført en kvalitativ dokumentanalyse av skogbruksloven, lovforarbeider, kommunale saksdokumenter og høringsuttalelser. Analysen er supplert med svenske offentlige dokumenter som belyser erfaringene med den nasjonale ordningen, kjent i Sverige som *avverkningsanmälan*. Dette har gitt grunnlag for å belyse både den juridiske forankringen av meldeplikten og hvordan ordningen vurderes og praktiseres i fire ulike kommuner i Norge.

Resultatene fra de fire norske kommunene viser at de har et skjønnsmessig handlingsrom til å innføre meldeplikt, men at ordningen sjelden benyttes i praksis. De kommunene meldeplikt er tatt opp til vurdering, har det som oftest vært som en reaksjon på konkrete hendelser eller behov for økt kontroll og veiledning. Studien avdekker tydelige interessekonflikter: Miljø- og friluftslivsorganisasjoner fremmer meldeplikt som et virkemiddel for å sikre kontroll over hogst og miljøhensyn, mens skogeierinteressene hovedsakelig er kritiske og oppfatter ordningen som byråkratisk og begrensende for skogbruksnæringen. Forvaltningen har delte synspunkter, der noen aktører aktivt støtter meldeplikt, mens andre inntar en mer avventende holdning.

Erfaringene fra Sverige viser at en nasjonal meldeplikt gir myndighetene bedre oversikt og mulighet til å følge opp miljøhensyn før hogst. Samtidig innebærer ordningen administrativt merarbeid og redusert fleksibilitet for skogeierne, og stiller krav til forvaltningens kapasitet til oppfølging.

Samlet peker studien på at meldeplikt som virkemiddel har begrenset utbredelse i Norge. Dersom ordningen skal spille en større rolle i fremtidens skogforvaltning, vil det kreve tydeligere nasjonale føringer og en mer systematisk tilnærming, da det er begrenset med erfaringer fra meldeplikt i Norge.

Abstract

This study examines how the obligation to mandatory reporting (*meldeplikt*) is established in Norwegian forestry legislation, how the arrangement is practiced in Norway, and what lessons can be drawn from Swedish administrative practice. Mandatory reporting is a legal instrument that grants municipalities the authority to require forest owners to submit plans for logging under §11 in Skogbruksloven (*the Norwegian Forestry Act*). The purpose is to ensure control and compliance with the Act's requirements for sustainable forest management. In Norway, the arrangement is rarely used, and introducing mandatory reporting has been the subject of political debate and conflicting interests.

In order to answer the question, a qualitative document analysis has been carried out of the Forestry Act, legislative history, municipal case documents and consultation statements. The analysis was supplemented with Swedish public documents that shed light on experiences with the national mandatory reporting scheme. These documents provided a basis for understanding both the legal foundation of the notification requirement and how the scheme is assessed and practiced in four different municipalities in Norway.

The results from the four municipalities show that they have discretionary authority to introduce mandatory reporting, but that it is rarely applied in practice. In cases where mandatory reporting has been considered, it has typically been in response to specific incidents or a perceived need for increased control and guidance. The study reveals clear conflicts of interest: environmental and outdoor recreation organizations advocate for mandatory reporting as a tool to ensure control over logging activities and safeguard environmental considerations, while forest owner interests are largely critical and view the arrangement as bureaucratic and restrictive for forestry operations. Public authorities hold divided views; some actors actively support mandatory reporting, while others adopt a more cautious and wait-and-see approach.

Experiences from Sweden show that a national notification system provides authorities with better oversight and the opportunity to address environmental concerns before logging takes place. At the same time, the system involves increased administrative workload and reduced flexibility for forest owners, and it places significant demands on the administrative capacity of public authorities.

Overall, the study indicates that mandatory reporting as a policy instrument has limited implementation in Norway. If the arrangement is to play a more prominent role in future forest management, clearer national guidelines and a more systematic approach will be required, given the limited experience with mandatory reporting in Norway.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	II
Sammendrag.....	III
Abstract	IV
Figurer.....	VII
Tabeller.....	VIII
1. INNLEDNING	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Virkemidler i skogpolitikken	3
1.3 Kontroll og sanksjoner – pågående debatt.....	5
1.4 Meldeplikt som juridisk virkemiddel	6
1.5 Problemstilling	8
1.5.1 Forskningsspørsmål.....	8
1.6 Andre undersøkelser	8
2. MATERIALE OG METODE.....	11
2.1 Valg av metode	11
2.2 Kvalitativ dokumentanalyse	11
2.2.1 Metodisk tilnærming	11
2.2.2 Fordeler og begrensninger ved dokumentanalyse	11
2.3 Bruk av hypoteser i kvalitativ forskning	12
2.4 Case-studie av kommuner	13
2.4.1 Utvalg av kommuner	13
2.4.2 Begrunnelse for casevalg.....	17
2.5 Datainnsamling og dokumentvalg.....	17
2.5.1 Søkestrategi og kategorisering av data	21
2.6 Reliabilitet og validitet	22
2.7 Kategorisering av aktørene.....	22
2.8 Bruk av kunstig intelligens (KI).....	23
3. RESULTATER.....	25
3.1 Meldeplikt etter skogbruksloven av 27. mai 2005 (§11).....	25
3.1.1 Lovens ordlyd og innhold.....	25
3.1.2 Utdyping i lovforarbeider §11	27
3.1.3 Rundskriv om meldeplikt	29
3.1.4 Lovforarbeidenes utdyping av den tidligere meldepliktbestemmelsen i §19 i skogbruksloven av 1965	30
3.1.5 Praktisering av meldeplikt etter §11 i kommunene	31

3.1.6 Melde- og søknadsplikt som kontrolltiltak for vernskog og skogområder av særlig miljøverdi	33
3.2 Behandling av meldeplikt i kommunene	34
3.3 Aktørenes argumenter om meldeplikt.....	42
3.3.1 Lokal- og regional forvaltning.....	43
3.3.2 Sentralforvaltning.....	49
3.3.3 Lokalpolitikere	50
3.3.4 Skogeierinteresser.....	51
3.3.5 Miljø- og friluftslivsinteresser	54
3.3.6 Oppsummering av aktørenes argumenter	57
3.4 Sverige: erfaringer med meldeplikt.....	58
4. DISKUSJON	63
4.1 Oppsummering av hovedfunn	63
4.2 Metodiske refleksjoner og begrensninger	69
4.3 Aktørenes holdninger til meldeplikt	70
4.4 Manglende erfaring og veiledning fra sentralforvaltning	71
4.5 Erfaringer fra Sverige	73
4.6 Bør lovverket endres, og er en nasjonal meldeplikt hensiktsmessig?	75
5. KONKLUSJON.....	77
6. REFERANSER	79
7. VEDLEGG	85
7.1 Vedlegg 1	85
7.2 Vedlegg 2.....	86
7.3 Vedlegg 3.....	87
7.4 Vedlegg 4.....	88

Figurer

Figur 1: De fire økosystemtjenestene støttende, regulerende, forsynende og kulturelle tjenester. Egen illustrasjon.	1
Figur 2: Oversikt over sentrale påvirkningsforhold i skogbruket. Pilene som peker inn mot skogbruket representerer faktorer som legger føringer for skogbruksaktiviteter, mens pilene ut fra skogbruket viser hvilke områder skogbruket selv påvirker gjennom sin virksomhet. Egen illustrasjon.	2
Figur 3: FNs bærekraftsmål nr. 15 om liv på land (Regjeringen, 2024).	3
Figur 4: Tidslinje for hvordan meldeplikt for hogst etter §11 fungerer i praksis for skogeier. Egen illustrasjon.	7
Figur 5: Oversikt over de utvalgte kommunene som har lagt frem forskrift om meldeplikt.	14
Figur 6: Oversikt over kategorier og søkestrategier. Egen illustrasjon.	21
Figur 7: Aktørene kategorisert etter fem hovedgrupper.	22
Figur 8: Mulighetene kommunen har som forvaltningsorgan. Egen illustrasjon.	32
Figur 9: Forskjellen mellom generell og særskilt meldeplikt etter §11. Egen illustrasjon.	32
Figur 10: Forskriftenes virkeområde varierer i de ulike kommunene.	41
Figur 11: Aktørenes hovedargumenter til meldeplikt.	68

Tabeller

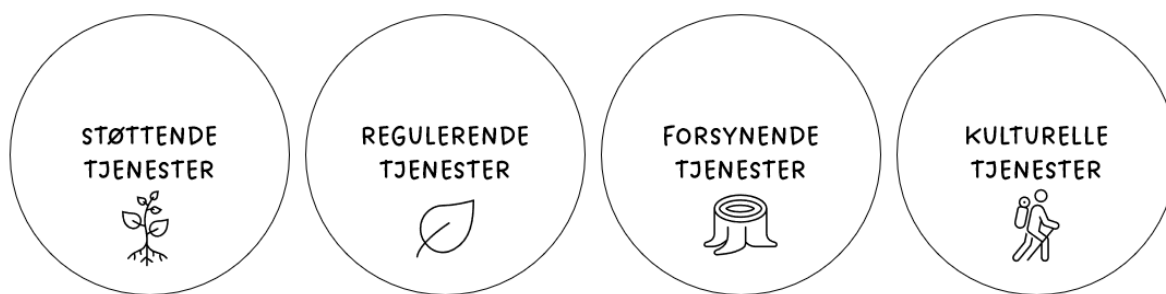
Tabell 1: Oversikt over andre kommuner som har hatt eller har meldeplikt oppe som sak i kommunestyret.	15
Tabell 2: Oversikt over hoveddokumentene som skal analyseres.	18
Tabell 3: Oversikt over aktører som har sendt inn høringsuttalelser fra de fire ulike kommunene.	20
Tabell 4: Oversikt over kommunale vurderinger og vedtak om meldeplikt for hogst.	40
Tabell 5: Antall høringsuttalelser fra de ulike aktørene.	42
Tabell 6: Oversikt over aktører og tilhørende høringsuttalelser for skogeierinteresser.	51
Tabell 7: Oversikt over aktører og tilhørende høringsuttalelser for miljø- og friluftslivsinteresser.	54
Tabell 8: Hovedargumenter om meldeplikt fordelt på aktører.	57

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

I Norge er skogen et viktig økosystem, og den har historisk vært en uunnværlig ressurs som har spilt en sentral rolle i samfunnsutviklingen. Norge har rike skogressurser, med et samlet stående volum på 1 005 millioner m³, og en årlig tilvekst på 24 millioner m³ (Statistisk sentralbyrå, 2024). I perioden 2019-2023 ble det avvirket i gjennomsnitt 13 millioner m³ årlig (Statistisk sentralbyrå, 2025). Samtidig spiller skogen en avgjørende rolle for naturmangfoldet. Hele 48% av de truede artene i Norge lever i skogen, og av disse er 84% knyttet til gammelskog, en skogtype som i stor grad påvirkes av hogst og andre former for arealbruksendringer (Artsdatabanken, 2021; Miljødirektoratet, 2024).

Økosystemtjenester beskriver de fordelene mennesker får fra økosystemer (Singh, 2012). I 2005 kategoriserte Millennium Ecosystem Assessment (2005) økosystemtjenester i fire hovedgrupper:

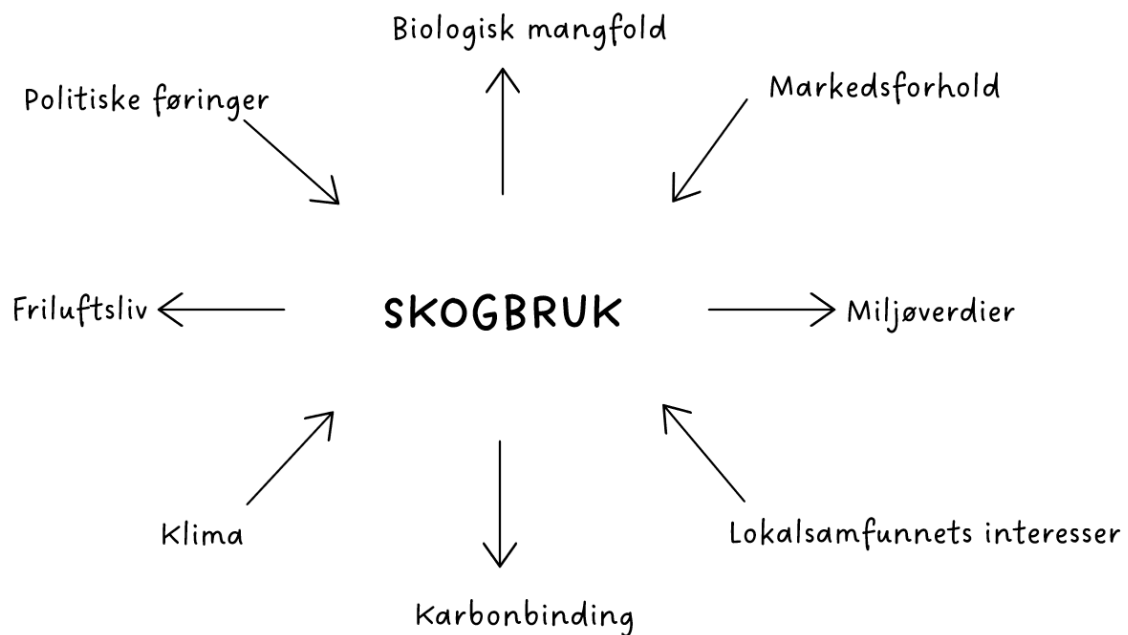
Figur 1: De fire økosystemtjenestene støttende, regulerende, forsynende og kulturelle tjenester. Egen illustrasjon.

Millennium Ecosystem Assessment (2005) gir en nærmere forklaring på de ulike økosystemtjenestene. *Støttende tjenester* inkluderer økologiske prosesser som næringsstoffsykluser og jorddannelse, som danner selve grunnlaget for de øvrige tjenestene. De *regulerende tjenester* tar for seg skogens bidrag til karbonlagring og forebygging av erosjon, mens *forsynende tjenester* omfatter tømmerproduksjon, vilt og andre fornybare ressurser. *Kulturelle tjenester* inkluderer friluftsliv, rekreasjon, jakt og fiske, og andre naturopplevelser.

Skogforvaltning påvirker biodiversiteten i naturen, og har dermed innvirkning på økosystemtjenester (Singh, 2012). Et rikt biodiversitet er nødvendig for å opprettholde økosystemenes naturlige funksjoner (Millennium Ecosystem Assessment, 2005). Skogforvaltning påvirker både artsmangfold, treslagssammensetning og økosystemtjenester som karbonlagring, biologisk mangfold og flere kulturelle tjenester (Felipe-Lucia et al., 2018). Samtidig bidrar treproduksjonen til fornybare ressurser med høy etterspørsel og opprettholder sysselsetting i distriktene. Skogplanting og aktiv forvaltning kan dessuten øke karbonbindingen, og dermed bidra til å redusere klimaendringer (Naudts, 2016).

Mange av økosystemtjenestene henger sammen eller overlapper hverandre, og skogforvaltning innebærer ofte avveininger (*trade-offs*) mellom ulike hensyn (NOU 2013: 10). Skogbruk må balansere

økonomiske, økologiske og sosiale interesser, og påvirkes av flere faktorer som markedsforhold, politiske føringer, biologisk mangfold, lokalsamfunnets interesser, karbonbinding, klima og friluftsliv (figur 2). Felipe-Lucia et al. (2018) tar opp flere *trade-offs* mellom forskjellige økosystemtjenester som følge av skogforvaltning. Et eksempel var at tømmerproduksjon reduserer andre økosystemtjenester som blant annet karbonbinding og biologisk mangfold, mens et annet belyste konflikter mellom skogbruk og friluftsliv, særlig i områder hvor begge interesser står sterkt.

Figur 2: Oversikt over sentrale påvirkningsforhold i skogbruket. Pilene som peker inn mot skogbruket representerer faktorer som legger føringer for skogbruksaktiviteter, mens pilene ut fra skogbruket viser hvilke områder skogbruket selv påvirker gjennom sin virksomhet. Egen illustrasjon.

Flerbruk av skog er et godt etablert begrep i norsk skogforvaltning og bygger på prinsippet om at skogarealene skal brukes til flere formål samtidig. I NOU 1989: 10 (1989) ble begrepet grundig diskutert, og utredningen slo fast at hensynet til naturmiljø, friluftsliv og skogproduksjon skulle integreres i en helhetlig forvaltning. Økosystemtjenester synliggjør hvordan skogen bidrar på flere måter, økonomisk, økologisk, sosialt og kulturelt, og bygger dermed videre på flerbruksperspektivet (NOU 2013: 10).

I bynære områder er flerbruk av skog særlig aktuelt, hvor skogen spiller en viktig rolle som rekreasjonsområde. Over 80% av befolkningen i dag lever i byer og tettbygde strøk, som følge av økende sentralisering i Norge (Statistisk sentralbyrå, 2023). Dette har ført til at friluftsområder i nærheten av byene stadig utsettes for økt bruk og press. Miljødirektoratet har siden 2001 kartlagt befolkningens friluftsvaner, og resultatene viser at interessen for friluftsliv er stor, hvor hele ni av ti nordmenn går tur

eller deltar i andre friluftaktiviteter (Miljødirektoratet, 2025). I Norge bygger friluftslivet på allemannsretten, som gir befolkningen rett til å ferdes i utmark, likevel gir ikke disse rettighetene noen garanti for at viktige friluftsområder forblir urørt og alltid tilgjengelige for allmenn ferdsel.

1.2 Virkemidler i skogpolitikken

Norsk skogpolitikk bygger på en målsetting om å forvalte skogressursene på en måte som ivaretar både økonomisk verdiskaping, ressursutnyttelse og hensynet til miljø- og naturverdier. Det rettslige grunnlaget for denne politikken er nedfelt i Skogbruksloven (2005) §1, som slår fast at skogressursene skal forvaltes bærekraftig, samtidig som det skal tas hensyn til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturverdier. På det politiske nivået uttrykkes skogpolitiske mål og prioriteringer gjennom regjeringens meldinger til Stortinget. Meld. St. 6 (2016-2017) (fremhever behovet for økt verdiskaping og bærekraftig ressursutnyttelse i skogsektoren. Den nylige Meld. St. 35 (2023-2024) (setter rammer for en helhetlig og bærekraftig arealforvaltning i tråd med Naturavtalen, og legger sterk vekt på bevaring og bærekraftig bruk av naturen. Skogpolitikken tar med det for seg å sikre økt skogproduksjon, samtidig som skogen skal ivareta sine økosystemfunksjoner, som karbonlager, leveområder for arter og et sted for friluftsliv. I tillegg har faglige utvalg bidratt med innspill til skogpolitikken.

Rapporten SKOG22 (2015), utarbeidet av et bredt sammensatt utvalg, peker på behovet for en bærekraftig og konkurransedyktig skognæring, som samtidig tar hensyn til klima og naturmangfold. Rapporten fremhever også viktigheten av økt kunnskap om miljøverdier og bedre miljøhensyn i skogbruket. Disse politiske og faglige perspektivene samsvarer med FNs bærekraftsmål 15 – Liv på land, som understreker betydningen av bærekraftig forvaltning av skogressursene for å sikre biologisk mangfold (The global goals, u.å.).

Figur 3: FNs bærekraftsmål nr. 15 om liv på land (Regjeringen, 2024).

For å nå skogpolitiske mål benyttes en kombinasjon av virkemidler. *De økonomiske virkemidlene* omfatter tilskudd og skatteordninger. Et eksempel er skogfond-ordningen, der skogeier avsetter en andel av tømmerinntektene i et fond som gir skattefordeler til blant annet investeringer i skogkultur, skogsvegbygging, drift i bratt terreng og skogbruksplanlegging (Meld. St. 6 (2016-2017)). I tillegg gis det tilskudd gjennom ordninger for nærings- og miljøtiltak i skogbruket, og sammen med tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer og verdiskapingsprogrammene for tre og bioenergi, utgjør disse de mest sentrale økonomiske virkemidlene i skogpolitikken (Meld. St. 6 (2016-2017)).

Juridiske virkemidler er lovverket og dens tilhørende forskrifter. Skogbruksloven (2005) setter de juridiske rammene for all skogbruksvirksomhet på arealer der skogbruk er tillatt. Den inneholder plikter for skogeier, og hjemler for pålegg eller forbud dersom lovens krav ikke følges. Loven har som formål å fremme en bærekraftig forvaltning av skogressursene, med sikte på aktiv lokal og nasjonal verdiskaping, samtidig som det skal tas hensyn til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og

kulturverdier. Dette utdypes i Forskrift om bærekraftig skogbruk (2006), som vektlegger miljøverdier, foryngelse, og forebyggende tiltak mot skogskader. Innenfor disse juridiske rammene skal prinsippet *frihet under ansvar* gjelde for skogeier. I lovforarbeidene til skogbruksloven, Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) (utdypes det hva som menes med frihet under ansvar. Med frihet menes det at skogeier ut ifra lovgivningen er underlagt få juridiske plikter. Skogeier har ansvar for å følge skogbrukslovgivningen, i tillegg til PEFC (2022) som inneholder 30 kravpunkt hvor skogeier plikter å gjennomføre hogst og andre skogbrukstiltak.

Andre lover som direkte og indirekte regulerer skogforvaltningen, er Naturmangfoldloven (2009) som stiller krav til bærekraftig bruk og vern av naturen. Den gir hjemmel for å regulere og beskytte arealer med viktige naturverdier. I tillegg gir Plan- og bygningsloven (2008) kommunene et viktig verktøy for å sikre langsiktig forvaltning av skogarealer, blant annet gjennom avsetting av LNF-områder i kommuneplanen. Den setter også rammer for ressursutnyttelse.

Kombinasjonen av økonomiske, informative og juridiske virkemidler skal sikre at skogbruket i Norge drives innenfor bærekraftige rammer, og i samsvar med nasjonale mål om verdiskaping og bevaring av naturen. Bruken av disse virkemidlene reguleres av overordnede rammebetingelser, som blant annet er forankret i grunnloven, legalitetsprinsippet og forvaltningsloven. Legalitetsprinsippet er hjemlet i Grunnlova (1814) §96, og innebærer at det må finnes lovhjemmel for å kunne pålegge private aktører bestemte tiltak. I tillegg stiller Forvaltningsloven (1967) krav til saksbehandlingen av vedtak, som varsling og mulighet for parter til å uttale seg. Slike rammer har betydning for rettssikkerheten til skogeierne, og for virkemidlenes praktiske gjennomføring.

De informative virkemidlene er også viktige i norsk skogforvaltning. I NOU 2019: 5 (2019) fremheves det at informasjon og kommunikasjon er sentrale virkemidler, både for å formidle kunnskap og for å påvirke holdninger i retning av mer bærekraftig skogbruk. Ifølge utredningen omfatter dette blant annet veiledning til skogeiere, utarbeidelse av skogbruksplaner med miljøregistreringer, og generell informasjon rettet mot offentligheten. Slike virkemidler kan benyttes som selvstendig tiltak eller i kombinasjon med juridiske og økonomiske virkemidler for å styrke måloppnåelsen i skogpolitikken (NOU 2019: 5, 2019). Noen av de informative virkemidlene har hjemmel i Skogbruksloven (2005). I henhold til §5 i skogbruksloven oppfordres skogeiere til å ha oppdaterte skogbruksplaner som gir oversikt over både skogressurser og miljøverdier på skogeiendommen. Videre slår §20 fast at myndighetene har ansvar for å gi veiledning og føre kontroll med at miljøhensyn ivaretas (Skogbruksloven, 2005).

1.3 Kontroll og sanksjoner – pågående debatt

De siste årene har det pågått en omfattende debatt om kontroll og sanksjoner i norsk skogbruk, der ulike interesser og hensyn står mot hverandre. Skogbruket har historisk vært en bærebjelke i norsk næringsliv, og viktig som en del av det grønne skiftet, men det har også blitt møtt med økende kritikk knyttet til kontroll, utilstrekkelig miljøhensyn og bærekraft. En sentral del av diskusjonen handler om hvorvidt dagens regelverk gir et tilstrekkelig rammeverk for bærekraftig forvaltning, eller om det er behov for en strengere regulering. I lys av dette har skogbruksloven blitt gjenstand for kritisk vurdering.

Statsforvalteren i Trøndelag mener det er et *stort behov* for at skogbruksloven bør revideres (Statsforvalteren i Trøndelag, 2024). I sin uttalelse peker de på at dagens lovgivning er så lite entydig at det i praksis kun er ved brudd på regler om særskilte arter eller livsmiljøer, at det er aktuelt å vurdere sanksjoner etter skogbruksloven. Statsforvalteren påpeker at viktige hensyn som klima og erosjon er fraværende i lovteksten, og at skogbruksloven i stor grad er tilpasset et foreldet skogbruk der skogeieren selv sto for hogsten, ofte med motorsag. Dette står i kontrast til dagens situasjon, hvor 90-95% av hogsten utføres av sertifiserte skogsentreprenører.

I denne konteksten har spørsmålet om *meldeplikt for hogst* blitt et sentralt tema. Miljømyndigheter og miljøorganisasjoner har i flere år etterlyst en nasjonal meldeplikt for hogst, begrunnet med at dagens fravær av varsling undergraver muligheten til å ivareta biologisk mangfold og lokale interesser. Naturvernforbundet har i flere år tatt til orde for en generell meldeplikt, for å unngå hogst av verdifulle naturområder (Ot.prp. nr. 28 (2004-2005); Ring, 2024). De betegner fraværet av meldeplikt som en *systemsikt*, og mener det er *absurd* at skognæringen som påvirker så mange truede arter, ikke har krav om forhåndsvarsling (Ødegaard, 2011). I et debattinnlegg i Tønsberg blad argumenterer skogbiolog Trude Myhre fra WWF Verdens Naturfond, at meldeplikt vil sikre kommunene bedre kontroll av hogst og miljøhensyn i en næring preget av høy grad av selvregulering (Myhre, 2024).

Kritikken støttes også av Økokrim, som uttrykker bekymring for en skognæring med svak regulering og manglende kontroll. I en sak fra NRK (2023b) fremgår det at av 63 registrerte saker om ulovlig hogst mellom januar 2021 og juli 2023, førte ingen til straffereaksjoner. Førstadvokat Hans Tore Høviskeland advarer mot at dette svekker både lovens autoritet og det forebyggende signalet til næringen (NRK, 2023b). Dosent Fredrik Holth (NMBU) støtter meldeplikten som et *føre-var-prinsipp*, og fremhever at den kan styrke kunnskapsgrunnlaget for beslutninger og bidra til større åpenhet i skogforvaltningen. Samtidig påpeker seniorrådgiver Vegard Wist at kommunene allerede har hjemmel til å innføre meldeplikt etter §11 i skogbruksloven, men at ordningen sjelden benyttes, trolig grunnet lite kjennskap og ressursmangel (NRK, 2023a).

På den andre siden av debatten står representanter fra skognæringen som advarer mot økt byråkrati, og mener dagens regulering er tilstrekkelig. Olav Bjelle fra Viken Skog hevder at meldeplikt vil medføre økte kostnader og forsinkelser, og foreslår i stedet å styrke bruken av planleggingsverktøy for

naturtyperegistreringer, kulturminner og sårbare arter (Bjella, 2023). Johan Enger, leder i Sør-Gudbrandsdal skogeierlag understreker at spørsmålet om regler for hogst, skogkultur og skogskjøtsel må drøftes på et skogfaglig og politisk grunnlag. Han mener at skogens dynamikk ikke alltid lar seg innpasse i offentlige planer, og at fravær fra god skogforvaltning som hogst også kan få konsekvenser (Enger, 2023).

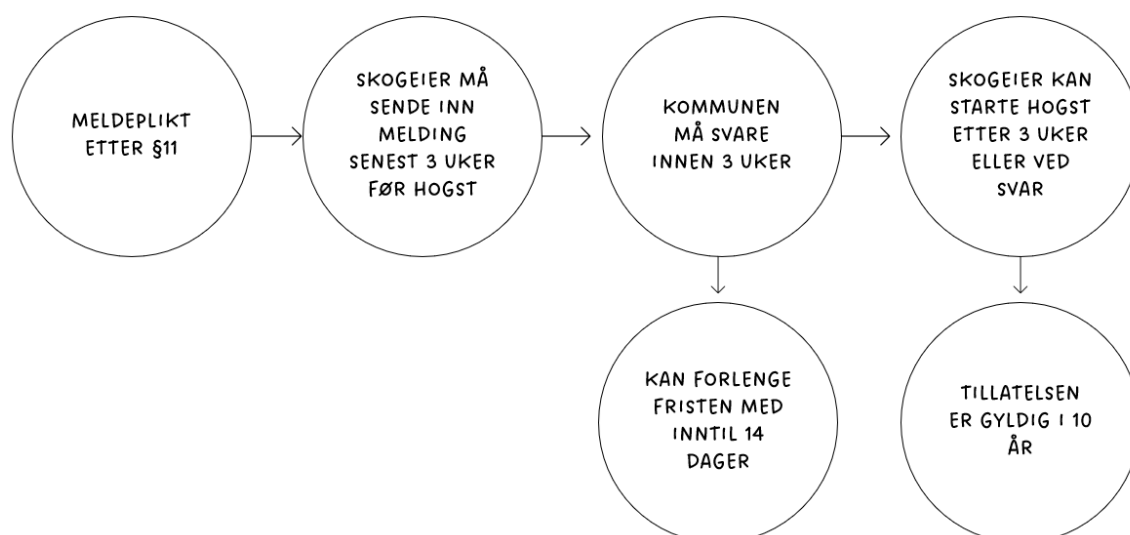
1.4 Meldeplikt som juridisk virkemiddel

Ut ifra Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) (er det i Norge i dag ingen generell meldeplikt for hogst, med unntak for hogst i vernskog. Hogst reguleres primært gjennom Skogbruksloven (2005) §4, hvor skogeier har ansvar for at skogbrukstiltak gjennomføres i tråd med gjeldende lover og forskrifter. I tillegg er skogeiere forpliktet til å følge Norsk PEFC Skogstandard som stiller krav til et bærekraftig skogbruk gjennom miljømessige, sosiale og økonomiske hensyn (PEFC, 2022).

Meldeplikt innebærer at skogeier må varsle kommunen eller annen skogbruksstyresmakt før hogst eller andre skogbrukstiltak. Den er hjemlet i Skogbruksloven (2005) §11, og bestemmelsen er ment som et fleksibelt verktøy for kommunen, og kan innføres:

«Når det er nødvendig for å halde kontroll med at loven blir fulgt, (...)». (Skogbruksloven, 2005, §11 (1))

Det er kommunen, med hjemmel i Skogbruksloven (2005) §11, som definerer hvilke skogbrukstiltak meldeplikten skal omfatte. Ved meldeplikt må skogeier sende inn melding til kommunen senest tre uker før planlagt hogst eller annet skogtiltak. Kommunen kan, innenfor rammene av skogbruksloven §11, fatte vedtak dersom tiltaket vurderes å være i strid med regelverket innen fristen på tre uker. Meldeplikten fungerer derfor som en kontrollmekanisme som gir kommunen mulighet til å vurdere om hogsten er i samsvar med lover og forskrifter, og eventuelt gripe inn om det er nødvendig. Prosessen er nærmere illustrert i figur 4, som viser de sentrale trinnene i meldepliktordningen.

Figur 4: Tidslinje for hvordan meldeplikt for hogst etter §11 fungerer i praksis for skogeier. Egen illustrasjon.

Erfaringene med meldeplikt i Norge er begrenset. Ifølge Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) (er det kun et fåtall kommuner som har innført lokal forskrift etter §11 i Skogbruksloven (2005)). I lovforarbeider vises det til at Tønsberg kommune tidligere hadde en forskrift om meldeplikt, men at denne ble opphevet i 2008 som følge av at miljøhensyn i større grad ble ivaretatt gjennom PEFC-sertifisering. I tillegg har meldeplikt blitt brukt i områder med særlige miljøverdier, blant annet i noen kystgranskogområder i Møre og Romsdal og i Trøndelag (Ot.prp. nr. 28 (2004-2005)). I følge lovdata kan en se at Trøndelag fortsatt har meldeplikt for yngre barskog i de to kommunene, Levanger og Verdal (Forskrift om meldeplikt ved hogst Levanger og Verdal, 2010). Et annet særskilt tilfelle er Oslomarka, som omtales av Statsforvalteren i Østfold (2021). Her har det i lang tid vært egne regler for skogsdrift på grunn av konflikter mellom friluftsimteresser og skogbruk. Ifølge Statsforvalteren i Østfold (2021) omfatter Oslomarka ca. 1,5 millioner dekar fordelt på 17 kommuner i og rundt Oslo, og området har stor betydning både som friluftsområde og for ressursutnyttelse. For dette området gjelder *Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar* (2022), som ble endret i 2022 ved at meldeplikten for hogst ble erstattet med søknadsplikt (Statsforvalteren i Østfold, 2021). Forskriften stiller blant annet krav om maksimal flatestørrelse ved hogst. Denne forskriften er hjemlet i skogbruksloven §13 og utgjør et særskilt regelverk for skogbruk innenfor Oslomarkas grenser. I senere år har flere kommuner utenfor Oslomarka startet utredninger om å innføre lokal forskrift om meldeplikt for hogst etter §11 i skogbruksloven, og denne studien vil se nærmere på hvordan slike prosesser har blitt vurdert og behandlet i utvalgte kommuner.

1.5 Problemstilling

Formålet med denne masteroppgaven er å studere hvordan meldeplikt i skogbruket forstås og begrunnes i norsk skogpolitikk. Jeg har utarbeidet følgende problemstilling som jeg ønsker å besvare i løpet av oppgaven:

Hvordan er meldeplikt hjemlet i norsk skogbrukslovgivning, hvilke holdninger preger synet på meldeplikt som forvaltningsverktøy, og hva kan Norge lære av svenske erfaringer med meldeplikt?

1.5.1 Forskningsspørsmål

Problemstillingen belyses gjennom følgende forskningsspørsmål:

- 1) Hvordan er meldeplikt regulert og begrunnet i skogbruksloven og tilhørende lovforarbeider?
- 2) Hvordan behandles meldeplikt administrativt og politisk i kommunene?
- 3) Hvordan stiller ulike aktører seg til innføring av meldeplikt for hogst?
- 4) Hva er erfaringene med meldeplikt i Sverige?

1.6 Andre undersøkelser

I takt med økt oppmerksomhet rundt kontroll og regulering i skogbruket, har det blitt reist spørsmål om hvorvidt dagens virkemidler er tilstrekkelige for å sikre en bærekraftig forvaltning av skogressursene. I rapporten, *Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig forvaltning av norske skogressurser*, fremgår det at mangelfull kommunal kontroll svekker gjennomføringen av miljøkrav i skogbruket (Riksrevisjonen, 2012). Revisjonen uttrykker blant annet at det er få kommuner som gjennomfører kontroll av miljøhensyn ved hogst, og at det i liten grad blir benyttet sanksjoner. Videre pekes det på at mange skogeiere ikke kjenner godt nok til regelverket og de tilgjengelige virkemidlene, noe som gjør at de i mindre grad følger opp sine forpliktelser. I 2010 tok Landbruks- og matdepartementet initiativ til å skjerpe skogbruksmyndighetenes kontroll og oppfølging av foryngelsesplikten gjennom det såkalte *Plantebrevet*. Dette bidro til økt oppmerksomhet om foryngelsesplikten, og i årene etter ble det registrert en vis forbedring. Likevel var det fortsatt utfordringer knyttet til kommunenes kapasitet og mulighet for oppfølging. Rapporten argumenterer for klarere ansvarsfordeling og strengere håndhevelse dersom målene om bærekraftig forvaltning i skogpolitikken skal bli nådd.

Etter Skogbruksloven (2005) reguleres meldeplikt gjennom flere bestemmelser, der både §11 og §13 omhandler ulike aspekter ved denne plikten. I denne sammenhengen er det relevant å merke seg at mens kommuner i henhold til skogbruksloven §11 kan velge å innføre meldeplikt før hogst, er det i Oslomarka etablert søknadsplikt etter §13. Celina Mathiesen (2022) masteroppgave, *Skogbruk i Oslomarka: Hvordan påvirkes skogbruket av Markaforskriften?*, undersøkes Oslomarka og effektene av

Markaforskriften på lokale skogbruksaktiviteter. Et viktig poeng fra denne studien er at meldeplikt for hogst som var kravet i Oslomarka før, nå er omgjort til søknadsplikt, noe som medfører strengere krav til dokumentasjon og behandling i kommunen. Mathiesen påpeker at forskriften i stor grad ivaretar friluftslivets interesser, men at det samtidig medfører begrensninger og kostnader for skogbruket. I praksis innebærer dette at skogbruket må planlegges mer detaljert, siden Markaforskriften påvirker både hogstform og hogstflate. Samtidig viser Mathiesen at søknadsplikten medfører ekstra saksbehandlingskostnader, mens meldeplikten tidligere fungerte som en enklere rutine. Hennes studie viser hvordan bruk av søknadsplikt gjennom Markaforskriften skjerper de lokale reguleringsreglene av skogbruket i Oslomarka. Krav om søknad før hogst, i stedet for en enklere meldeplikt, gir myndighetene bedre kontroll og mulighet til å påvirke gjennomføringen av tiltak. Dette bidrar til at miljø- og friluftsinnteresser tillegges større vekt, samtidig som skogbruket møter strengere rammer og økte kostnader.

På grunn av begrenset erfaring med meldeplikt i Norge foreligger det også et begrenset antall studier om temaet i en norsk kontekst. I Sverige, derimot, har meldeplikt vært en etablert del av skogpolitikken siden 1974 (Dahlgren m. fl., 1975) noe som har resultert i et bredere kunnskapsgrunnlag. Det har derfor vært hensiktsmessig å benytte svenske studier for å belyse hvordan meldeplikten praktiseres, hvilke forvaltningsmessige konsekvenser ordningen har hatt, og hvordan ulike aktører har forholdt seg til den. En svensk doktoravhandling, *Miljömålet i skogsbruket*, viser Appelstrand (2007) at selv om myndighetene har flere ulike virkemidler, er det de juridiske virkemidlene som danner grunnlaget for statens maktutøvelse. Lovverket setter klare rammer for aktørenes handlingsrom, mens frivillige tiltak og samarbeidsavtaler fungerer som supplement. Etter at miljømålet i 1993 ble likestilt med produksjonsmålet, ble det lagt større vekt på frivillighet, samtidig som skogeierne fikk et økt ansvar for å ta miljøhensyn og tilegne seg nødvendig kunnskap, en utvikling som omtales som prinsippet om *frihet under ansvar*. Videre påpekes det at implementeringen av miljømålene har vært utfordrende, blant annet på grunn av begrensede ressurser og svake virkemidler, noe som har gjort det vanskelig å motivere skogeierne til å gjennomføre tilstrekkelige miljøtiltak. Appelstrand (2007) påpeker at den svakeste formen for regulering oppstår når forbud er knyttet til meldeplikt. Et eksempel på dette er kravet om at planlagt hogst må meldes til myndighetene. I slike tilfeller mottar myndighetene informasjon om tiltaket, men har begrensede muligheter til å gripe inn før det gjennomføres.

I oppgaven *Frihet under ansvar* analyserer Magnusson (2019) hvordan svensk skogbruk i stor grad er bygget på et tillitsbasert regelverk, der prinsippet om *frihet under ansvar* står sentralt. Samtidig fremhever Magnusson betydelige svakheter ved denne modellen, særlig knyttet til ordningen med meldeplikt for hogst. Magnusson foreslår konkrete forbedringer av meldepliktordningen og retter kritikk mot systemet for i praksis å fungere som en passiv godkjenningsordning. Dersom Skogsstyrelsen ikke gir tilbakemelding innen fristen på seks uker, kan hogsten gjennomføres uten at tiltaket nødvendigvis er vurdert av myndighetene. Dette kan medføre at viktige naturverdier går tapt før de blir oppdaget og

vurdert. På bakgrunn av dette argumenterer Magnusson for at skogeiere i stedet må få en aktiv godkjenning før hogst kan igangsettes, slik at myndighetene får en reell mulighet til å vurdere inngrepet og eventuelt gripe inn i tide.

Videre beskriver Magnusson (2019) at meldeplikten som et svakt kontrollregime, der hovedfunksjonen i praksis blir å samle inn informasjon om skogbrukstiltak, snarere enn å sikre etterlevelse av miljøkrav. I studien gjennomføres en kvalitativ analyse basert på intervjuer med seks sentrale aktører fra miljøorganisasjoner, skogeierorganisasjoner og offentlige myndigheter. Her fremkommer det ulike syn på dagens regulering og dens effekt på biologisk mangfold. Naturvårdsverket uttrykker bekymring for at kravene i skogsvårdslagen er for svake, og at dette bidrar negativt til bevaringen av biologisk mangfold. De etterlyser tydeligere krav og et klarere lovverk. Skogsstyrelsen på sin side er mer usikker på om økt regulering faktisk vil føre til bedre miljøhensyn, og peker på at dette også avhenger av skogeiernes vilje og kompetanse. Magnusson konkluderer med at det er behov for en sterkere statlig regulering for å sikre at miljømålene i skogbruket faktisk oppnås.

2. MATERIALE OG METODE

2.1 Valg av metode

For å svare på oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål er det blitt benyttet *kvalitativ metode*. Ifølge Labuschagne (2003) kjennetegnes kvalitativ metode ved en grundig utforskning av prosesser og tolkninger, med vekt på detaljerte beskrivelser som sitater, situasjoner eller hendelser. Kvalitative data kan typisk innhentes gjennom dybdeintervjuer, direkte observasjon og dokumenter.

2.2 Kvalitativ dokumentanalyse

2.2.1 Metodisk tilnærming

I denne oppgaven er dokumentanalyse benyttet for å belyse problemstillingen og tilhørende forskningsspørsmål, med et særlig fokus på meldeplikt i skogbruket. Målsettingen har vært å undersøke hvordan meldeplikt er juridisk forankret og hvordan ulike aktører argumenterer og forholder seg til dette virkemiddelet.

Ifølge Bowen (2009) innebærer dokumentanalyse en systematisk gjennomgang og tolkning av dokumenter for å hente ut meningsinnhold og forstå konteksten de er skapt i. Dokumenter reflekterer ikke bare nøytral informasjon, men også interesser og institusjonelle rammer. Derfor er det viktig å vurdere hvordan og hvorfor dokumentene har blitt til, hvem som har utformet dem, og hvilken rolle de spiller i praksis og politiske prosesser.

Dokumentanalysen i denne oppgaven har fulgt en tredelt prosess, inspirert av Bowen (2009):

1. Overordnet gjennomgang for å få et inntrykk av innholdet.
2. Grundigere lesning for å identifisere relevante temaer.
3. Tolkning og tematisering av innholdet i lys av forskningsspørsmålene.

Det er benyttet manuell koding og tematisk analyse for å strukturere materialet. Dokumentene er sortert i kategorier som reflekterer hovedtemaene i oppgaven.

2.2.2 Fordeler og begrensninger ved dokumentanalyse

Bowen (2009) trekker frem flere fordeler ved dokumentanalyse, blant annet at metoden er effektiv og ressursbesparende, siden dokumentene allerede eksisterer og som oftest er offentlig tilgjengelige. Dokumenter påvirkes heller ikke av forskeren slik intervjudata kan gjøre, og kan gjenbrukes ved behov for kontroll og validering. Metoden har imidlertid også begrensninger. Dokumenter er som regel

produsert for andre formål og inneholder ikke alltid tilstrekkelig informasjon til å svare direkte på forskningsspørsmålene. Juridiske tekster er for eksempel skrevet med et formelt språk for etterlevelse, ikke for analytisk formål. Derfor anbefales det ofte å kombinere dokumentanalyse med andre metoder, som intervjuer, for å styrke pålitelighet. I denne studien er dokumentanalyse benyttet som eneste metode, blant annet på grunn av begrenset tidsramme. Høringsuttalelsene er imidlertid vurdert som et tilstrekkelig datagrunnlag for å reflektere aktørenes synspunkter, og har derfor fungert som et alternativ til intervjubasert datainnsamling.

2.3 Bruk av hypoteser i kvalitativ forskning

I kvalitativ forskning brukes hypoteser på en mer fleksibel måte enn i kvantitativ forskning. Ifølge Farghaly (2018) starter kvalitative studier ofte med antakelser eller veiledende spørsmål, som gir retning for datainnsamlingen, men som kan justeres eller forkastes underveis. I stedet for å teste faste påstander, fungerer slike antakelser som et utgangspunkt for å utforske datamaterialet, samtidig som forskeren forblir åpen for nye innsikter og justeringer av den opprinnelige forståelsen.

Flere forskere anbefaler bruk av såkalte *arbeidshypoteser* i kvalitativ forskning som et fleksibelt rammeverk for analysen. Casula et al. (2021) beskriver arbeidshypotesen som et foreløpig verktøy som gir retning i forskningen, men som kan justeres eller forkastes underveis dersom nye funn tilsier det. Dette innebærer at man tar utgangspunkt i en teoretisk idé og undersøker om den stemmer med datamaterialet. I denne oppgaven brukes hypoteser på denne måten som et hjelpemiddel for å strukturere analysen av aktørenes argumenter. Hypotesene er åpne for endring og fungerer som utgangspunkt for å utforske mulige sammenhenger i materialet. Hypotesene er ikke ment som faste sannheter, men som forslag til mulige sammenhenger som kan utforskes nærmere. Etter hvert som analysen utvikler seg, kan hypotesene justeres, bekreftes eller forkastes alt etter hva datamaterialet faktisk viser.

Med utgangspunkt i forskningsspørsmål 3) om de ulike aktørenes syn på meldeplikt, presenteres tre hypoteser som skal danne grunnlag for analysen og bidra til å besvare den overordnede problemstillingen:

Hypotese 1: *Miljø – og friluftslivsinteresser støtter innføring av meldeplikt som et virkemiddel for økt kontroll og bedre vern av biologisk mangfold.*

Hypotese 2: *Skogeierinteresser er i hovedsak skeptisk til meldeplikt, og anser det som en unødvendig byråkratisk belastning uten tydelig nytteverdi.*

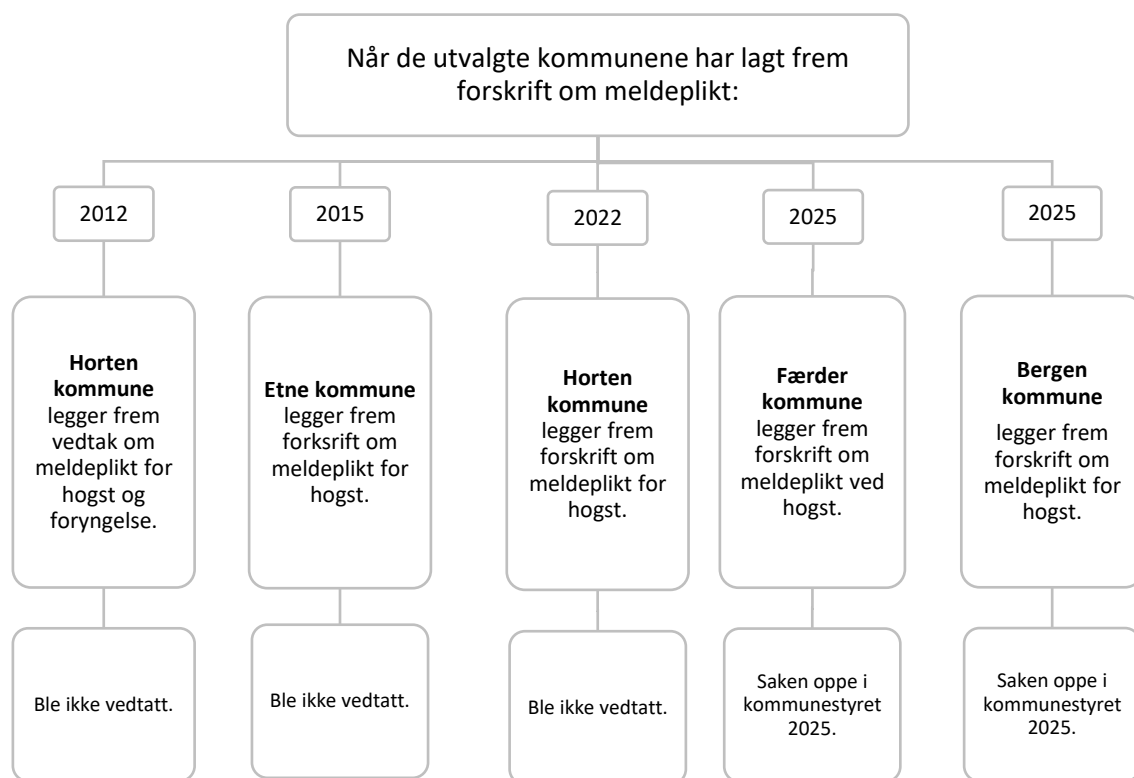
Hypotese 3: *Lokal- og sentralforvaltningen inntar en formelt nøytral posisjon, men uttrykker forbehold og skepsis til innføring av meldeplikt.*

2.4 Case-studie av kommuner

Case-studie er ifølge Flyvbjerg (2011) en kvalitativ forskningsmetode som brukes for å undersøke et begrenset antall utvalgte tilfeller (caser) på en grundig og detaljert måte, først hver for seg og deretter bli sammenlignet systematisk. Formålet er å få kunnskap og en helhetlig forståelse av det som skal undersøkes. I denne masteroppgaven benyttes case-studie for å undersøke hvordan fire utvalgte kommuner behandler meldeplikt administrativt og politisk i kommunene, og hvordan ulike aktører stiller seg til innføring av meldeplikt for hogst. Ved å studere flere kommuner er det mulig å identifisere både likheter og forskjeller, noe som gir grunnlag for en samlet forståelse. Case-studiene i denne oppgaven bygger på dokumentanalyse med fokus på å se hvordan ulike kommuner stiller seg til innføring av meldeplikt, og hvilke argumenter som fremmes av ulike aktører i denne sammenhengen. Flyvbjerg (2011) peker på at selv om case-studie ikke kan gjøre statistisk generalisering, kan de likevel gi verdifull innsikt som har stor overføringsverdi gjennom analytisk generalisering. Andre begrensninger er utfordringer knyttet til store mengder data og nødvendigheten av grundige vurderinger av hvilke data som skal inngå i analysen.

2.4.1 Utvalg av kommuner

I denne studien er det gjort en nærmere gjennomgang av fire kommuner som har vurdert eller fremmet forslag om meldeplikt: Etne, Horten, Færder og Bergen. I figur 5 vises en oversikt over når de utvalgte kommunene har lagt frem forskrift eller saksfremlegg om meldeplikt. Felles for alle er at saken har vært eller er oppe til politisk behandling. Horten og Etne har vurdert forslaget, men valgte å ikke gå videre med det. Mens Færder og Bergen har saken under behandling.

Figur 5: Oversikt over de utvalgte kommunene som har lagt frem forskrift om meldeplikt.

Flere andre kommuner har vurdert spørsmålet om meldeplikt, og det er trolig at også andre har behandlet temaet uten at dette har blitt fanget opp i denne studien. Basert på denne analysen er dette de tilfellene som er identifisert, slik det fremgår av tabell 1. I 1990 var Tønsberg kommune den første til å innføre meldeplikt for hogst for alle skogeiere i kommunen, men ble i 2008 avviklet (Horten kommune, 2022b; Ot.prp. nr. 28 (2004-2005)). Andre kommuner som har hatt det oppe til behandling er blant annet Nesodden kommune (2022). I 2020 vedtok kommunestyret i Nesodden å utrede muligheten for å innføre meldeplikt for hogst. Gjennom 2020 og 2021 hentet kommunen inn informasjon og erfaringer fra andre kommuner med ulike former for meldeplikt. Saken ble deretter lagt frem for politisk behandling, men forslaget om å innføre meldeplikt ble ikke vedtatt (Nesodden kommune, 2022). Også Moss kommune vurderte meldeplikt for hogst i 2023, men avviste forslaget da nødvendighetskriteriet ikke ble ansett oppfylt, og tiltaket ble vurdert som ressurskrevende (Moss kommune, 2024). Råde kommune (2024) har i sin handlingsplan for naturmangfoldplanen lagt frem meldeplikt for hogst som et tiltak for å sikre medvirkning i skogsaker for allmenheten. De har satt en frist for dette tiltaket innen 2030 (Råde kommune, 2024). Bjerkreim kommune (2025) har også nylig lagt frem et forslag for kommunestyret om å innføre forskrift om meldeplikt for hogst i produktiv barskog over 4 dekar. Hovedbegrunnelsen for forslaget er å sikre etterlevelse av foryngelsesplikten etter hogst, som følge av et betydelig tap av produksjonsskog og manglende nyplantning.

Tabell 1: Oversikt over andre kommuner som har hatt eller har meldeplikt oppe som sak i kommunestyret.

Kommune	Status	Årstall
Levanger & Verdal (Trøndelag)	Innført (lokal forskrift)	2010
Tønsberg (Vestfold)	Innført (avviklet)	Avviklet 2008
Nesodden (Akershus)	Vurdert (ikke innført)	2022
Råde (Østfold)	Handlingsplan (foreslått, ukjent videre oppfølging)	2024
Moss (Østfold)	Vurdert (ikke innført)	2023
Bjerkreim kommune (Rogaland)	Vedtak om innføring (oppe i kommunestyret)	2025

2.4.1.1 Etne kommune

Etne kommune ligger i Vestland fylke og har i overkant av 4 000 innbyggere (Statistisk sentralbyrå, u.å.-b). I følge sakspapirene til Etne kommune (2014) fremmet de forslaget om å innføre meldeplikt for hogst som følge av konkrete utfordringer knyttet til skogsdrift i kommunen. Etne er derfor valgt som case i denne studien på bakgrunn av at kommunen aktivt har vurdert å innføre meldeplikt for hogst med hjemmel i skogbruksloven §11.

På bakgrunn av sakspapirene fra Etne kommune (2014; Etne kommune, 2015) fremgår det at hovedårsaken til at kommunen vurderte meldeplikt for hogst var erfaringer med hogst og terrenginngrep, inkludert ulovlig veibygging. Sakspapirene viser at det ble avdekket manglende kontroll med hensyn til rasfare, kulturminner og kravene i landbruksvegforskriften. Videre fremkommer det at skogeiere og entreprenører i flere tilfeller unnlot å søke om tillatelse til bygging av landbruksveier, til tross for at dette var et krav i henhold til skogbruksloven §7.

2.4.1.2 Horten kommune

Horten kommune ligger i Vestfold fylke, og har i underkant av 30 000 innbyggere (Statistisk sentralbyrå, u.å.-d). Ifølge kommunale sakspapirer fra Horten kommune (2022b) utgår det produktive skogarealet i kommunen ca. 22 500 dekar, fordelt på 140 skogeiendommer over 25 dekar. Videre fremgår det av sakspapirene, at ifølge den siste skogtaksten, er det registrert 216 000 stående m³, med en årlig tilvekst på 9 900 m³. Balansekvantum ble regnet til 7 500 m³ per år, og den gjennomsnittlige årlige avvirkingen i perioden 2000 til 2021 var på ca. 6 400 m³ (Horten kommune, 2022b). Som tettbygd kommune har skogområdene også stor verdi som friluftsområder for befolkningen.

I kommunale sakspapirer beskriver Horten kommune (2022a) en konkret hendelse som aktualiserte spørsmålet om innføring av meldeplikt for hogst, og som danner bakgrunnen for at kommunen er valgt som case i denne studien. I 2021 oppsto det lokal debatt etter hogst i området rundt Tonsåsen. Hogsten ble gjennomført i et område avsatt til framtidig boligformål i kommuneplanens arealdel, uten reguleringsplan og uten at det var gjennomført miljøregistreringer (MiS). Etter reaksjoner fra

innbyggere, organisasjoner og kommunen selv, ble hogsten midlertidig stanset og det ble innført meldeplikt for videre hogst i området. Administrasjonen anbefalte deretter å utrede meldeplikt som en fast ordning i kommunen.

Kommunale sakspapirer fra Horten kommune (2022a) viser at kommunen også tidligere har behandlet saker om meldeplikt for hogst. Av sakspapirene fremgår det at i 2007 ble innført meldeplikt i Eikskogen, et område som i kommuneplanen er definert som et LNF-område med en særskilt hensynssone for friluftsliv. Formålet med vedtaket var å sikre at skogsdriften i området tok hensyn til viktige allmenne interesser, særlig verdiene knyttet til friluftsliv.

I 2012 behandlet kommunestyret spørsmålet om innføring av meldeplikt for hogst og foryngelsestiltak etter skogbruksloven §11. Ifølge Horten kommune (2012) konkluderte kommunestyret, etter politisk vurdering, at det på det tidspunktet ikke var behov for å etablere en slik ordning. Vedtaket ble enstemmig fattet og innebar at kommunen valgte å ikke benytte seg av hjemmelen til å etablere meldeplikt for hogst og foryngelsestiltak.

2.4.1.3 Færder kommune

Færder kommune ligger i Vestfold fylke, og består av fastland og øyer i Oslofjorden. I kommunen bor det i underkant av 30 000 innbyggere (Statistisk sentralbyrå, u.å.-c). Kommunen har et produktivt skogareal på ca. 27 500 dekar, uten skogarealene som er innenfor nasjonalparken. Gjennomsnittlig årlig avvirkning i perioden 2014-2023 har vært ca. 5 000 m³ (Færder kommune, 2024c).

I sakspapirene fra Færder kommune (2024c) drøfter muligheten for å etablere en lokal forskrift om meldeplikt med hjemmel i skogbruksloven §11. Kommunen er derfor valgt som case fordi spørsmålet om innføring av meldeplikt for hogst inngår i en pågående politisk prosess som per nå ikke er avklart. Det fremgår av saksfremlegget at skogeiere i kommunen hovedsakelig driver lovlydig og ansvarlig, og benytter sertifiserte tømmerkjøpere. Det er få registrerte tilfeller av ulovlig hogst, og innføring av meldeplikt kan derfor oppleves som unødvendig eller uttrykk for manglende tillit til næringen.

2.4.1.4 Bergen kommune

Bergen kommune ligger i Vestland fylke, og har i underkant av 300 000 innbyggere (Statistisk sentralbyrå, u.å.-a). Ifølge sakspapirene fra Bergen kommune (2024b) ble spørsmålet om innføring av meldeplikt aktualisert gjennom et vedtak i Bergen bystyre 20. juni 2024. Byrådet ble da bedt om å vurdere muligheten for å innføre meldeplikt for hogst i kommunen som et rådgivningstiltak, med formål om å styrke forvaltningen av natur, friluftsliv og skogskogressurser i kommunen.

I sakspapirene peker Bergen kommune (2024b) på to hovedgrunner til at meldeplikt er nødvendig: omfattende manglende foryngelse etter hogst og særlige miljøhensyn. Saken ble aktualisert gjennom et

vedtakspunkt i en statussak om skogsbilveier i Bergen kommune. I Bergen er det stor politisk oppmerksomhet rundt skogsbilveier, hvor meldeplikt ble lansert som et mulig tiltak for å gi grunneier bedre rådgivning ved gjennomføring av forvaltningstiltak i skogen etter at en vei har blitt bygd.

2.4.2 Begrunnelse for casevalg

I denne oppgaven er kommunene valgt fordi de representerer variasjon i hvordan meldeplikt for hogst vurderes og behandles både administrativt og politisk. Casene gir også innsikt i ulike aktørers argumentasjon for og mot meldeplikt, og hvordan slike vurderinger påvirkes av lokale forhold som arealbruk, miljøhensyn og næringsinteresser. Ved å studere flere kommuner, er det mulig å identifisere både likhetstrekk og forskjeller i holdninger, beslutningsprosesser og forvaltningspraksis, noe som gir et godt grunnlag for analytisk generalisering (Flyvbjerg, 2011).

2.5 Datainnsamling og dokumentvalg

Datamaterialet i denne studien er innhentet gjennom kvalitativ dokumentanalyse, med fokus på å belyse oppgavens problemstilling om meldeplikt for hogst. Dokumentutvalget omfatter offentlige saksfremlegg, høringsuttalelser, lover, lovforarbeider og andre relevant dokumenter som direkte eller indirekte berører temaet. Materialet danner et nødvendig grunnlag for å forstå hvordan meldeplikt er forankret i norsk lovgivning, forvaltningspraksis og politiske prosesser over tid. Utvalget av dokumenter ble delvis bestemt underveis i datainnsamlingen, ettersom samtaler med representanter fra offentlig skogbruksmyndighet bidro til å identifisere ytterligere relevante casekommuner og dokumenter.

Dokumentene er hovedsakelig hentet fra offentlige kilder som Lovdata, og hjemmesidene til kommuner, statsforvalteren, landbruksdirektoratet og regjeringen. I tillegg er enkelte offentlige dokumenter mottatt direkte fra kommuner via e-post. Høringsuttalelser fra ulike aktører er også inkludert i analysen. Disse er innhentet fra kommunale hjemmesider, og av hensyn til anonymitet og forskningsetiske retningslinjer, er uttalelsene kategorisert etter aktørtype, slik at enkeltpersoner eller mindre organisasjoner ikke kan gjenkjennes. Denne tilnærmingen gir også et bedre sammenligningsgrunnlag mellom aktørenes synspunkter.

Offentlige dokumenter er definert i offentlighetsloven §4 som dokumenter som enten er utarbeidet av, mottatt av, eller fremlagt for et offentlig organ (Offentleglova, 2006). Slike dokumenter er en viktig kilde til innsikt i saksforhold, og ifølge offentlighetsloven §3 er hovedregelen at de skal være tilgjengelige for offentligheten. Saksfremlegg skal, ifølge NOU 2016: 4 (2016), inneholde forslag til vedtak og en samlet fremstilling av sakens fakta og vurderinger, og skal dermed gi det nødvendige grunnlaget for beslutninger. Det er administrasjonens ansvar å sikre at nødvendige opplysninger kommer frem (NOU 2016: 4, 2016). Høringsuttalelser utgjør en sentral del av beslutningsprosessene i offentlig

forvaltning. Ifølge Regjeringen (2023) er høringer en prosess der næringsliv, organisasjoner og innbyggere gis anledning til å uttale seg om en sak før en beslutning fattes, med formål om å sikre bred medvirkning og ulike perspektiver i beslutningsgrunnlaget.

For å analysere rettslige forankringen av meldeplikt, er både den tidligere skogbruksloven (1965) og gjeldende skogbrukslov (2005) inkludert. Lovforarbeider, særlig Ot.prp. nr. 28 (2004-2005), er analysert for å forstå lovgivers intensjoner. Dokumentutvalget er nærmere spesifisert i tabell 2.

Tabell 2: Oversikt over hoveddokumentene som skal analyseres.

Dokumentkategori	Dokumenter	Dokument behandlet/ vedtatt	Formål og relevans for studien
Lovverk	Skogbruksloven (2005)	Landbruks- og matdepartementet	Sentrale lovverket for skogforvaltning i Norge. Inneholder §11 som åpner for at kommuner kan innføre meldeplikt.
	Skogbruksloven (1965)	Landbruks- og matdepartementet	Tidligere lovverk, analysert for å se på historisk utvikling av §11 om meldeplikt.
Forarbeider	Ot.prp. nr. 28 (2004-2005)	Landbruks- og matdepartementet	Regjeringens begrunnelse for forslag til ny skogbrukslov.
Kommunale saksdokumenter	Saksfremlegg – Etne kommune (år)	- Komite Forvaltning - Kommunestyret	Dokument som viser hvordan kommunen har begrunnet og vurdert behovet for meldeplikt.
	Saksfremlegg – Horten kommune (år)	- Hovedutvalget for klima, miljø og kommunalteknikk - Kommunestyret	Dokument som viser hvordan kommunen har begrunnet og vurdert behovet for meldeplikt.
	Saksfremlegg – Færder kommune (år)	- Hovedutvalg for plan, teknikk og miljø - Klima og miljøråd - Formannskap - Kommunestyret	Dokument som viser hvordan kommunen har begrunnet og vurdert behovet for meldeplikt.
	Høringsnotat – Bergen kommune (år)	- Høringsnotat fra Seksjon for næring og landbruk	Dokument som viser hvordan kommunen har begrunnet og vurdert behovet for meldeplikt.
Høringsuttalelser	Oversikt over høringsuttalelser i tabell 3. Til sammen 42 høringsuttalelser.		Viser hvilke argumenter aktøren har til meldeplikt.

Andre offentlige dokumenter	Rundskriv 2024-36 <i>Veileder om oppfølging av brudd på skogbrukslova med forskrifter</i>	- Landbruksdirektoratet	Inneholder veiledning knyttet til hvordan kommunen skal følge opp brudd på skogbruksloven.
Sverige	Skogsvårdslag (1979)	- Landsbygds- og infrastrukturdepartementet	Sentrale lovverket for skogforvaltning i Sverige. Inneholder §14 om meldeplikt.
	Skogsvårdsförordning (1993)	- Skogsvårdsförordning (1993)	Forskrift som utfyller og presiserer innholdet i Skogsvårdslagen.
	Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen (2011)		Detaljerte regler og veiledninger som utfyller loven og gir praktiske retningslinjer for hvordan den skal etterleves.
	SOU 2024: 91 Ett tydligst regelverk för aktivt skogsbruk		Statens offentlige utredninger om den svenske skogspolitikken.
	EU:s skogsstrategi för 2030		Politisk strategi vedtatt av EU-kommisjonen.

Tabell 3: Oversikt over aktører som har sendt inn høringsuttalelser fra de fire ulike kommunene.

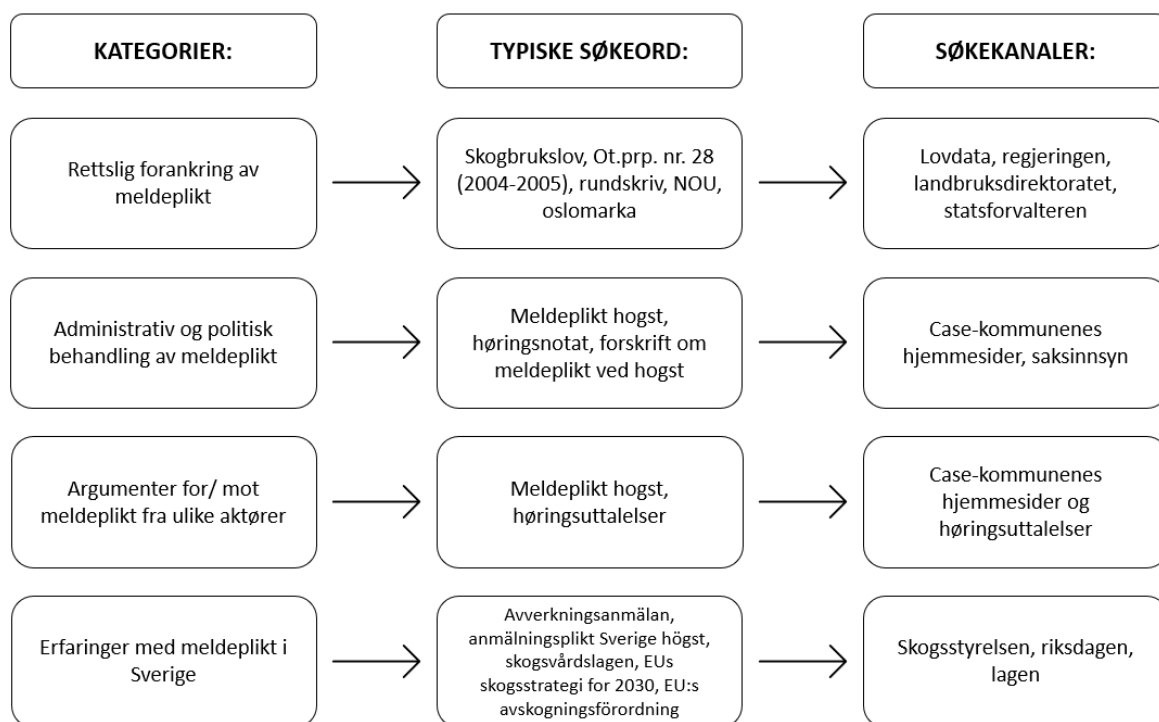
	Lokalpolitikere	Lokal/ regional forvaltning	Sentralforvaltning	Miljø- og friluftslivsinteresser	Skogeierinteresser
Færder kommune Totalt 19stk høringsuttalelser	- Færder Senterparti	<i>Ingen høringsuttalelser fra lokalpolitikere.</i>	- Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	- 1 lokal privatperson - BirdLife Norge avd. Vestfold - Torød krets vel - Naturvernforbundet Tønsberg og Færder - WWF - DNT Tønsberg og Omegn - Regionalt samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner.	- 6 lokale skogeiere - Tønsberg og Færder næringsforening - Viken skog SA - NORSKOG - Nøtterøy og Tjøme landbrukslag
Horten kommune Totalt 8stk høringsuttalelser	- <i>Ingen høringsuttalelser fra lokalpolitikere</i>	- Tønsberg kommune	- Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	- 2 lokale privatpersoner - Naturvernforbundet Horten	- 1 lokal skogeier - Borre grunneierlag - Viken skog og Tønsbergdistriktets skogeierlag
Etne kommune Totalt 5stk høringsuttalelser	- <i>Ingen høringsuttalelser fra lokalpolitikere</i>	<i>Ingen høringsuttalelser fra lokalpolitikere.</i>	- Landbruks- direktoratet	- <i>Ingen høringsuttalelser fra miljø- og friluftslivsinteresser.</i>	- 2 lokale skogeiere - Etne skogeierlag - Nortømmer
Bergen kommune Totalt 9stk høringsuttalelser	- <i>Ingen høringsuttalelser fra lokalpolitikere</i>	- Vestland fylkeskommune	- Statsforvalteren Vestland	- GC Rieber Fonde - Naturvernforbundet - WWF	- AT Skog - Bergen Bondelag - Midthordlans Skogeigarlag - Norskog

2.5.1 Søkestrategi og kategorisering av data

Dokumentene ble samlet inn gjennom målrettede og systematiske søkeord som *meldeplikt*, *hogst*, *skogbruk*, *kontroll*, *tilsyn*, *skogbruksloven* og *lovforarbeider*, og tilsvarende søkeord på svensk, som *avverkningsanmälan* og *Skogsvårdslagen*. Søket ble utført i kilder som Lovdata, kommunale saksinnsyn, og norske og svenske offentlige nettsider, og via fritekstsøk på internett. Det ble ikke benyttet et formelt kodingsverktøy, men materialet er gjennomgått manuelt og analysert med en tematisk tilnærming. Funnene er strukturert i tråd med oppgavens forskningsspørsmål, og dokumentene er analysert med sikte på å identifisere sentrale argumenter, vurderinger og tolkninger knyttet til meldeplikt, både for og imot. På bakgrunn av analysen er det utviklet fire overordnede kategorier for å systematisere innholdet:

1. Rettslig forankring av meldeplikt
2. Administrativ og politisk behandling av meldeplikt
3. Argumenter for og mot meldeplikt fra ulike aktører
4. Erfaringer med meldeplikt i Sverige

Disse kategoriene har bidratt til å avdekke sentral informasjon og motsetninger som belyser hvordan meldeplikt i skogbruket forstås og praktiseres, både i et norsk og et komparativt norsk-svensk perspektiv. Figur 6 viser oversikt over kategorier og søkestrategier.

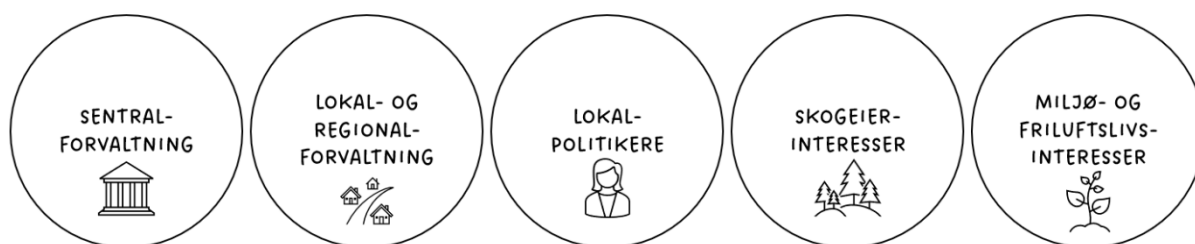
Figur 6: Oversikt over kategorier og søkestrategier. Egen illustrasjon.

2.6 Reliabilitet og validitet

I kvalitativ forskning vurderes reliabilitet og validitet på andre måter enn i kvantitativ forskning. Hovedmålet er ikke å måle nøyaktighet eller statistisk generalisering, men å sikre at forskningen fremstår som troverdig, konsistent og relevant for dem som leser eller anvender resultatene (Creswell, 2007). *Reliabilitet* handler i denne studien om å sikre pålitelighet i innsamling og analyse av dokumentene. Dette er ivaretatt ved å bruke offentlige kilder, som lovverk, forarbeider, offentlige saksfremlegg og høringsuttalelser. Dokumentene er behandlet systematisk gjennom manuell koding og tematisk analyse for å sikre at analysen er i sammenheng med forskningsspørsmålene. *Validitet* i kvalitativ forskning knytter seg til hvorvidt analysen gir troverdig og dekkende bilde av det som studeres (Creswell, 2007). For å styrke validiteten er det benyttet flere typer kilder, blant annet lovtekster, offentlige dokumenter som saksfremlegg og høringsuttalelser, som samlet gir en bredere forståelse av meldeplikts forankring. Analysen av dokumentene er gjort med bevissthet om den sammenhengen dokumentene er laget i, slik at konklusjonene ikke blir tatt ut av kontekst eller misforstått i forhold til hva dokumentene egentlig skulle brukes til. For å ytterligere styrke validiteten i analysen har jeg vært i direkte kontakt med relevante myndigheter i både Norge og Sverige. I Sverige har jeg vært i kontakt med Skogsstyrelsen for å sikre at min tolkning av skogforvaltningen og praksis rundt meldeplikt i Sverige er korrekt. I Norge har jeg hatt dialog med Landbruksdirektoratet for å sikre korrekt tolkning av lovverket, samt med Statsforvalteren og utvalgte kommuner for å innhente informasjon om hvilke kommuner som har innført meldeplikt. Disse samtaler har bidratt til å nyansere og kvalitetssikre analysen, og har vært særlig verdifulle der skriftlige kilder har vært mangelfulle eller åpne for tolkning. Når det gjelder den komparative analysen av meldeplikt i Sverige, kunne validiteten i studien vært styrket ved å inkludere et bredere utvalg av svenske kilder. Et større kildegrunnlag ville gitt et mer nyansert bilde av erfaringene med meldeplikt i Sverige og redusert risikoen for at analysen baseres på et begrenset perspektiv.

2.7 Kategorisering av aktørene

Aktørene har blitt delt inn i fem hovedgrupper, ut ifra hvilken rolle de har, og deres funksjon:

Figur 7: Aktørene kategorisert etter fem hovedgrupper.

Sentralforvaltning er i denne studien representert ved Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet, som begge spiller en sentral rolle i gjennomføringen og oppfølgingen av statlig skogpolitikk. Ifølge Statsforvalteren (2024) fungerer denne etaten som statens representant i fylkene, med ansvar for å iverksette nasjonale føringer og kontrollere kommunenes virksomhet. Videre beskrives det at Statsforvalteren besitter stor fagkunnskap og har samtidig inngående kjennskap til lokale forhold, noe som gjør dem til en viktig mellominstans mellom sentral og lokal forvaltning. Landbruksdirektoratet (u.å.) beskriver sin rolle som et nasjonalt fagorgan under Landbruks- og matdepartementet, med ansvar for å utvikle, forvalte og iverksette landbrukspolitikken. Direktoratet gir faglige råd, tolker regelverk og legger til rette for landbruk og matindustri.

Lokal- og regionalforvaltning er i denne studien representert ved henholdsvis kommunen og fylkeskommunen, som har en sentral rolle i den offentlige forvaltningen og i gjennomføringen av nasjonal politikk på lokalt og regionalt nivå (NOU 2022: 10, 2022). Kommunen har stor innflytelse over arealbruk og naturinngrep, inkludert skogbruk. Kommunen har myndighet til å fastsette rammer for hogst gjennom lokale bestemmelser, og kan være et viktig bindeledd mellom statlige mål og lokale prioriteringer. Som demokratisk arena og nærmeste forvaltningsnivå til befolkningen, preges kommunens beslutninger både av faglige vurderinger og politiske prioriteringer (NOU 2022: 10). Fylkeskommunene har ansvar for å legge til rette for helhetlig samfunns- og arealplanlegging, og i tillegg bidra til samordning av statlige, regionale og lokale interesser i samsvar med nasjonale målsetninger (NOU 2022: 10, 2022).

Lokalpolitikere representerer lokale politiske partier. De fatter vedtak i kommunestyret, og gir føringer for forvaltningspraksis og prioriteringer.

Skogeierinteresser representerer skogeiere (privatpersoner), medlemsorganisasjon, skogeierandelslag, skogeierlag, landbrukslag, næringsforening og grunneierlag. Deres rolle er grunneiere og næringsaktører som påvirkes direkte av forvaltningsvedtak. Deres interesser er eiendomsrett, økonomisk utbytte og et forutsigbart og effektivt forvaltningssystem.

Miljø- og friluftslivsinteresser representerer enkeltpersoner, vellag, og organisasjoner som forum for natur og friluftsliv, BirdLife Norge, Naturvernforbundet, WWF og DNT. De tar vare på miljø- og friluftslivsinteresser, ofte høringsinstanser og pådrivere for vern og hensyn i arealforvaltning.

2.8 Bruk av kunstig intelligens (KI)

I tråd med retningslinjene til Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (2025) er kunstig intelligens (KI), i form av ChatGPT, blitt benyttet som skrivestøtte under oppgaveskrivingen. Bruken av KI har primært omfattet skrivestøtte med språklig forbedringer av setninger som selv er utformet. I tillegg har

kunstig intelligens blitt benyttet ved oversettelse av fagartikler, lover og forskrifter fra engelsk og svensk til norsk. Oversettelser av fagord har blitt kontrollert for å sikre riktig tolkning av fagartikler og lovverk.

3. RESULTATER

3.1 Meldeplikt etter skogbruksloven av 27. mai 2005 (§11)

I resultatdelen gis en rettslig beskrivelse av meldeplikten slik den er formulert i skogbruksloven §11, samt en gjennomgang av lovforarbeidene til skogbruksloven av 2005 (Ot.prp. nr. 28 (2004-2005)), hvor departementet presenterer sine vurderinger av meldeplikt som virkemiddel. Dette omfatter utviklingen fra §19 i Skogbruksloven (1965) til §11 i gjeldende Skogbruksloven (2005).

3.1.1 Lovens ordlyd og innhold

Skogbruksloven (2005) §11 regulerer hvordan kommunen kan innføre meldeplikt for skogeiere for hogst eller øvrige tiltak knyttet til foryngelse og skjøtsel av skog. Bestemmelsen er delt inn i tre ledd som til sammen beskriver hvem som kan pålegge meldeplikt, hva meldeplikten omfatter, hvordan den skal gjennomføres, og hvilke rettsvirkninger den gir.

Første ledd i Skogbruksloven (2005) tar for seg kommunens adgang til å pålegge meldeplikt:

«Når det er nødvendig for å halde kontroll med at lover blir fulgt, kan kommunen eller anna skogbruksstyresmakt gjere vedtak om at skogeigarar skal ha plikt til å melde inn planar om hogst og tiltak knytt til forynging og stell av skog. Denne meldeplikta kan gjelde ein eller fleire skogeigarar i heile eller delar av kommunen.» (Skogbruksloven, 2005, §11 (1))

Første ledd i skogbruksloven gir kommunen, eller annen skogbruksmyndighet, mulighet til å fatte vedtak om meldeplikt dersom det er nødvendig for å sikre at skogbruksloven følges. Dette innebærer at meldeplikten må innføres gjennom et konkret vedtak, og det foreligger dermed ikke noen generell meldeplikt for hogst i Norge. Kommunen må selv vurdere om det er *nødvendig* for å holde kontroll med skogbruket. Et vedtak om meldeplikt kan gjelde en eller flere skogeiere, og kan også gjelde for hele eller deler av kommunen. Det kan også avgrenses til bestemte skogbrukstiltak, så lenge disse gjelder hogst, foryngelse eller stell av skog. Kommunen har dermed stor fleksibilitet i hvordan meldeplikten utformes, og hvilke områder eller eiendommer som skal berøres.

Andre ledd i Skogbruksloven (2005) omhandler krav til innhold og frist for meldingen:

«Meldinga skal vere skriftleg og gi opplysningar om dei planane eigaren har for hogst eller tiltak. Meldinga skal sendast til kommunen seinast 3 veker før hogsten eller tiltaket skal setjast i verk.» (Skogbruksloven, 2005, §11 (2))

Andre ledd i skogbruksloven spesifiserer hva meldeplikten innebærer for skogeier. Dersom kommunen har innført meldeplikt, pålegges skogeierne å sende en skriftlig melding med opplysninger om planlagte tiltak. Meldingen skal være sendt til kommunen senest tre uker før tiltaket settes i gang. Denne bestemmelsen inneholder et klart formkrav og en tidsfrist, og skaper en rettslig forpliktelse for skogeieren. Den fungerer som forhåndskontroll, slik at kommunen kan gripe inn før eventuelle tiltak gjennomføres, dersom det er behov.

Tredje ledd Skogbruksloven (2005) omhandler kommunens svarfrist og rettsvirkning:

«Har kommunen ikkje gitt svar på meldinga innan 3 veker frå den dagen da meldinga kom fram til kommunen, eller gjort vedtak med heimel i §§ 6 tredje ledd, 8 andre ledd eller forskrift i medhald av §§ 4 eller 7, kan det meldte tiltaket setjast i verk i samsvar med dei reglane som gjeld etter lova. Om kommunen treng meir tid for å ta stilling til tiltaket, kan fristen forlengjast med inntil 14 dagar. Tillatelsen gjeld for 10 år.» Skogbruksloven (2005, §11 (3))

Tredje ledd i skogbruksloven regulerer saksbehandlingen etter at kommunen har mottatt meldingen. For dersom kommunen ikke gir svar innen tre uker fra meldingen er mottatt, og heller ikke har fattet vedtak etter skogbruksloven §6 (3), §8 (2) eller med hjemmel i bærekraftforskriften etter §4 eller §7, kan det meldte tiltaket settes i verk i samsvar med gjeldende regler. Kommunen kan forlenge svarfristen med inntil 14 dager ved behov. Tillatelsen er da gyldig i ti år, noe som gir skogeieren fleksibilitet i planleggingen av tiltak.

Bestemmelsen i §11 i Skogbruksloven (2005) gir skogbruksmyndigheter, vanligvis kommunen, adgang til å innføre meldeplikt i gitte tilfeller. Vilkåret er at det skal være nødvendig for å holde kontroll med at loven blir fulgt, *kan* kommunen gjøre vedtak om å fastsette meldeplikt. Bruken av ordet *kan* innebærer at bestemmelsen er skjønnsmessig utformet. Det gir kommunen et handlingsrom til å vurdere om det er hensiktsmessig å innføre meldeplikt, men innebærer ingen plikt til å gjøre det, selv ikke i tilfeller hvor meldeplikt kan være nødvendig for å sikre lovens formål (Utdanningsdirektoratet, 2023). Dersom lovgiver hadde brukt ordet *skal*, ville dette tilsi en rettslig plikt for kommunen til å vedta meldeplikt under gitte forutsetninger, for eksempel dersom skogeiere har brutt loven (Arbeids- og velferdsetaten, 1997). At det i stedet benyttes *kan*, understreker at dette er et forvaltningsmessig virkemiddel som kommunen står fritt til å benytte etter eget skjønn.

Formålet med §11 i skogbruksloven er å gi skogbruksmyndighetene et verktøy for å sikre at hogst skjer i tråd med skogbrukslovens overordnede formål, jf. §1 om bærekraftig forvaltning av skogressursene. Meldeplikten er dermed et redskap som kan gjøre det mulig for kommunen å føre kontroll med

skogsdriften i forkant, og dermed gi veiledning, påpeke ulovligheter eller gripe inn før skaden skjer. I Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) (beskrives meldeplikten som et virkemiddel for kommunene i deres rolle som skogbruksmyndigheter:

«*Ei føresegn om meldeplikt gir etter departementet si meining kommunane ein reiskap til å skjøtte oppgåva si som rådgjevar og kontrollør i høve til forvaltning og drift av skogen, (...)*» (Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) s. 58)

Dette understreker at meldeplikten er ment som et verktøy for kommunene, ikke som en plikt. Bruken av ordet kan i §11 gir kommunen et skjønnsmessig handlingsrom til å vurdere om meldeplikt er *nødvendig* for å sikre etterlevelse av loven.

3.1.2 Utdyping i lovforarbeider §11

For å forstå bakgrunnen for dagens bestemmelse om meldeplikt i skogbruksloven §11, er det nødvendig å se nærmere på forarbeider til loven. Den er nærmere bestemt i *Ot.prp. nr. 28 (2004-2005)* (hvor departementet drøfter både formålet med meldeplikten og hvilke hensyn bestemmelsen skal ivareta i praktiseringen av loven.

Skogbrukslovens (2005) §11, slik den er formulert i gjeldende lov, viderefører bestemmelsen om meldeplikt for hogst, en bestemmelse som bygger på den tidligere §19 i *Lov om skogbruk og skogvern fra 1965*. Ut ifra lovforarbeider vurderte departementet meldeplikt som et nyttig juridisk virkemiddel for kommunene, både i rollen som rådgiver og som kontrollmyndighet. Meldingene fra skogeiere gir kommunen nødvendig informasjon for å kunne gi veiledning om foryngelse, biologisk mangfold, kulturminner og andre miljøhensyn. Sammenlignet med tidligere lovverk er dagens §11 forenklet og mer generell. Formålet med endringen var å tydeliggjøre kommunenes rolle og ansvar, samtidig som bestemmelsen skulle tilpasses lokale forhold, og gjøre regelverket mer fleksibelt. I forarbeider til loven foreslo departementet at kommunene skulle ha de fleste oppgavene knyttet til tilsyn, kontroll, søknadsbehandling, pålegg og oppfølging. Det ble lagt til grunn at det er naturlig at kommunene får ansvar for å sikre at loven overholdes, og føre kontroll med at bestemmelsene i loven blir fulgt.

Et sentralt poeng som fremgår i lovforarbeidene er at *meldeplikten ikke skal gjelde generelt over hele landet*. Departementet viser til at både skogressurser og miljøhensyn varierer betydelig i Norge. For å ivareta lokale forskjeller og sikre kommunal handlefrihet, mente departementet at det måtte være opp til kommunene å vurdere om meldeplikt burde innføres eller ei. I §11 står det at kommuner og annen skogbruksstyresmakt kan vedta forskrift om meldeplikt. Skogbruksloven (2005) §3 (2) går nærmere inn på at andre skogbruksstyresmakter kan få myndighet til også å fastsette meldeplikt. I lovforarbeider begrunnes dette med at selv om det som hovedregel er kommunene som avgjør om meldeplikt skal

innføres eller ikke, kan andre skogbruksmyndigheter som for eksempel Statsforvalteren, også få denne myndigheten, dersom det foreligger nasjonale hensyn.

Departementet understreket i lovforarbeider at meldeplikt bør kunne innføres i områder hvor kommunene har behov for bedre dialog med skogeiere eller ønsker økt kontroll for å sikre at lovens bestemmelser følges. Dette var i kontrast til Næringslivets Hovedorganisasjon, som argumenterte for at meldeplikt kun burde brukes i unntakstilfeller. Departementet pekte på at meldeplikt særlig kan være relevant i områder med viktige miljøverdier, eller der naturforholdene gjør foryngelse utfordrende, for eksempel på grunn av klima eller biologiske forhold. Videre foreslo departementet at hjemmelen for meldeplikt skulles utvides sammenlignet med skogbruksloven fra 1965. I §11 første ledd kan meldeplikt nå omfatte alle tiltak knyttet til hogst, foryngelse og stell av skog. Dersom det allerede foreligger meldeplikt i et område gjennom forskrift etter §12 vernskog, eller §13 områder med viktige miljøverdier, kan ikke kommunen innføre ytterligere meldeplikt for de samme tiltakene. Dog kan kommunen pålegge meldeplikt for andre tiltak i området, dersom det anses nødvendig for oppfølging.

Departementet fremhever i lovforarbeider at meldeplikt kan innføres dersom det vurderes som nødvendig for å føre kontroll med skogbruket, men at vurderingen av hva som er *nødvendig* ikke bør tolkes for strengt. Hva som er nødvendig kan variere fra kommune til kommune, og vurderingen skal bygge på lokale forhold og behov. Meldeplikt kan innføres for en enkelt skogeier, en grend, et avgrenset område, eller for hele kommunen. Den kan innføres uavhengig av eierskapsform, og gjelder dermed også for statlige og bygdeallmenninger. Hva slags type vedtak som benyttes avhenger av hvem meldeplikten retter seg mot. Etter forvaltningsloven §2 regnes et vedtak som forskrift dersom det gjelder rettigheter eller plikter for en ubestemt krets av personer, mens det regnes som et enkeltvedtak dersom det gjelder én eller flere bestemte personer i en konkret sak. Det avgjørende skillet mellom forskrift og enkeltvedtak ligger altså i vedtakets innhold og målgruppe.

I lovforarbeider la departementet til grunn at et vedtak om å innføre meldeplikt normalt vil regnes som en forskrift, og da må reglene i Forvaltningsloven (1967) kapittel 7 benyttes. Her stilles det blant annet krav til utredning, høring og kunngjøring. Dersom meldeplikten kun gjelder en eller et fåtall skogeiere, bør reglene om enkeltvedtak følges i stedet. I spesielle tilfeller, der det haster å forhindre skade, kan det være grunnlag for å unnlate forhåndsvarsel, jf. forvaltningsloven §37 (4) b. Dette omhandler hastetilfeller, hvor det er særlig tidskritisk å innføre meldeplikt fordi det kan være fare for at skogeier iverksetter skogbrukstiltak som skader viktige natur- eller miljøverdier. Vanligvis krever forvaltningsloven at de som blir berørt av et vedtak, som skogeiere, får et forhåndsvarsel og mulighet til å uttale seg. I slike tilfeller kan det være så tidskritisk at det vurderes å hoppe over varselplikten for å unngå skade.

I lovforarbeidene har flere høringsuttalelser uttrykt at skogeiere bør kunne iverksette skogbrukstiltak dersom kommunen ikke gir svar innen rimelig tid. Departementet støttet dette og foreslo at meldingen

skal være skriftlig, og at tiltaket kan gjennomføres dersom kommunen ikke gir tilbakemelding innen tre uker. Kommunen kan imidlertid avbryte fristen ved å gi tilbakemelding om at saken krever nærmere vurdering. En slik tilbakemelding er ikke et enkeltvedtak, men en midlertidig beskjed om at tiltaket ikke kan iverksettes før det foreligger endelig vurdering. Denne ordningen er regulert i §11 andre ledd.

Loven åpner opp for meldeplikt for hogst og andre skogbrukstiltak. Departementet understreker i lovforarbeidene at behovet for meldeplikt vil variere geografisk. At kommunen har myndighet til å vedta meldeplikt, åpner for lokal tilpasning. I noen tilfeller kan det være hensiktsmessig å innføre meldeplikt nettopp for tiltak knyttet til foryngelse, for å sikre at ny skog etableres på en god måte. Kommunen har i dag et ansvar for å føre tilsyn slik at skogarealer blir forynget og stelt etter hogst. Meldeplikt kan derfor være et nyttig virkemiddel i oppfølgingen av dette ansvaret. Departementet foreslo dermed at det gis en egen hjemmel i forskrift for å definere hva som menes med *tilfredsstillende foryngelse*, jf. §7 i bærekraftforskriften (Forskrift om bærekraftig skogbruk, 2006).

Dersom en skogeier ikke sender inn melding om hogst eller andre skogbrukstiltak i områder der kommunen har innført meldeplikt etter §11, kan dette medføre straff. I lovforarbeidene understreker departementet at det er behov for straffereaksjoner ved brudd på skogbruksloven, særlig når det gjelder brudd på skogbrukstiltak regulert etter kapittel 2 i skogbruksloven. Departementet mener at straff først og fremst bør brukes når skogeier gjennomfører tiltak uten lovlig grunnlag, bryter vilkår i en tillatelse, eller unnlater å gjøre det de er pålagt, som for eksempel å sørge for foryngelse etter hogst jf. §6 eller å sende inn melding om hogst der det er krav om det jf. §11 i Skogbruksloven (2005).

I lovforarbeider la departementet frem administrative og økonomiske konsekvenser ved innføringen av den nye skogbruksloven fra 2005. Loven gir kommunene frihet til å velge hvordan de vil føre kontroll med skogbruket i sitt område. Dersom en kommune velger å innføre meldeplikt for all hogst, vil det naturlig nok medføre økt administrativt arbeid. Dette er imidlertid en oppgave kommunen selv tar initiativ til, og som bygger på lokale prioriteringer. Departementet vurderte at en generell meldeplikt for hele landet ikke var nødvendig for å sikre tilstrekkelig kontroll med hogst og foryngelse. Likevel åpner loven for at kommuner og andre myndigheter kan innføre meldeplikt der det vurderes som nødvendig. Dette *kan* være et nyttig verktøy for å følge opp manglende foryngelse og for å sikre en bærekraftig og langsiktig skogforvaltning.

3.1.3 Rundskriv om meldeplikt

Landbruksdirektoratet (2024) gir i *Veileder om oppfølging av brudd på skogbrukslova med forskrifter* en utdypende veiledning på hvordan kommunen og statsforvalteren kan følge opp brudd på regelverket ved å innføre meldeplikt etter §11. Det presiseres at meldeplikt kun kan innføres dersom vilkåret om

nødvendighet er oppfylt. Samtidig understrekes det at kravet om nødvendighet, slik det er omtalt i lovforarbeidene, ikke skal tolkes for strengt. Veilederen påpeker:

«Det er vanskelig å si ut fra dette eksakt hva som skal til for å innføre meldeplikt, men om man har en berettiget mistanke om at bestemmelser i loven brytes eller står i fare for å brytes, må man kunne ta i bruk hjemmelen i § 11.» (Landbruksdirektoratet, 2024, s. 2)

Videre tydeliggjør Riksrevisjonen (2012) at det er opp til kommunene og øvrige skogbruksmyndigheter å bestemme hvilke tiltak meldeplikten skal gjelde for, enten hogst, foryngelse eller andre skogbrukstiltak. Skogeier har plikt til å sende inn melding senest tre uker innen tiltaket skal gjennomføres, hvor meldingen må inneholde planene for tiltaket. Dersom kommunen eller skogbruksmyndigheter ikke gir tilbakemelding innen fristen på tre uker, kan skogeier iverksette tiltaket. Skogbruksmyndighetene har likevel mulighet til å forlenge fristen inntil 14 dager.

3.1.4 Lovforarbeidenes utdyping av den tidligere meldepliktbestemmelsen i §19 i skogbruksloven av 1965

For å forstå bakgrunnen for dagens bestemmelse om meldeplikt i skogbruksloven §11, er det relevant å undersøke den tidligere reguleringen av meldeplikt, slik den fremgikk av §19 i skogbruksloven av 1965. Ved å sammenligne den gamle og nåværende bestemmelsen får man bedre innsikt i hvilke endringer som har skjedd, og hva som har blitt videreført. Forarbeidene til loven gir innsikt i nettopp disse endringene (Ot.prp. nr. 28 (2004-2005)).

I den gamle Skogbruksloven (1965) er det §19 som tar for seg meldeplikt. I Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) (fremgår det at skogbruksmyndighetene hadde adgang til å pålegge skogeiere å sende inn skriftlig melding før visse tiltak i skogen ble satt i verk, dersom det var nødvendig for å føre kontroll med at loven ble fulgt. Dette kunne for eksempel gjelde hogst, grøfting, gjødsling, planting eller skifte av treslag. Meldingen skulle inneholde informasjon om hvor og hvordan tiltaket skulle gjennomføres. Meldeplikten kunne enten gjelde enkeltpersoner eller alle skogeiere i et bestemt område. Om det ble fastsatt meldeplikt i et bestemt område skulle vedtaket kunngjøres i lokale aviser. Det ble gjort unntak fra meldeplikten dersom tiltaket fulgte en skogbruksplan godkjent av myndighetene. Det betyr at dersom skogeier hadde en skogbruksplan som allerede var godkjent, så trengte skogeier ikke å sende inn ny melding om det planlagte tiltaket, selv om det var en generell meldeplikt i området.

Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) (viser til at kun i enkelte tilfeller har meldeplikt etter §19 har blitt benyttet. Frem til slutten av 1980-tallet ble meldeplikt kun brukt overfor enkelte skogeiere i tilfeller hvor det var utført uforsvarlig hogst eller annen skogbehandling. Tønsberg innførte meldeplikt i 1990, og ble med det den første kommunen som innførte meldeplikt for alle skogeiere. Årsaken til at meldeplikt ble innført

var for å etterse at reglene i skogbruksloven ble fulgt. I tillegg har meldeplikt etter den gamle loven blitt brukt i noen områder med særskilte miljøområder som kystgranskogområder i Møre og Romsdal, og Trøndelag.

Videre går det frem i Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) (at selv om meldeplikt etter tidligere skogbrukslov i liten grad ble benyttet, har myndighetene i enkelte tilfeller heller brukt andre hjemler til å gripe inn overfor skogeiere, blant annet ved å stanse hogst, jf. §16 4. ledd. I tillegg ble det etter den forrige skogbruksloven fra 1965 innført enkelte vedtak om å begrense hogst i områder med viktige miljøverdier. Mens hjemlene for å pålegge skogkulturtiltak jf. §17, gjennomføring av tiltak etter skogskader jf. §§ 22 og 23, og krav om å utarbeide skogbruksplan jf. §30, i liten grad tatt i bruk.

I Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) (fremgår det at departementet mottok 74 høringsuttalelser knyttet til forslaget om meldeplikt, fra blant annet tre departement, flere fylkesmenn og fylkeslandbruksstyrrer, 46 kommuner og 15 organisasjoner. Flertallet av føringsuttalelsene sluttet seg til forslaget. Naturvernorganisasjoner som Norges Naturvernforbund, Natur og Ungdom og Sabima ønsket en generell meldeplikt for hogst. Andre instanser, blant dem Norges Skogeierforbund og Fylkeslandbruksstyret i Sogn og Fjordane, uttrykte bekymring for at lovteksten kunne tolkes som en søknadsplikt snarere enn en meldeplikt, og ba om at dette ble presisert. (Ot.prp. nr. 28 (2004-2005))

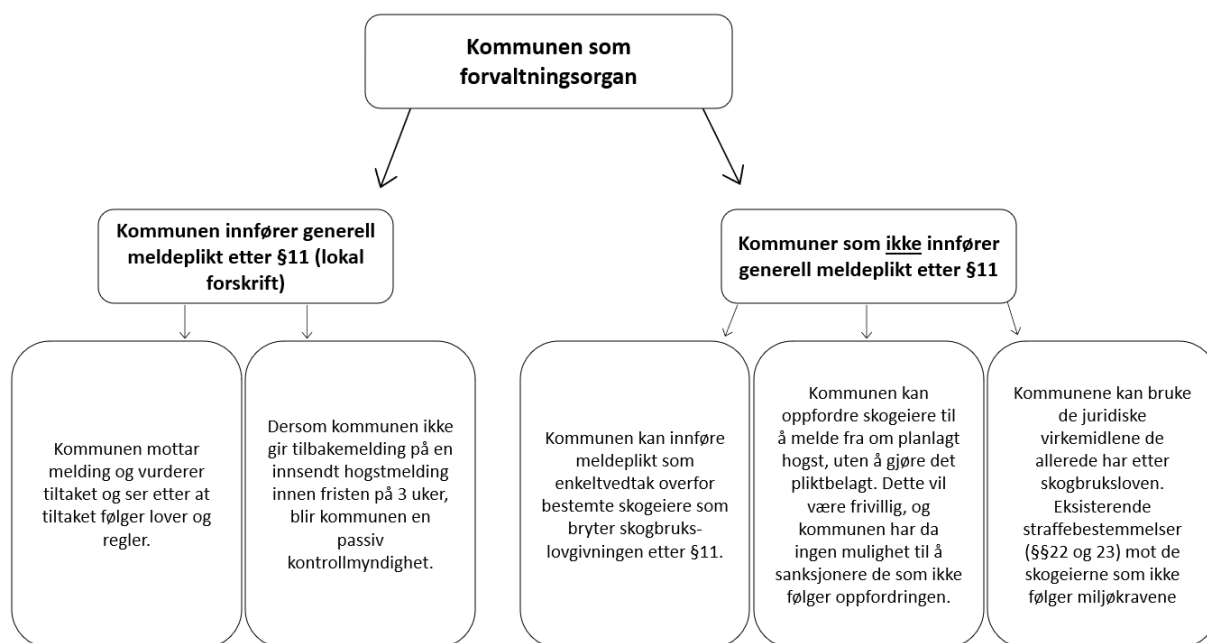
3.1.5 Praktisering av meldeplikt etter §11 i kommunene

Meldepliktens funksjon i skogforvaltningen fungerer som et *føre-var-prinsipp*. Ved å motta meldinger om planlagt hogst får myndighetene oversikt over hogstaktiviteten i kommunen. Dette gir en mulighet for å vurdere om tiltaket er i tråd med loven, og eventuelt veilede skogeier om lovpålagte hensyn knyttet til blant annet nøkkelbiotoper, kulturminner og andre miljøverdier. Samtidig gir meldeplikt som nevnt ikke kommunen rett til å nekte hogst utover eksisterende hjemler. Av den grunn kan ordningen med meldeplikt fungere som et informativt virkemiddel. Ved forhåndsmelding kan kommunen avdekke eventuelle lovbrudd, heller enn å reagere etter at skaden har skjedd.

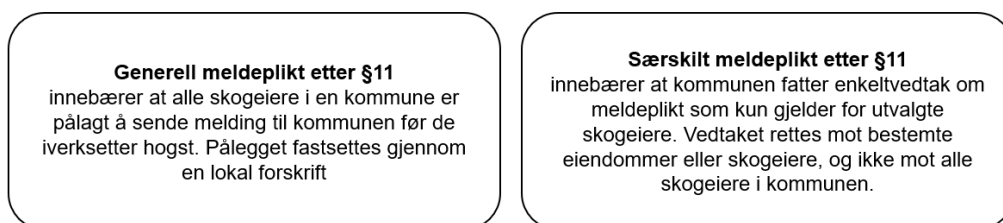
I dag benyttes meldeplikt, slik den er regulert i dag, kun unntaksvis. Norsk skogforvaltning bygger på *frihet under ansvar*, hvor skogeier også har plikter etter skogbruksloven, som for eksempel oversikt over miljøverdier etter Skogbruksloven (2005) §4, og foryngelsesplikten etter §6. I tillegg må skogeiere følge PEFC skogstandard som er forankret i Forskrift om bærekraftig skogbruk (2006). Innenfor dette rammeverket står kommunene overfor et handlingsrom, der de selv kan vurdere hvilke virkemidler som er nødvendige. Figur 8 viser de ulike valgmulighetene kommunene har som forvaltningsorgan. Kommunen kan velge å innføre meldeplikt gjennom lokal forskrift jf. Skogbruksloven (2005) §11, og på den måten kreve forhåndsmelding fra alle skogeiere ved hogst eller andre skogbrukstiltak meldingen

kan gjelde for. Kommunen mottar da meldingene og vurderer tiltakene med utgangspunkt i tilgjengelig kunnskap, som for eksempel miljødatabaser.

Hvis kommunen ikke gir tilbakemelding innen tre uker, kan skogeier sette i gang med tiltaket etter at fristen på tre uker har gått ut, og kommunen fungerer da som en passiv kontrollmulighet. Kommunen har også mulighet etter §11 i Skogbruksloven (2005) til å bruke meldeplikt i enkelttilfeller overfor bestemte skogeiere som bryter loven. Forskjellen mellom generell og særskilt meldeplikt er illustrert i figur 9. Kommuner som ikke ønsker å innføre meldeplikt, kan i stedet benytte frivillige ordninger der skogeiere oppfordres til å melde fra, uten at det er et krav. Kommunen står da uten sanksjonsmuligheter hvis skogeier ikke følger ordningen. Et siste alternativ er å bruke eksisterende hjemler i skogbruksloven, som gir adgang til å sanksjonere skogeiere som bryter lovens miljøkrav, for eksempel ved grove lovbrudd etter §22 og §23. Dette viser at meldeplikt er ett av flere virkemidler kommunene kan benytte. Dette gir kommunene fleksibilitet ut ifra lokale behov.

Figur 8: Mulighetene kommunen har som forvaltningsorgan. Egen illustrasjon.

Figur 9: Forskjellen mellom generell og særskilt meldeplikt etter §11. Egen illustrasjon.

Meldeplikt er en mulighet kommunene har om de ønsker å føre kontroll med at loven følges. Hvorvidt dette er en optimal løsning, er et tema for diskusjon. Meldeplikt i norsk lovverk er med det et kompromiss mellom behovet for offentlig kontroll, ønsket om lokal tilpasning og skogeierens *frihet under ansvar*. Hvordan meldeplikt fungerer i praksis, spesielt hvordan kommunene håndterer ordningen blant de ulike aktørene skal derfor utdypes videre.

3.1.6 Melde- og søknadsplikt som kontrolltiltak for vernskog og skogområder av særlig miljøverdi

Skogbruksloven (2005) §12 gir hjemmel for at Statsforvalteren gjennom forskrift kan etablere *vernskog*. Denne bestemmelsen har som formål å beskytte skog:

«(...) når skogen tener som vern for annen skog eller gir vern mot naturskadar. Det same gjeld område opp mot fjellet eller ut mot havet der skogen er sårbar og kan bli øydelagt ved feil skogbehandling» (Skogbruksloven, 2005, §12)

Et sentralt virkemiddel i denne sammenheng er også meldeplikt. Skogbruksloven (2005) §12 åpner for at det kan fastsettes regler om meldeplikt i vernskogsområder, noe som innebærer at skogeier må melde fra om planlagte tiltak før en kan sette igang. På denne måten kan myndighetene på et tidlig stadium vurdere om tiltakene er i tråd med formålet om å beskytte skogens funksjon som vern, og hindre at inngrep fører til skade på sårbare områder.

Skogbruksloven (2005) §13 gir departementet myndighet til å fastsette strengere krav til skogbruk i områder som er vurdert å ha særlig høy miljøverdi.

«Departementet kan ved forskrift leggje strengare restriksjonar på skogbehandlinga i skogområde av særleg miljøverdi knytt til biologisk mangfald, landskap, friluftsliv eller kulturminne enn det lova elles gir heimel for når skogbehandlinga kan føre til vesentleg skade eller ulempe for desse verdiane.» (Skogbruksloven, 2005, §13)

Denne bestemmelsen i Skogbruksloven (2005) §13 retter seg mot områder der hensynet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv eller kulturminner står sentralt, og hvor skogbehandling kan medføre vesentlige negative konsekvenser for disse verdiene. Reguleringer kan skje gjennom forskrift og innebærer at det kan innføres strengere restriksjoner enn det som ellers følger av loven. I lovforarbeider, Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) (går det frem at bestemmelsen ble innført i 1976, og hadde som opprinnelig formål å håndtere konflikter mellom skogbruk og friluftsliv, særlig i områder rundt Oslo. Likevel ble bestemmelsen utformet slik at den kunne gjelde mer enn bare bynære områder. I motsetning til meldeplikt etter §11, som kan innføres av kommunen, kan forskriftshjemmelen etter §13 kun benyttes

av departementet. Dette innebærer at kommunene ikke kan vedta slike forskrifter selv. Dog ble det understreket at både miljøvernmyndigheter og skogbruksmyndigheter på kommunalt og fylkeskommunalt nivå bør delta aktivt under prosessen når forskriften skal utarbeides. Etter at en forskrift er vedtatt, er det kommunene som skal ha ansvaret for å følge opp og kontrollere at bestemmelsene blir overholdt, jf. §20 i skogbruksloven.

Et sentralt eksempel på bruk av denne hjemmelen er *Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar (2022)*, som ble fastsatt med grunnlag i §13. Denne forskriften regulerer skogbruket innenfor Marka-området, og har som formål å sikre at skogforvaltningen ivaretar hensyn til friluftsliv, landskapsopplevelser og biologisk mangfold i et område som er svært viktig for befolkningens rekreasjon. Etter §7 i Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar (2022) er det krav om søknadsplikt for hogst. Dette innebærer at all planlagt hogst i området må godkjennes av kommunen før den kan gjennomføres. Forskriften gir kommunen hjemmel til å avslå søknader om hogst dersom tiltaket vurderes å medføre:

«(...) vesentlig ulempe for friluftsliv, naturmiljø, landskap eller kulturminne, jf. formålet i §1, (...)» (Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar, 2022, §7)

Forskriften stiller blant annet krav til skånsom skogsdrift, hensyn til stier og løyper, og bevaring av landskapets kvaliteter. Den setter også begrensninger for flatehogst med begrensninger for flatestørrelse. Forskriften er derfor et konkret uttrykk for hvordan §13 kan benyttes for å tilpasse skogbruket til områder av særlig miljøverdi.

3.2 Behandling av meldeplikt i kommunene

Dette delkapittelet presenterer hvordan spørsmålet om innføring av meldeplikt har blitt behandlet i fire ulike kommuner. Framstillingen bygger på kommunale sakspapirer og omfatter saksprosess, vurdering og vedtak. Kommunenes behandling av spørsmålet om innføring av meldeplikt for hogst har vært preget av ulike lokale erfaringer, politiske prioriteringer og tolkninger av lovens nødvendighetsvilkår etter skogbruksloven §11.

3.2.1 Etne kommune

Ifølge saksfremlegget fra Etne kommune (2014) oppsto spørsmålet om å innføre meldeplikt for hogst etter en konkret hendelse i 2014 der det ble avdekket terrenginngrep og bruk av maskiner i et hogstområde uten at nødvendig tillatelse var gitt. Dette utløste reaksjoner fra arkeologer i

fylkeskommunen som påviste svakheter i hvordan kommunen kunne fange opp lovbrudd knyttet til skogbruk og landbruksveier. På bakgrunn av dette vurderte kommunen å benytte skogbruksloven §11 til å etablere en lokal forskrift om meldeplikt for hogst.

Forslaget i saksfremlegget til Etne kommune (2014) innebar meldeplikt for all hogst som involverte hogstmaskin og gravemaskin i LNF-områder. Kommunen viste til at hensynet til kulturminner, biologisk mangfold, og terrenginngrep gjorde det ønskelig å bli varslet før hogst. Saken ble behandlet i komité for forvaltning 11. desember 2014, og vedtatt i kommunestyret 16. desember 2014, begge ganger enstemmig. Det ble samtidig bestemt at forslaget til forskrift skulle sendes på høring til relevante aktører og interessegrupper, dette inkluderte skogeierinteresser, miljøorganisasjoner og landbruksmyndigheter.

Etter høringsrunden la Etne kommune (2015) frem et nytt saksfremlegg hvor det ble lagt frem en ny vurdering i komité for forvaltning 10. september 2015. Høringssvarene viste et delt bilde på holdningene til meldeplikt. Etne Skogeigarlag støttet forslaget, mens Nortømmer, Landbruksdirektoratet og enkelte enkeltpersoner frarådet innføring. Særlig Landbruksdirektoratet påpekte at den nye reviderte forskriften om landbruksveier, som trådte i kraft 1. juli 2015 ville dekke mange av de samme behovene, og at det derfor var hensiktsmessig å vente med å innføre meldeplikt. Etter ny behandling høsten 2015 *valgte Etne kommune å ikke innføre meldeplikt for hogst*, med henvisning til anbefalingene fra Landbruksdirektoratet og ønsket om å først få erfaringer med den nye landbruksveiforskriften. (Etne kommune, 2015) Forskriften Etne kommune (2014) la frem kan ses i vedlegg 1.

Etne kommunes forslag til meldepliktforskrift

Forskriftens formål jf. §1 er å bidra til en bærekraftig forvaltning av skogen i Etne kommune hvor en tar hensyn til kulturminner og miljøverdier. For å oppnå dette må kommunen få anledning til å gi veiledning før hogsten gjennomføres.

Forskriftens virkeområde jf. §2 er alt skogsareal innenfor LNF-områder (landbruks-, natur- og friluftsområder) som skal avvirkes ved hjelp av maskinelt utstyr, nærmere bestemt gravemaskin og hogstmaskin.

I §3 fastsettes krav om meldeplikt hvor all flatehogst som involverer bruk av hogstmaskin og gravemaskin, skal meldes til kommunen minst tre uker før hogsten settes i gang. Meldingen skal være skriftlig, og inneholde opplysninger om planlagt videre bruk av arealet.

Forskriften åpner opp for klageadgang jf. §4 til statsforvalteren med hjemmel i skogbruksloven §21. Ved overtredelse av forskriften kan den ansvarlige straffes med bøter, med mindre forholdet rammes av strengere straffebestemmelser jf. §5.

3.2.2 Horten kommune

Det kommer frem i saksfremlegget til Horten kommune (2022a) at debatten om innføring av meldeplikt for hogst startet etter en hogst i Tonsåsen høsten 2021, der det ble avdekket manglende miljøregistreringer før avvirkning. Hendelsen førte til at kommunens hovedutvalg for klima, miljø og kommunalteknikk i januar 2022 ba administrasjonen utrede meldeplikt for hogst i hele kommunen, jf. skogbruksloven § 11. (Horten kommune, 2022a)

Horten kommune (2022b) la frem nytt saksfremlegg hvor administrasjonen anbefalte etter vurdering av nødvendighetsvilkåret etter §11 at det ikke ble innført generell meldeplikt, med henvisning til lite forekomster av lovbrudd, tilstrekkelig oppfølging gjennom PEFC skogsertifisering og Landbruksdirektoratets foryngelseskontroller. Det ble videre pekt på at kommunen allerede kunne vedta meldeplikt i enkeltsaker der det er behov. Saken ble behandlet politisk i to omganger våren 2022. Først i hovedutvalget for klima, miljø og kommunalteknikk 30. mai, og deretter i kommunestyret 13. juni. Miljøpartiet De Grønne (MDG) fremmet forslag om å innføre meldeplikt for all hogst over 2 dekar, men dette forslaget falt med 33 mot 7 stemmer i kommunestyret. Kommunestyrets flertall støttet administrasjonens innstilling om å ikke innføre generell meldeplikt. (Horten kommune, 2022b)

Horten kommune (2022b) vedtok i juni 2022 *å ikke innføre generell meldeplikt for hogst*, men viderefører muligheten for å bruke meldeplikt mot enkelte skogeiendommer når det er behov, jf. skogbruksloven §11. Forslaget om en lokal forskrift ble dermed lagt til side, og det ble heller ikke vedtatt noen ny prosess for videre oppfølging eller revidert forskriftsforslag. (Horten kommune, 2022b)

I det første saksfremlegget presenterte Horten kommune (2022a) frem et utkast til forskrift om meldeplikt, utarbeidet med hjemmel i skogbruksloven §11 og sendt på høring i mars 2022. Forskriften fastsetter krav om meldeplikt for all hogst av skog over 2 dekar i Horten kommune. Forskriften er lagt ved som vedlegg 2.

Horten kommunes forslag til meldepliktforskrift

Hensikten med forskriften jf. §1 er å sikre at hogst skjer på en bærekraftig måte og at kommunen får mulighet til å vurdere tiltaket før det gjennomføres. Meldeplikten gir kommunen oversikt over hogstaktiviteten i kommunen og mulighet for å se over om skogbruksloven følges. Forskriften gir ikke kommunen myndighet til å nekte hogst, kun krav om melding.

Virkeområde for forskriften jf. §2 gjelder for all produktiv skog innenfor LNF-områder ut fra kommuneplanens arealdel, samt andre områder der skogbruksloven kommer til anvendelse. Produktiv skog defineres som skog med en produksjonsevne over 0.1 m³/ daa.

I henhold til §3 omfatter meldeplikten all hogst på 2 dekar eller mer som faller inn under virkeområdet beskrevet i §2. Meldingen skal sendes til kommunen senest 3 uker før hogsten skal settes i verk. Kravet om 2 dekar eller mer sikrer at små uttak ikke omfattes. Meldingen skal dokumentere hvor det skal hogges og foryngelsesmåte. Hvis kommunen ikke svarer innen tre uker, kan skogeieren starte hogsten. Kommunen kan forlenge saksbehandlingstiden med inntil 14 dager. Utføres ikke hogsten innen 10 år må skogeieren sende inn ny melding. 10-årsregelen sikrer at skogeieren ikke kan utsette tiltaket på ubestemt tid, men samtidig er det en lang periode uten ytterligere vurdering.

Skogeier har mulighet for å klage etter §4 i forskriften. Hvis kommunen fatter et vedtak knyttet til meldeplikten, har skogeier mulighet for å klage til Statsforvalteren.

Forskriften tar også for seg overtredelser jf. §5. Hvis en skogeier ikke melder hogsten, kan skogeier straffes med bøter. Hvis bruddet er alvorlig nok til å omfattes av skogbruksloven §22, kan strengere straffer også vurderes. Hvor store bøtene vil være står det ingenting om. Forskriften i Horten gir kommunen mulighet til å følge med på hogstaktivitet. Dog mangler det klare sanksjonsmuligheter utover bøter.

3.2.3 Færder kommune

I saksfremlegget til Færder kommune (2024c) ble spørsmålet om innføring av meldeplikt for hogst tatt opp i forlengelsen av kommunestyrets budsjettbehandlingen 13. desember 2023. Da fattet kommunestyret et vedtak om å be kommunedirektøren utarbeide en forskrift om meldeplikt ved hogst i alle LNF-områder i kommunen. Dette førte til at våren 2024 ble det lagt frem en sak med vurderinger og anbefaling fra administrasjonen. Kommunedirektørens anbefaling var å ikke innføre meldeplikt, hvor det ble vist på lav forekomst av dokumenterte brudd på skogbrukslovgivningen i kommunen, økt ressursbruk og ble sett på om nytten oppveide kostnaden ved en innføring av forskriften. (Færder kommune, 2024c)

Saken ble først behandlet i flere runder i hovedutvalget for plan, teknikk og miljø, formannskapet og klima- og miljørådet, med både utsettelsesforslag og alternative forslag fra ulike partier. Det ble fremmet flere motforslag, særlig fra representanter i Venstre, SV, MDG og Arbeiderpartiet – om å innføre forskrift med meldeplikt for hogst på over 2 dekar. Etter en rekke avstemninger, utsettelse og tilbakesendelser til utvalgene, vedtok formannskapet 12. juni 2024 å opprettholde kommunestyrets opprinnelige verbalforslag fra desember 2023, og ba kommunedirektøren fremme forslag til forskrift (Færder kommune, 2024c). Dette ble vedtatt i kommunestyret 11. september 2024 (20 mot 19 stemmer) (Færder kommune, 2024b).

Ifølge sakspapirene til Færder kommune (2024a) ble utkastet til forskrift om meldeplikt sendt ut på høring januar 2025. Saken ble behandlet på nytt i Klima- og miljørådet og hovedutvalget for plan,

teknikk og miljø. Frist for å sende inn høringsuttalelser var 3. april 2025, og saken er fortsatt under behandling. Det er derfor ikke på nåværende tidspunkt vedtatt om det blir meldeplikt i kommunen.

I saksfremlegget til Færder kommune (2024c) vedtok kommunestyret i Færder 13. desember 2023 at det skulle utarbeides et forslag til forskrift om meldeplikt for hogst i produktiv skog i alle LNF-områder i kommunen, med hjemmel i skogbruksloven §11. Forskriften er vedlagt som vedlegg 3.

Færder kommunes forslag til meldepliktforskrift

Hensikten med forskriften er å fremme bærekraftig forvaltning av skogressursene i kommunen ved at skogbruksmyndighetene får tilgang til informasjon om planlagte hogster jf. §1. Forskriften omfatter all skog og skogsmark som reguleres av skogbruksloven jf. §2.

Jf. §3 pålegger forskriften meldeplikt for hogst som berører mer enn to dekar, uavhengig av eiendomsgrense. Skogeier må sende skriftlig melding til kommunen minst tre uker før hogst, med informasjon om hogstplaner, foryngelse og kart over området. Dersom kommunen ikke svarer innen tre uker, kan hogsten igangsettes. Kommunen kan forlenge fristen med inntil 14 dager. Dersom hogsten ikke gjennomføres innen ti år, må ny melding sendes.

Forskriften inneholder også en bestemmelse om overtredelser jf. §5. Brudd på meldeplikten, enten forsettlig eller uaktsomt, kan straffes med bøter, jf. skogbruksloven § 22, med mindre forholdene skal omfatte strengere straffebestemmelser.

3.2.4 Bergen kommune

Bergen kommune (2024b) har nesten 300 000 innbyggere, og hvor skogen i stor grad blir brukt til daglig rekreasjon. Den 20. november 2024 vedtok Bergen bystyre at byrådet skulle utrede muligheten for å innføre meldeplikt for hogst i kommunen. Vedtaket ble fattet som et rådgivende tiltak for å bidra til en mer balansert forvaltning av skogen i Bergen kommune, med hensyn til natur, friluftsliv og næringsinteresser. Bakgrunnen for forslaget var blant annet utfordringer med manglende foryngelse etter hogst og behovet for å ta miljøhensyn i lys av den omfattende bruken av skogen til friluftsliv i Bergen kommune. (Bergen kommune, 2024b)

Byrådet la i november 2024 frem et høringsnotat med forslag til forskrift, hvor det ble fremhevet at nær halvparten av hogstarealene i kommunen ikke var tilfredsstillende forynget. Dette ble vurdert som et alvorlig brudd på skogbrukslovens foryngelsesplikt. I perioden 2012–2021 ble det hogd 3600 dekar granskog, mens det i samme periode kun ble plantet 1800 dekar. Dette innebærer at bare halvparten av hogstflatene er blitt forynget. (Bergen kommune, 2024b)

Etter byrådets behandling, ble forslaget sendt på høring 16. desember 2024, med frist for innspill satt til 14. februar 2025 (Bergen kommune, 2024a). Forskriften er lagt ved som vedlegg 4. Hovedformålet med forslaget var å sikre at kommunen mottar melding om planlagt hogst, slik at den kan gi råd om hogstform, forynging og miljøhensyn før tiltak gjennomføres. Et viktig formål er også å sørge for at gjeldende lovverk etterleves. (Bergen kommune, 2024b)

Bergen kommunes forslag til meldepliktforskrift

Forskriftens §1 tar for seg formålene: bærekraftig forvaltning av skogressurser, tilfredsstillende foryngelse etter hogst og ivaretagelse av biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturverdier. I praksis betyr dette at forskriften primært skal styrke kommunens rolle i å veilede og kontrollere at hogst skjer i tråd med bærekraftige prinsipper. Den gir kommunen mulighet til å påse at hogstplaner tar hensyn til både miljømessige og samfunnsmessige verdier før tiltak iverksettes. Henvisningen til skogbrukslovens §§1, 4, 6 og 8 understreker at forskriften skal støtte opp om lovens overordnede formål om bærekraft, foryngelsesplikt, miljøhensyn og tilsyn. Etter §2 om virkeområde gjelder forskriften for all skog og skogsmark i Bergen kommune der skogbruksloven gjelder.

Meldeplikt etter forskriftens §3 gjelder *all hogst* skal meldes inn til kommunen minst tre uker før hogsten starter. Meldingen skal inneholde opplysninger om planlagt hogstform, hensyn til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner. I tillegg til plan for foryngelse etter hogst. Hvis skogarealet skal omdisponeres til andre formål etter hogst, skal det spesifiseres. Kommunen har en svarfrist på tre uker. Dersom svar ikke foreligger innen denne fristen, kan hogsten likevel starte innenfor rammene av skogbruksloven. Kommunen kan ved behov forlenge fristen med inntil 14 dager.

Forskriftens §4 om klage gjør at skogeier kan klage til statsforvalteren etter at kommunen har fattet vedtak. Hvis skogeier gjør brudd på forskriften, er dette regulert i §5 i forskriften. Dette innebærer at kommunen har sanksjonsmuligheter ved brudd, og at straffeansvaret har hjemmel i skogbruksloven §22.

Som vist i tabell 4 varierer kommunenes behandling av meldeplikt for hogst både med hensyn til politiske vedtak, administrative anbefalinger og begrunnelser for tiltaket.

Tabell 4: Oversikt over kommunale vurderinger og vedtak om meldeplikt for hogst.

Kommune	Administrasjonens/ kommunedirektørens/ byrådets forslag	Politisk vedtak	Begrunnelse for meldeplikt
Etne	Ba om å avvente til ny vegforskrift etter råd fra Landbruksdirektoratet.	Kommunestyret vedtok enstemmig å ikke innføre meldeplikt (2015).	Vil sikre bedre kontroll ved hogst med terrenginngrep og kvalitetssikring i områder med fare.
Horten	Anbefalte å ikke innføre meldeplikt, viser til lav nytte, økt ressursbruk og sertifiseringsordning er tilstrekkelig.	Meldeplikt ikke innført etter votering i kommunestyret (2022).	Reaksjon på konkret hogst (Tonsåsen), ønsket kontroll, og å unngå lignende hendelser.
Færder	Anbefalte å ikke innføre meldeplikt, nytten oppveier ikke kostnadene, arbeidsmengden og ansvaret ordningen vil medføre.	Vedtak om forskrift fremmet av flertall i kommunestyret (2024), men behandlingen er fortsatt pågående.	Ønsker å styrke åpenhet, biologisk mangfold og offentlig innsyn.
Bergen	Forslaget til forskrift er utarbeidet og fremmet av byrådet i Bergen kommune, etter at bystyret vedtok å be byrådet utrede muligheten for meldeplikt.	Bystyret har vedtatt å utrede muligheten for innføring av meldeplikt som et rådgivningstiltak for å bedre skogforvaltningen. Forslaget er nå sendt på høring, og det er ikke endelig vedtatt ennå (per mai 2025).	Hovedbegrunnelsen er utfordringer med manglende foryngelse etter hogst og behovet for å ta sterkere miljøhensyn, særlig med tanke på økt friluftsliv i skogen.

3.2.5 Sammenligning av kommunale forskrifter om meldeplikt for hogst

I dette underkapitlet sammenlignes forskriftene for meldeplikt i Etne, Horten, Færder og Bergen kommuner. Sammenligningen tar utgangspunkt i sentrale bestemmelser i forskriftene, herunder formål (§1), virkeområde (§2), meldepliktens innhold (§3), samt regler for klageadgang og sanksjoner (§§4 og 5). Analysen baserer seg på de kommunale forskriftene som er vedlagt i denne studien (se vedlegg 1, 2, 3 og 4), og belyser hvordan kommunene har valgt ulike tilnærminger når det gjelder både omfanget av meldeplikten og de krav som stilles til skogeiere. Slik gis et innblikk i hvordan meldeplikten som

virkemiddel praktiseres forskjellig, avhengig av lokale prioriteringer, hensyn til friluftsliv, naturmangfold og næringsinteresser.

Forskriftens formål §1

Alle de fire kommunene, Etne, Horten, Færder og Bergen, legger til grunn bærekraftig forvaltning av skogressursene og vektlegger hensyn til biologisk mangfold, kulturverdier og foryngelse etter hogst. Dette er tydelig formulert i formålsparagrafene og forankret i skogbruksloven §11. Bergen og Etne fremhever i tillegg hensynet til friluftsliv og landskap spesielt, mens Færder og Horten har et mer standardisert formål, rettet mot å sikre kommunens oversikt og kontroll ved hogstaktiviteter.

Forskriftens virkeområde §2

De fire kommunene viser variasjoner i forskriftens virkeområde, se figur 10. I Etne kommune er meldeplikten begrenset til skogareal i LNF-områder hvor det skal benyttes hogstmaskin og gravemaskin. Denne forskriften er dermed både arealmessig og teknisk avgrenset. I Horten kommune gjelder forskriften for all produktiv skog i LNF-områder, samt andre arealformål der skogbruksloven er gjeldende. Her er virkeområdet bredere og basert på produksjonsevne (over 0,1 m³/daa). I Færder kommune omfatter forskriften all skog og skogsmark i kommunen som er underlagt skogbrukslovens bestemmelser, uten nærmere teknisk eller arealmessig avgrensning. Bergen kommune har en tilsvarende vid formulering, der meldeplikten gjelder for all skog og skogsmark hvor skogbruksloven gjelder. Disse forskjellene i virkeområde viser hvordan kommunene har tilpasset forskriftene til lokale forvaltningsbehov og landskap. Mens Etne fokuserer på risiko ved terrenginngrep og ønsker presis avgrensning, har Horten, Færder og Bergen valgt en mer omfattende regulering med mål om bredere kontroll.

Figur 10: Forskriftenes virkeområde varierer i de ulike kommunene.

Forskriftens meldeplikt §3

Alle forskriftene krever at hogst skal meldes til kommunen minst tre uker før tiltaket igangsettes, og at meldingen skal inneholde skriftlig informasjon om areal, hogstplaner og foryngelsesmetode. Bergen skiller seg imidlertid ut ved å ha meldeplikt for all hogst, uavhengig av arealstørrelse, mens Etne, Færder og Horten kun krever meldeplikt for hogst som omfatter arealer på over 2 dekar. Bergen stiller også de mest omfattende kravene til innhold i meldingen, inkludert detaljer om biologisk mangfold og planlagt bruk av arealet ved omdisponering. Etne retter meldeplikten spesielt mot flatehogst med bruk av maskiner. Færder og Horten har lignende krav til dokumentasjon og arealgrense, men Horten har i tillegg en tydeligere definisjon av produktiv skog.

Forskriftens klageadgang §4 og overtredelse §5

Etne, Horten og Bergen har egne bestemmelser om klageadgang i sine forskrifter, hvor vedtak kan påklages til Statsforvalteren i henhold til skogbruksloven §21. Færder kommune har derimot valgt å ikke ta inn en tilsvarende bestemmelse i sin forskrift. Alle kommunene har bestemmelser om sanksjoner ved brudd på meldeplikten, der overtredelser kan medføre bøter i henhold til skogbruksloven §22. Ingen av forskriftene åpner for strengere straffereaksjoner enn bøter.

3.3 Aktørenes argumenter om meldeplikt

I dette kapittelet analyseres argumentene som kommer frem i de 41 høringsuttalelsene og saksfremleggene i de fire kommunene Etne, Horten, Færder og Bergen. Det ble sendt inn et bredt spekter av uttalelser fra *sentralforvaltningen, lokal- og regionalforvaltningen, lokalpolitikere, skogeierinteresser, og miljø- og friluftslivsinteresser*. Tabell 5 gir en oversikt over hvilke aktører som har fremmet ulike argumenter, og illustrerer både bredden av aktører og hvordan synspunktene fordeler seg på tvers av interessegruppene.

Tabell 5: Antall høringsuttalelser fra de ulike aktørene.

Aktørgruppe	Positiv (antall)	Negativ (antall)	Nøytral (antall)
<i>Sentralforvaltning</i>	1		3
<i>Lokal- regionalforvaltning</i>	1	1	
<i>Lokalpolitikere</i>		1	
<i>Skogeierinteresser</i>	1	20	
<i>Miljø- og friluftslivsinteresser</i>	13		

3.3.1 Lokal- og regional forvaltning

Kommunenes egne vurderinger gir verdifull innsikt i hvordan lokal forvaltningen oppfatter sitt ansvar som skogbruksmyndighet, særlig når det gjelder oppfølging og kontroll i tråd med Skogbruksloven (2005) §20. I tillegg til analyser av saksfremlegg og politiske behandlinger i de fire case-kommunene, inngår også to høringsuttalelser, en fra Tønsberg kommune og en fra Vestland fylkeskommune, i denne analysen. Disse gir ytterligere perspektiver på hvordan kommuner og fylkeskommuner vurderer behovet for meldeplikt og rollen som forvaltningsmyndighet.

En gjennomgang av saksfremlegg og politiske prosesser i Etne, Horten, Færder og Bergen viser tydelige forskjeller i hvordan initiativet til meldeplikt har oppstått. I Etne, Horten og Færder har initiativet kommet fra politisk hold, mens administrasjonen i disse kommunene i hovedsak har vært negative til innføring av meldeplikt. I Bergen har situasjonen vært motsatt; her har byrådet, som en del av administrasjonen, tatt et aktivt initiativ, og selv fremmet forslag om å innføre forskrift om meldeplikt.

Kommunenes generelle argumenter om meldeplikt ut fra saksfremleggene

Basert på sakspapirer fra *Etne kommune (2015)* ble det vurdert at meldeplikt kunne være et nyttig verktøy for å styrke kontroll med terrenginngrep og kulturminner i forbindelse med hogst. Kommunen argumenterte videre for at meldeplikt ville gjøre det mulig å vurdere risiko for ras, miljøinngrep og søknadspliktige tiltak i forkant, og bidra til å unngå uønskede hendelser. Det ble også argumentert at meldeplikt ville gi skogeier bedre forutsigbarhet og trygghet ved at tiltak er vurdert og godkjent på forhånd, noe som kunne bidra til bedre flyt i hogstarbeidet og redusert konfliktnivå. Etter en høringsrunde med delte synspunkt, og en vurdering fra Landbruksdirektoratet, valgte kommunen likevel å ikke innføre meldeplikt. Direktoratet anbefalte at kommunen i stedet burde vente, og høste erfaringer med den nylig reviderte forskriften for landbruksveier, som også ville dekke flere av de samme hensynene. Kommunen tok dette til følge og la forslaget til side.

I sine saksfremlegg gjør *Horten kommune (2022b)* rede for flere innvendinger mot meldeplikt, blant annet at ordningen vil medføre økt arbeidsbelastning for kommunen og behov for ny organisering av forvaltningen. Kommunen anslår en årlig merkostnad på 250 000 kr, og uttrykker bekymring for at dette kan gå utover oppfølgingen av andre oppgaver i kommunen. Det argumenteres mot at meldeplikt vil medføre økt ansvar for kommunen, særlig dersom det oppstår situasjoner hvor meldinger ikke blir fulgt opp, eksempel i ferieperioder. Videre tydeliggjøres det at meldeplikt ikke vil pålegge strengere krav, og at det ikke gir kommunen myndighet til å stille strengere krav enn det som allerede følger av skogbruksloven og PEFC-skogstandard. Til slutt argumenterer kommunen mot en innføring av meldeplikt etter §11 der hovedbegrunnelsen er at nødvendighetsvilkåret etter §11 ikke er oppfylt og det føre til et økt ansvar for kommunen.

Basert på sakspapirene til *Færder kommune* (2024a) argumenterer de for at meldeplikt vil kunne gi kommunen bedre forutsetninger for å veilede skogeiere og formidle relevant informasjon før hogst settes i gang. Det pekes imidlertid på flere utfordringer knyttet til ordningen med meldeplikt. Det argumenteres mot at det vil føre til betydelig økning i arbeidsmengden, og konsekvensen av dette er at det vil kunne gå ut over andre oppgaver som kommunen skal håndtere. I tillegg vil det kreve at kommunen har skog- og naturfaglige ressurser som kan vurdere og behandle meldingene på en forsvarlig måte. Færder kommune sine argumenter mot meldeplikt er at det vil skape administrative og økonomiske konsekvenser grunnet økt arbeidsmengde for administrasjonen som må håndtere og følge opp alle innkomne hogstmeldinger. Økonomisk ble tiltaket vurdert til å kunne koste rundt 250 000 kroner årlig, basert på erfaringer fra Horten kommune. Kommunen argumenterer mot meldeplikt ved at det vil kunne føre til lengre planleggingstid for skogeiere før hogst kan gjennomføres, og dermed gjøre skogbruket mindre fleksibelt. Kommunen påpeker også at det finnes lite nasjonale erfaringer med meldeplikt som virkemiddel, og at konsekvensene derfor er vanskelige å vurdere. Til slutt argumenterer Færder kommune (2024c) mot at ut ifra fristen kommunen har på tre uker til å svare på hogstmeldingen er for liten til å kunne få nok kunnskap om området utover det som er kjent i miljødatabaser. Kommunedirektøren vurderer at fordelene med meldeplikt om hogst ikke veier opp for de økte kostnadene, arbeidsmengden og det utvidede ansvaret som ordningen vil medføre for kommunen (Færder kommune, 2024c).

I *Bergen kommune* (2024b) argumenterer det for meldeplikt med bakgrunn i at nesten halvparten av hogstflatene ikke er tilfredsstillende foryngelse, noe som viser alvorlig brudd på skogbrukslovens foryngelsesplikt. Den lave foryngelsesraten forklares med lav bevissthet om regelverket, manglende kunnskap om foryngelsesplikten og at det er finansielle ordninger knyttet til foryngelse. Til tross for at det har vært økt fokus på å informere skogeiere. Det tydeliggjøres at dette informasjonsarbeidet ikke kan ha vært tilstrekkelig. Byrådet argumenterer for at en meldeplikt vil gjøre det mulig for kommunen å komme tidligere inn i planleggingsprosessen og tilby rådgivning før viktige beslutninger om hogstform og foryngelse tas. Det argumenteres for at skogeiere har lav kompetanse om skogbruk og skogbehandling, med utgangspunkt i at det er små skogeiendommer. Kommunen argumenterer mot at tømmerkjøpere og skogsentreprenører ikke har nok kunnskap om at det er mye større friluftslivinteresser i Bergen enn i de omkringliggende kommunene tømmerkjøperne og skogsentreprenørene også operer i.

Videre peker kommunen på at Bergen, som landets nest største by, har en svært høy bruk av skogsområdene til friluftsliv og rekreasjon. Det argumenteres for at bruken av skogområdene til friluftsliv stiller høyere krav til miljøhensyn enn det som er vanlig i områder med mindre friluftslivsaktiviteter. De viser til Markaforskriften som regulerer skogbruket i Oslomarka. På samme måte ser Bergen kommune et behov for å styrke miljøhensynene i skogbruket gjennom innføring av meldeplikt. Ved å sikre at kommunen mottar informasjon om planlagte hogster, kan det gi veiledning og kvalitetskontroll som bidrar til at hensynet til blant annet friluftsliv blir bedre ivaretatt ved hogst.

Byrådet vurderer at meldeplikten ikke vil medføre økt arbeidsbelastning for kommunen, men heller heve den skog- og miljøfaglige kvaliteten på skogbrukstiltakene. For skogeierne innebærer forslaget en noe lengre planleggingshorisont, men kravet om innmelding anses som overkommelig og administrativt enkelt. Kommunen legger stor vekt på at skogeier vil kunne starte hogsten dersom kommunen ikke har svart innen tre uker, noe som sikrer forutsigbarhet og fleksibilitet i gjennomføringen.

Det økonomiske argumentet for Bergen kommune for innføring av meldeplikt er at tiltaket ikke vil medføre vesentlig økte kostnader eller arbeidsbelastning for kommunen, men snarere legge til rette for en mer effektiv ressursbruk. Kommunen viser til at saksbehandlingen ved meldeplikt er mindre omfattende enn ved søknadsplikt, som benyttes i Oslomarka, og at saksbehandlingstiden dermed vil være lavere. Det anslås at maksimal arbeidsmengde knyttet til behandling av hogstmeldinger vil være om lag 115 timer årlig, men trolig lavere i praksis.

Samlet vurderer byrådet at innføring av meldeplikt vil ha en positiv effekt på forvaltningen av skogressursene i Bergen og bidra til bedre etterlevelse av gjeldende regelverk (Bergen kommune, 2024b).

Kommunens argumenter knyttet til vilkåret om at meldeplikt må være *nødvendig*

Spørsmålet om hvorvidt det er *nødvendig* å innføre meldeplikt etter skogbruksloven §11 har vært vurdert ulikt i de fem kommunene som inngår i denne studien. Både lovforståelsen og den lokale konteksten har hatt betydning for hvordan nødvendighetsvilkåret er tolket og brukt. I Horten, Færder, Etne og Bergen har ulike hendelser og erfaringer bidratt til å aktualisere diskusjonen om meldeplikt, se figur 5. Kommunenes vurderinger av behovet for meldeplikt og om det foreligger hjemmel for å innføre en forskrift varierer. I dette kapitlet presenteres de viktigste argumentene som kommunene har lagt til grunn i sine vurderinger av nødvendighetsvilkåret.

I *Horten kommune* (2022b) er det lite erfaring med brudd på skogbruksloven eller tilhørende forskrifter. Meldeplikt har kun vært innført i enkelttilfeller, rettet mot spesifikke skogeiere etter ulovlig hogst. Kommunen peker på at det største problemet innen skogbruk i Horten er knyttet til foryngelsesplikten etter skogbruksloven § 6. Likevel argumenterer kommunen for at Landbruksdirektoratets systematiske foryngelseskontroller er et mer målrettet og effektivt virkemiddel enn å innføre en generell meldeplikt. (Horten kommune, 2022b)

Videre viser Horten kommune (2022b) til at det er svært få registrerte avvik fra PEFC-sertifiseringen i Horten, noe som underbygger deres syn om at dagens system i stor grad fungerer. Et sentralt argument mot meldeplikt er frykten for at ansvar skal forskyves. Dersom kommunen innfører en meldepliktordning, mener de at skogeierne i mindre grad vil føle eierskap til regelverket, og at kommunen i praksis overtar et medansvar for at innsendte hogstmeldinger er i tråd med lovverket.

Horten kommune (2022b) uttrykker også bekymring for at meldeplikt vil sende et uheldig signal til skogeierne, som om kommunen ikke har tillit til at de følger lover og forskrifter. Dette kan svekke samarbeidet og den tilliten skogforvaltningen er avhengig av. I tillegg påpekes det at meldeplikt vil føre til økt byråkrati både for skogeier og kommune. For skogeierne kan dette også medføre praktiske utfordringer og merkostnader, særlig dersom det underveis i en pågående hogst viser seg at hogstområdet burde vært justert, for eksempel fordi den opprinnelige avgrensningen skaper ustabile hogstkanter og fare for vindfelling. Meldeplikten innebærer da at skogeier må sende inn en ny melding og avvente ny frist før arbeidet kan fortsette. Dette kan forsinke nødvendige tiltak og påføre ekstra kostnader knyttet til flytting av hogstmaskiner. For kommunen vil ordningen det kreve betydelige ressurser å håndtere og følge opp meldingene på en forsvarlig måte. Til slutt presiserer kommunen at de ikke har hjemmel til å stanse hogst kun av hensyn til friluftsliv. Det vises til at departementet, i henhold til skogbruksloven §13, kan fastsette forskrift om meldeplikt i områder med særlig miljøverdi, men at dette vurderes som et tiltak med høy terskel og lite aktuelt for Horten.

I *Etne kommune* (2015) var forslaget om meldeplikt ikke utløst av en konkret hogst, men en tidligere hendelse med omfattende terrenginngrep vekket reaksjoner fra fylkeskommunens arkeologer. Kommunen vurderte likevel ikke dette som tilstrekkelig grunnlag for å innføre en forskrift. I stedet valgte kommunen å følge anbefalingen fra Landbruksdirektoratet, som frarådet meldeplikt og mente at behovet for kontroll i stor grad ville bli ivaretatt gjennom en ny, revidert forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier. Etne konkluderte derfor med at meldeplikt ville overlappe med annet regelverk og valgte å avvente. Likevel la kommunen vekt på de positive sidene ved meldeplikt hvor kommunen ville få bedre kontroll, særlig knyttet til terrenginngrep og kulturminner.

I *Færder kommune* (2024a) er saken fortsatt under politisk behandling, og det er dermed ikke fattet endelig vedtak. Kommunedirektøren viser til at det ikke er registrert brudd på skogbruksloven i kommunen, og at det heller ikke har vært nødvendig å bruke meldeplikt mot enkelte skogeiere. Likevel argumenterer kommunen for at fraværet av konstaterte lovbrudd ikke nødvendigvis betyr at ulovligheter ikke har forekommet. Kommunen peker på at manglende kontrollkapasitet kan være en årsak til at brudd ikke er avdekket, og at dette gir grunn til å vurdere meldeplikt som et forebyggende tiltak.

Videre viser Færder kommune (2024a) til at lovens nødvendighetsvilkår gir rom for skjønn, og at det i lovforarbeidene presiseres at begrepet *nødvendig* ikke skal tolkes for strengt. Dette gir etter deres syn et handlingsrom til å innføre meldeplikt også i kommuner hvor det ikke foreligger dokumenterte brudd. Kommunedirektøren understreker at formålet med forskriften er å gjøre kommunen i stand til å gi veiledning, foreta vurderinger og sikre at naboer og allmennheten er informert før hogst gjennomføres. Han uttaler:

«Et ønske om å gi kommunen mulighet til å kunne bidra med veiledning, vurdering og informasjon i forkant av hogst, samt bidra til at naboer og andre i en viss grad er orientert

om en kommende hogst, er etter kommunedirektørens vurdering tilstrekkelig begrunnelse for å kunne innføre forskrift om meldeplikt, selv om det er få eller ingen eksempler på konstaterte brudd på skogbrukslovgivningen.» (Færder kommune, 2024a, s. 6)

Kommunen argumenterer for at meldeplikten, med en frist på tre uker, gir skogbruksmyndighetene tid til å gi veiledning og eventuelt foreta kontroll før hogst iverksettes. Dette anses som et positivt bidrag til forvaltning og kvalitetssikring. Samtidig understreker kommunen at meldeplikt ikke gir hjemmel til å stanse hogst som er i samsvar med skogbruksloven og tilhørende forskrifter. De presiserer også at verken interesseorganisasjoner eller andre har rett til å bli hørt i forbindelse med behandlingen av hogstmeldinger (Færder kommune, 2024a).

I *Bergen kommune (2024b)* vurderer at nødvendighetsvilkåret etter skogbruksloven §11 er oppfylt. Kommunen peker for det første på alvorlige utfordringer knyttet til manglende foryngelse etter hogst, noe som viser til at det er brudd på foryngelsesplikten etter skogbruksloven og hindrer dermed målet om bærekraftig forvaltning av skogressursene. For å møte disse utfordringene ser kommunen behovet for å etablere meldeplikt for å sikre at skogeiere mottar tilstrekkelig informasjon og veiledning om planlegging av hogst, miljøhensyn og foryngelsesplikten i forkant av hogst. For det andre understreker Bergen kommune at det stilles økende krav, både gjennom offentlig regelverk og skogbruket sin egne sertifiseringsordning (PEFC), til hvordan hogst skal gjennomføres i områder med store friluftsinnteresser. Ettersom store deler av kommunens skogarealer har viktige funksjoner som friluftsområder, anses meldeplikten som et nødvendig tiltak for å sikre at disse hensynene blir ivaretatt gjennom bedre.

Vestland fylkeskommunes høringsuttalelse til Bergen kommune

I sin høringsuttalelse til Bergen kommune støtter *Vestland fylkeskommune (2025)* innføringen av meldeplikt for hogst og fremhever tiltaket som et viktig virkemiddel for å sikre bedre vern av kulturminner i skogen. De viser til at mange kulturminner, spesielt automatisk fredete kulturminner fra før 1537, verken er synlige på overflaten eller registrert i offentlige databaser. Uten meldeplikt har skogeiere og entreprenører derfor begrenset mulighet til å identifisere og ta hensyn til slike kulturverdier før hogst. Fylkeskommunen understreker at moderne skogsdrift med tunge maskiner kan påføre uopprettelig skade på kulturminner som ofte ligger like under torvlaget. De viser til flere tilfeller der manglende kunnskap og varsling har ført til ødeleggelser av kulturminner i fylket. Meldeplikt vil gi kulturmiljøforvaltningen anledning til å vurdere risikoen for kulturminner før tiltak iverksettes, samt bidra med kunnskap og løsninger for å sikre at hogsten gjennomføres uten skade.

Videre påpeker Vestland fylkeskommune (2025) at meldeplikt også vil være positivt for skognæringen, ved å gi forutsigbarhet og redusere risikoen for lovbrudd og konflikter med hensyn til kulturminneloven.

Samtidig vil næringen få en form for kvalitetssikring, som kan være viktig i forhold til sertifisering av tømmer. Fylkeskommunen konkluderer med at meldeplikt vil bidra til en mer forutsigbar og bærekraftig skogforvaltning, der både kulturminner og skogsdrift kan ivaretas på en god måte. De understreker viktigheten av tett dialog mellom forvaltningen og skognæringen, og at erfaring tilsier at slike samarbeid gir gode praktiske løsninger ute i felt.

Tønsberg kommunes høringsuttalelse til Horten kommune

Tønsberg kommune (2022) uttrykker en gjennomgående kritisk holdning til forslaget om å innføre meldeplikt for hogst i Horten kommune. I høringsuttalelsen løftes særlig tre hovedtemaer frem: ansvarsforhold, mulighet for sanksjoner, og virkningstid for hogstmeldinger.

Videre argumenterer Tønsberg kommune (2022) for at ansvarsfordelingen mellom kommune og skogeier endres ved innføring av meldeplikt. De påpeker at meldeplikt i praksis kan tolkes som en form for forhåndsgodkjenning, og at dette kan føre til et uheldig ansvarsskifte fra skogeier og tømmerkjøper til kommunen. Kommunen ser for seg to mulige roller: enten som en passiv mottaker av hogstmeldinger, der treukersfristen bare løper ut, eller som en mer aktiv kontrollør som fatter begrensende vedtak. Det siste innebærer, ifølge kommunen, en klar økning i ansvar og juridisk risiko for kommunen, særlig dersom det skulle forekomme feilvurderinger. Det er uklart hvordan slike feil kan sanksjoneres.

Tønsberg kommune (2022) peker videre på at Horten heller bør benytte seg av eksisterende virkemidler i skogbrukslovgivningen, spesielt straff og tvangsmulkt etter §22 og §23, dersom man ønsker å håndtere skogeiere som ikke følger miljøkravene. I stedet for å belaste alle skogeiere med meldeplikt, bør kontrollen rettes mot dem som faktisk bryter loven og dens forskrifter. Tønsberg uttrykker også bekymring for at forskriftsutkastet legger opp til en virkningstid på ti år, noe de mener er for lenge gitt at både miljøforhold og kunnskapsgrunnlaget kan endre seg betydelig over tid. De foreslår derfor at meldeplikten i stedet gis en tidsbegrenset varighet på ett til to år.

Til grunn for sin vurdering legger Tønsberg kommune (2022) også prinsippet om *frihet under ansvar*, der skogeier har ansvar for å følge loven og forvalte skogen i tråd med miljøkrav. De peker på at skogbruket i dag i stor grad er regulert gjennom PEFC-sertifisering, som i mange tilfeller stiller strengere krav enn lovverket. På denne bakgrunn uttrykker Tønsberg kommune en tydelig skepsis til å utvide kommunens kontrollfunksjon gjennom generell meldeplikt, og anbefaler heller å styrke bruken av allerede etablerte lovbestemmelser overfor de aktørene som bryter lovverket.

3.3.2 Sentralforvaltning

Uttalelsene fra Landbruksdirektoratet, Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, og Statsforvalteren i Vestland viser i hovedsak en nøytral til forsiktig positiv holdning til meldeplikt i særskilte tilfeller. Samtidig uttrykkes det skepsis til innføring av en generell meldeplikt for alle skogeiere i en kommune. Forvaltningen understreker gjennomgående at meldeplikt kun kan innføres dersom det er *nødvendig* for å holde kontroll med at loven følges, slik det fremgår av skogbruksloven § 11.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (2025) uttalte seg til Færder kommune og kritiserer at kommunens forslag til meldeplikt ikke inneholder en vurdering av nødvendighetsvilkåret, og at det mangler en utredning av det reelle behovet. Det påpekes at dagens regelverk og sertifiseringsordninger, særlig Norsk PEFC Skogstandard, i stor grad sikrer etterlevelse. De advarer mot at en generell meldeplikt kan bli en unødvendig byrde som rammer de mange skogeierne som allerede følger regelverket, uten å ha særlig effekt på de få som ikke gjør det.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (2022) uttalte seg til Horten kommune og påpeker at ett enkelt avvik ikke kan rettferdiggjøre en generell forskrift, og viser til en konkret sak fra 2021 (hogst på Tonsåsen). De advarer mot at en slik ordning kan føre til forsinkelser i verdikjeden og redusert fleksibilitet, særlig ved tidskritiske hogster som etter storm eller billeangrep. Videre pekes det på at meldeplikt ikke gir kommunen rett til å stanse hogst eller stille vilkår, og at mange politikere og aktører har misforstått meldepliktens juridiske rekkevidde. De minner også om at en slik ordning vil legge et administrativt ansvar på kommunen, og at manglende oppfølging av meldinger kan påvirke vurderingen av skogeiers rettslige skyld ved lovbrudd.

I sin uttalelse til Etne kommune anbefaler Landbruksdirektoratet (2015) at kommunen bør utsette innføring av meldeplikt og i stedet vurdere behovet etter at den reviderte landbruksveiforskriften er implementert. De uttrykker bekymring for økt byråkrati som følge av overlappende regelverk.

Statsforvalteren i Vestland (2025) er noe mer positiv i sin vurdering og peker på at det i Bergen kommune finnes store utfordringer med manglende forynging etter hogst. Dette anses som brudd på skogbrukslovgivningen og gir etter deres vurdering grunnlag for å innføre meldeplikt. De støtter dermed meldeplikt som virkemiddel for å følge opp foryngingsplikten. Samtidig understreker de at det ikke er dokumentert behov for meldeplikt av hensyn til friluftsliv. De argumenterer for at ordningen må avgrenses når meldeplikt skal gjelde, da det i forslaget er tatt med for all hogst, også for mindre hogster. De mener dette ikke samsvarer med hva formålet med forskriften. Statsforvalteren fremhever at dersom ordningen ikke fungerer etter hensikten, kan den enkelt avvikles igjen. De trekker også frem at meldeplikt kan styrke kommunens mulighet til veiledning og tettere kontakt med skogeierne.

Et gjennomgående argument fra alle uttalelsene er at skogbruket allerede er godt regulert gjennom eksisterende lover, forskrifter og sertifiseringsordninger. Statsforvalterne påpeker at skogeierne har plikt

til å følge skogbruksloven og forskrift om bærekraftig skogbruk, og at sertifiserte tømmerkjøpere er underlagt krav gjennom PEFC Skogstandard, som blant annet regulerer miljøhensyn og registreringer. En generell meldeplikt vurderes som lite målrettet dersom den skal gjelde for alle, og at de i praksis da rammer kun de som allerede følger reglene, mens de som ikke gjør det ofte heller ikke vil kjenne til en lokal meldepliktforskrift.

Til slutt anbefaler både statsforvalterne og Landbruksdirektoratet at meldeplikt brukes målrettet og i form av enkeltvedtak der kommunen har dokumentert grunnlag, for eksempel ved gjentatte brudd eller fravær av miljøregistrering. Å innføre meldeplikt for alle skogeiere anses som lite hensiktsmessig, fordi det kan gi mye ekstra arbeid for kommunen uten at det nødvendigvis bedrer etterlevelsen av regelverket.

3.3.3 Lokalpolitikere

Færder Senterparti (2025) er negative til innføringen av meldeplikt for hogst i kommunen. De stiller spørsmål ved hva målet med meldeplikten egentlig er, og hvilke praktiske konsekvenser den vil få for både skogeier og kommunen. Partiet peker på at meldeplikt i seg selv ikke sikrer en mer bærekraftig skogforvaltning, og stiller kritiske spørsmål ved om ordningen i realiteten vil fungere som en skjult søknadsplikt, enn forhåndsmelding. Videre fremhever partiet uklarheter knyttet til arealgrensen på to dekar, spesielt hvordan små hogsttiltak over tid skal vurderes og om de skal summeres. De uttrykker også bekymring for at meldeplikten vil føre til økt byråkrati og administrativ belastning både for skogeiere og for kommunen. Dette oppfattes som uheldig for en næring som allerede er sterkt regulert.

3.3.4 Skogeierinteresser

Tabell 6 viser en oversikt over de sentrale skogeierinteressene som har deltatt i høringsprosessen om meldeplikt i Etne, Horten, Færder og Bergen kommune. Aktørenes navn er kodet i tråd med analysen for å ivareta tydelig henvisning og enklere gjenfinning av kildematerialet. Tilhørende høringsuttalelser er oppført for hver aktør, med angivelse av tittel og årstall.

Tabell 6: Oversikt over aktører og tilhørende høringsuttalelser for skogeierinteresser.

Skogeier 1 Etne	Vedrørende høyring «Meldeplikt for hogst» (2014)
Skogeiere 2 Etne	Uttale vedk. Meldeplikt for hogst i Etne. (2015)
Skogeierlag Etne	Meldeplikt for hogst i Etne, høyring (2015)
Nortømmer og Norskog Etne	Forebels svar på høyring om meldeplikt hogst, Nortømmer (2014)
Skogeier 1 Horten	Planer om meldeplikt (2022)
Borre grunneierlag Horten	Meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune – høringsuttalelse (2022)
Viken Skog og Tønsbergdistriktets skogeierlag Horten	Høring vedr forslag om innføring av meldeplikt for hogst i Horten kommune (2022)
Skogeier 1 Færder	Høringsuttalelse. Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune, Vestfold (2025)
Skogeier 2 Færder	Svar på Høring meldeplikt ved hogst av skog i Færder kommune (2025)
Skogeier 3 Færder	HØRING: Forskrift om meldeplikt ved hugst av skog (2025)
Skogeier 4 Færder	Høringssvar-meldeplikt ved hogst av skog i Færder kommune (2025)
Skogeier 5 Færder	Høring vedr. forslag om Innføring av meldeplikt for hogst i Færder Kommune (2025)
Skogeier 6 Færder	Svar på Høring meldeplikt ved hogst av skog i Færder kommune (2025)
Tønsberg og Færder næringsforening Færder	Høringsuttalelse fra Tønsberg og Færder Næringsforening (2025)
Viken skog SA Færder	Høring vedr. forslag om innføring av meldeplikt for hogst i Færder kommune (2025)
Norskog Færder	Høringsinnspill til forslag om forskrift om meldeplikt på hogst i Færder kommune (2025b)
Nøtterøy og Tjøme landbrukslag Færder	Høringssvar Meldeplikt hogst, Nøtterøy og Tjøme Landbrukslag (2025)
Norskog Bergen	Høringsinnspill til «Høyring om mogeleg forskrift om meldeplikt på hogst i Bergen kommune.» (2025a)
Midthordland skogeigarlag Bergen	Ad høring om mulig forskrift om mulig meldeplikt på hogst i Bergen kommune (2025)
Bergen bondelag	Innspill til forskrift om meldeplikt for sluttavvirkning i Bergen Kommune (2025)
AT Skog Bergen	Høyring for mogeleg forskrift om meldeplikt på hogst i Bergen kommune (2025)

Skogeiere i Etne og Færder uttrykker tydelig motstand mot innføring av meldeplikt ved hogst. De stiller spørsmål ved behovet for en slik ordning og forsvarer dagens praksis, som er regulert gjennom Skogbruksloven (2005) og Forskrift om bærekraftig skogbruk (2006). Skogeierne i Færder påpeker at kommunedirektøren selv har erkjent at det ikke er registrert brudd på skoglovverket, og at vilkåret for å innføre meldeplikt dermed ikke er oppfylt. Forslaget oppfattes som et uttrykk for mistillit til skogeiernes pålitelighet, og som et unødvendig kontrolltiltak. Skogeier 5 i Færder viser til at meldeplikt vil for små skogeiendommer innebære økte kostnader, redusert lønnsomhet og oppleves som et unødvendig byråkratisk inngrep.

Det hevdes videre at meldeplikten ikke vil gi kommunen reell mulighet til å stanse lovlige hogster, og at den eneste konsekvensen blir mer byråkrati og forsinket skogsdrift. I Færder er det anslått at meldeplikten vil koste kommunen 250 000 kr årlig, en utgift skogeierne mener det ikke finnes grunnlag for i et presset kommunebudsjett. Høringsuttalelsen fra Etne illustrerer skogeiernes perspektiv gjennom en konkret sak der kommunen hevdet regelbrudd etter en hogst, mens skogeierne på sin side viser til at hogsten ble gjennomført i tråd med regelverket og godkjent av kommunen. Slik erfaring oppfattes som et svakt grunnlag for å innføre en varig forskrift som meldeplikt. Skogeierne etterlyser i stedet bedre dialog og veiledning fremfor nye og strengere virkemidler, og understreker at tillit og samarbeid gir bedre resultater enn økt byråkrati. I tillegg understreker Nortømmer og Norskog (Etne) at dersom sertifiseringssystemene etterleves, er det ikke behov for meldeplikt. De etterlyser dokumentasjon på konkrete regelbrudd før nye reguleringer innføres.

Skogeierorganisasjoner som Norskog (Færder og Bergen), Viken Skog (Færder), Tønsbergdistriktets Skogeierlag (Færder) stiller seg kritiske til både behovet for og hjemmelen til å innføre meldeplikt. De viser til at Skogbruksloven §11 krever at meldeplikt bare kan innføres når det er nødvendig for å sikre lovens etterlevelse, noe de mener ikke er dokumentert. Viken Skog og Tønsbergdistriktets skogeierlag (Horten) påpeker at de ikke kjenner til at det har vært et omfattende problem med lovbrudd i Horten, og at meldeplikt derfor er dårlig begrunnet både juridisk og praktisk. Norskog (Bergen) argumenterer også med at meldeplikt er et lite brukt virkemiddel i Norge, og at erfaringer fra Tønsberg, som tidligere avvirket meldeplikten etter innføringen av sertifiseringsordninger, viser at slike tiltak er nødvendige.

De peker på at skogbruket allerede er underlagt omfattende reguleringer, og at hensyn til miljø og bærekraft ivaretas gjennom skogbruksloven, naturmangfoldloven og andre relevante lover, samt gjennom frivillige sertifiseringsordninger som PEFC. De aller fleste skogeiere omsetter tømmer gjennom sertifiserte aktører, og PEFC-standarden har strenge krav knyttet til naturmangfold, friluftsliv og kulturminner.

Meldeplikten omtales som en unødvendig dobbeltkontroll som vil føre til økte kostnader og byråkrati både for skogeiere og forvaltningen. Mange skogeiere driver små foretak uten administrative ressurser til å håndtere slike krav. Samtidig advarer skogeierorganisasjonene om at tiltaket kan føre til redusert

hogstaktivitet og dårligere utnyttelse av fornybare ressurser. Flere frykter også at meldeplikten kan føre til økt politisk styring av skogbruket og forsinkelser i driften på grunn av klager fra interessegrupper. Borre Grunneierlag i Horten advarer spesielt mot at meldeplikten vil gjøre skogen til en politisk kampsak, og at dette kan skape usikkerhet for skogeiere og entreprenører. Mens Tønsberg og Færder Næringsforening advarer om at meldeplikten vil redusere skogeiernes fleksibilitet, og skape usikkerhet om rammevilkårene for bærekraftig skogsdrift. De understreker at kravet om forhåndsmelding tre uker før hogst vil føre til forsinkelser og økte kostnader

Skogeierne 3 og 4 i Færder opplever forslaget som et uttrykk for manglende tillit til deres kompetanse og ansvar. De fleste har lang erfaring, benytter skogbruksplaner og søker råd hos profesjonelle aktører. Høringsuttalelsene understreker at kommunen heller bør legge til rette for god veiledning og dialog enn å pålegge nye kontrolltiltak. Dersom meldeplikt likevel innføres, mener skogeierorganisasjonene at den må avgrenses tydelig. Krav om meldeplikt bør ikke gjelde små hogster, og det bør settes klare volum- og arealgrenser for når plikten skal gjelde. I tillegg bør ordningen utformes som et rådgivningstiltak, ikke som et kontrolltiltak, og saksbehandlingen må skje på skogfaglige premisser.

Skogeierinteressene advarer om at meldeplikt kan redusere motivasjonen for aktiv skogsdrift. Skogeier 6 i Færder fremhever at meldeplikt vil medføre betydelige kostnader for både skogeierne og kommunen, og at tiltaket ikke vil gi reell kontroll over lovlige hogster. Han viser til at estimert samfunnsøkonomisk kostnad kan bli så høy som opptil en million kroner årlig. Økt byråkrati og merarbeid kan føre til at skogeiere lar være å hogge selv når skogen er hogstmoden. Dette vil på sikt kunne redusere tilgangen på fornybare ressurser og skape negative ringvirkninger for verdiskaping i skognæringen. Borre Grunneierlag (Horten) påpeker at krav om melding og godkjenning av all hogst over 2 dekar vil hemme snarere enn fremme aktiv skogsdrift. Bergen Bondelag advarer om at skogeiere kan velge å utsette hogster, noe som gir lavere tømmeruttak og svakere utnyttelse av skogressursene.

Selv om de fleste skogeierinteressene er imot meldeplikt, finnes det enkelte nyanser. Etne skogeigarlag har tidligere uttrykt støtte til meldeplikt lokalt. Midthordland skogeigarlag (Bergen) ser også en viss nytte dersom meldeplikten utformes som et rådgivningstiltak for å sikre foryngelse, men understreker at meldeplikten ikke må kreves for mindre hogst som for eksempel ved til eget bruk. De mener at minstekravet må være på et kvantum på 50 m³ for gran og 20 m³ furu/lauv per år. Dette støttes av andre skogeierinteresser også om at dersom meldeplikt innføres, bør ordningen begrenses til større hogster, og ikke omfatte småuttak. Videre bør tiltaket primært være et virkemiddel for veiledning, ikke sanksjon, og behandling av saker må bygge på skogfaglig kompetanse.

Oppsummert mener skogeierinteressene at dagens regelverk og frivillige sertifiseringsordninger gir tilstrekkelig kontroll med skogbruket. Meldeplikt vil i liten grad bidra til bedre forvaltning, men snarere føre til økt byråkrati, økt politisk styring og svekket motivasjon for bærekraftig skogbruk.

3.3.5 Miljø- og friluftslivsinteresser

Tabell 7 viser en oversikt over de sentrale miljø- og friluftslivsinteressene som har deltatt i høringsprosessen om meldeplikt i Horten, Færder og Bergen kommune. I Etne kommune forelå det ingen høringsuttalelser fra slike aktører, og kommunen omtales derfor ikke videre i denne sammenhengen. Aktørenes navn er kodet i tråd med analysen for å ivareta tydelig henvisning og enklere gjenfinning av kildematerialet. Tilhørende høringsuttalelser er oppført for hver aktør, med angivelse av tittel og årstall.

Tabell 7: Oversikt over aktører og tilhørende høringsuttalelser for miljø- og friluftslivsinteresser.

BirdLife Færder	Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune – Hovedutvalg for plan, teknikk og miljø (sak HPTM-016/25) (2025)
DNT Færder (Den norske turistforeningen)	Høringsinnspill om «Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune» (2025)
WWF Færder (WWF Verdens naturfond)	Høringssvar fra WWF Verdens naturfond om forskrift om meldeplikt ved hogst av skog i Færder kommune (2025)
Naturvernforbundet Færder	Høringssvar til Forslag til forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune (2025)
Torød Krets Vel Færder	Vedr. innføring av Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune. Høringsuttalelse fra Torød krets vel (2025)
FNF Færder (Forum for Natur og Friluftsliv)	Høringssvar til Færder kommune «Forslag til forskrift om meldeplikt av hogst» (2025)
Lokal privatperson Færder	Høringsuttalelse til Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog (2025)
Naturvernforbundet Horten	Meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune – høring (2022)
Lokal privatperson Horten 1	Meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune – innspill (2022)
Lokal privatperson Horten 2	Høring av forslag til innføring av meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune (2022)
Naturvernforbundet Bergen	Høringsuttalelse om meldeplikt for hogst (2025)
GC Rieber Fondene	Høringsuttalelse vedrørende mulig forskrift om Meldeplikt ved hogst i Bergen kommune (2025)
WWF Bergen (WWF Verdens naturfond)	Høringssvar fra WWF Verdens naturfond om mulig forskrift om meldeplikt på hogst i Bergen kommune (2025)

Miljø- og friluftslivsinteresser i Horten, Færder og Bergen har stilt seg positive til innføringen av meldeplikt for hogst. I høringsuttalelsene fremmer sentrale miljø- og friluftslivsorganisasjoner et bredt spekter av argumenter til støtte for meldeplikt. Blant disse er Naturvernforbundet (Horten, Færder og Bergen), WWF (Færder og Bergen), Den Norske Turistforening (Færder), BirdLife Norge (Færder),

samt Forum for Natur og Friluftsliv (Færder). Felles for disse er et sterkt fokus på å styrke bærekraftig skogforvaltning gjennom bedre hensyn til naturmangfold, friluftsliv, folkehelse, lokal medvirkning og åpenhet i forvaltningsprosessene. Samtidig etterlyser de en tydeligere juridisk forankring av miljøhensyn i skogforvaltningen.

Torød Krets Vel (Færder) fremhever at skogeiere også forvalter naturverdier på vegne av fellesskapet, og at meldeplikt kan bidra til å sikre at hensyn til biologisk mangfold og kulturverdier blir bedre ivaretatt. Miljøorganisasjoner som BirdLife (Færder) og WWF (Færder) vektlegger de økologiske konsekvensene av dagens skogforvaltning. BirdLife (Færder) viser til at hele 84 prosent av Norges truede arter lever i skog, og at mange av dem trues av omfattende flatehogst og bygging av skogsbilveier. I tillegg uttrykker de bekymring for manglende etterlevelse av kravene til hensyn for hekkende fugl, og mener at meldeplikt vil gjøre det lettere å følge opp slike krav i praksis. WWF (Færder og Bergen) peker på at dagens lovverk er svakt når det gjelder å ivareta annet enn økonomiske hensyn i skogbruket, og mener at meldeplikt vil styrke kommunens mulighet til å føre tilsyn og ta større ansvar for miljøhensyn. Naturvernforbundet (Horten) påpeker at meldeplikten må kombineres med krav om forhåndskartlegging av natur og biologisk mangfold for å sikre at viktige habitater identifiseres og tas hensyn til før hogst. De anbefaler også økt bruk av skånsomme driftsformer som plukkhogst for å bevare biologisk mangfold. En lokal privatperson (Færder) understreker også betydningen av å ta hensyn til naturskogsområder, og viser til at Færder har en særlig høy andel slike skoger, noe som forsterker behovet for meldeplikt.

Meldeplikten fremheves av flere miljø- og friluftslivsinteresser som et viktig virkemiddel for å ivareta friluftslivets interesser og sikre befolkningens tilgang til nærturområder. En lokal privatperson (Horten 1) peker på at meldeplikt kan bidra til å verne viktige nærturområder og såkalte hundremeterskoger, som har stor betydning for trivsel, folkehelse og barnas mulighet for naturopplevelser i nærmiljøet.

DNT (Færder) understreker at skogområder ofte har stor verdi som rekreasjonsområder, og at uforutsette hogster kan føre til tap av viktige turområder. DNT (Færder) advarer mot at stadige inngrep bidrar til en gradvis fragmentering av naturen. Dette fører til at friluftsområder som har stor betydning for lokalbefolkningen, enten forsvinner eller reduseres. I høringsuttalelsen til Færder kommune fremhever DNT (Færder) at meldeplikt vil gi både kommunen og allmennheten et nødvendig forhåndsvarsel om planlagt hogst. Slik kan tiltak vurderes og tilpasses i forkant, med hensyn til friluftsinnteresser og gjeldende forskrifter, og bidra til å forhindre inngrep i mye brukte turområder.

Naturvernforbundet (Horten) retter særlig oppmerksomhet mot de såkalte *hundremeterskogene*, små skogholt nær bebyggelse som har stor betydning for trivsel og folkehelse. De advarer mot at tap av slike nærturområder skaper natursorg og fjerner viktige arenaer for lek, rekreasjon og opplevelser, spesielt for barn. Meldeplikt vil ifølge Naturvernforbundet (Færder og Bergen) bidra til å sikre bedre planlegging og lokal medvirkning, slik at slike tap kan forebygges. Både WWF (Færder og Bergen) og Naturvernforbundet (Horten, Færder og Bergen) peker på at dagens skogforvaltning er preget av lav

grad av åpenhet og svak offentlig kontroll. WWF (Færder og Bergen) fremhever at dagens lovverk i for stor grad overlater miljøansvaret til private sertifiseringsordninger, noe som har ført til at hensyn til natur og friluftsliv ofte blir nedprioritert. Meldeplikt anses som et nødvendig grep for å sikre større åpenhet, redusere konfliktnivået og legge til rette for lokal medvirkning.

Et sentralt krav fra flere av organisasjonene er at hogstmeldinger må gjøres lett tilgjengelige for allmennheten, blant annet gjennom åpne postlister. BirdLife (Færder) og FNF (Færder) påpeker at dette vil gjøre det mulig for frivillige aktører og lokalbefolkning å komme med innspill om viktige natur- og friluftslivsverdier før hogst. Dog understreker GC Rieber Fondene (Bergen) på sin side at meldeplikten må avgrenses til kommersielt skogbruk, for å unngå unødige byråkrati knyttet til småskala tiltak og frivillig arbeid.

Naturvernforbundet (Færder) vektlegger at meldeplikt handler om å få informasjon og at det ikke er en søknadsplikt. Formålet er å sikre at relevante miljøhensyn kan bli integrert i vurderingene i forkant av hogst, og bidra til mer forutsigbare og kunnskapsbaserte beslutninger. Organisasjonene ser også meldeplikten som et effektivt virkemiddel for å styrke kommunenes veiledningsrolle overfor skogeiere. Naturvernforbundet (Bergen) påpeker at mange skogeiere har begrenset erfaring med bærekraftig skogsdrift, og at meldeplikten kan gi kommunen en mulighet til å gi veiledning om alternative driftsformer som bedre ivaretar både økonomiske og miljømessige hensyn. De understreker at kommunen må ha tilstrekkelig kompetanse til å gi faglige råd i tråd med både skogbruksloven og naturmangfoldloven. Det anbefales samtidig at kommunene aktivt fremmer alternativer til flatehogst som plukkhogst og kontinuitetsskogbruk.

For å sikre reell medvirkning og god behandling av innspill, fremmer organisasjonene ulike forslag til varslingsfrister. Naturvernforbundet i Horten foreslår en varslingsfrist på minimum fire uker før hogst, mens Naturvernforbundet i Færder og BirdLife i Færder anbefaler at fristen utvides til seks uker for å sikre tilstrekkelig handlingsrom for både kommunen og lokalbefolkningen. WWF (Bergen) foreslår at det etableres et offentlig tilgjengelig digitalt register over innmeldte hogster, og at kommunene sikrer rask saksbehandling og aktiv veiledning i slike saker. En annen lokal privatperson (Horten 2) fremhever at meldeplikt med minimum tre ukers varslingsfrist er et nødvendig virkemiddel for å sikre at verneperspektivet vurderes før irreversible inngrep i sårbar natur gjennomføres.

Et gjennomgående tema i høringsuttalelsene er behovet for å tydeliggjøre forskriftens formålsparagraf. WWF (Færder) foreslo at begrepet *bærekraftig forvaltning* må defineres mer presist i tråd med skogbrukslovens formålsbestemmelse, og inkludere klare henvisninger til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturverdier. Dette anses som avgjørende for å sikre at meldeplikten ikke bare blir en formalitet, men et reelt styringsverktøy for bærekraftig og ansvarlig skogforvaltning.

3.3.6 Oppsummering av aktørenes argumenter

Ut fra tabell 8 kan en se hovedargumentene for og mot innføring av meldeplikt, slik disse har kommet til uttrykk hos de ulike aktørene. Lokal- og regionalforvaltningen har delte argumenter på tiltaket. Mens enkelte kommunedirektører ser meldeplikt som et nyttig verktøy for bedre kontroll og veiledning, peker de samtidig på betydelige administrative og økonomiske konsekvenser ved en slik ordning. Det legges også vekt på at meldeplikt kan føre til ansvarsforskyvning fra skogeier til kommune, og på at virkemiddelet gir kommunen begrenset yndighet uten mulighet for å stille strengere krav. Sentralforvaltningen understreker at meldeplikt kun bør brukes når nødvendighetsvilkåret er klart oppfylt, og advarer mot at det kan oppleves som et urimelig tiltak overfor skogeiere som allerede følger regelverket. Skogeierinteressene er i stor grad negative til ordningen, og trekker frem mistillit, økte kostnader, redusert fleksibilitet for skogsdrifter og kommunale særregler kan føre til uheldig fragmentering som noen av konsekvensene. Miljø- og friluftsansisasjoner fremmer på sin side en rekke argumenter for meldeplikt, blant annet som et verktøy for å styrke naturhensyn, forebygge irreversible inngrep og sikre mer åpenhet og demokratisk medvirkning.

Tabell 8: Hovedargumenter om meldeplikt fordelt på aktører.

Aktørgruppe	Positiv	Nøytral	Negativ	Hovedargumenter
<i>Sentralforvaltning</i>		☑		Nødvendighetsvilkår er ikke oppfylt, forsinkelser med skogdrift og skogbruket er godt regulert med blant annet PEFC.
<i>Lokal- og regionalforvaltning</i>	☑		☑	<i>Positiv:</i> Behovet for bedre oversikt over hogst, manglende forynging og hensynet til friluftsliv og miljøverdier. <i>Negativ:</i> Økt ansvar og byråkrati, andre eksisterende virkemidler bør brukes, gir ikke kommunen myndighet til å stille strengere krav, mindre fleksibelt for skogeier, og skogeier har frihet under ansvar.
<i>Lokalpolitikere</i>			☑	Økt byråkrati, uklart formål og vil fungere som skjult søknadsplikt.
<i>Skogeierinteresser</i>			☑	Byråkrati, manglende behov, PEFC er tilstrekkelig, svekker tillit, skogeier har frihet under ansvar, forsinkelser i skogsdrift, økte kostnader, og

				kommunale særregler fører til uheldig fragmentering.
Miljø- og friluftsinteresser	☑			Åpenhet, naturhensyn, lokal medvirkning, hindre irreversible inngrep, veilede skogeiere, dagens lovverk er for svakt, beskytte friluftsområder, og redusere konfliktnivået.

3.4 Sverige: erfaringer med meldeplikt

I Sverige innebærer meldeplikt, på svensk omtalt som *avverkningsanmälan*, at skogeier har en lovfestet plikt til å varsle skogmyndighetene før visse skogbrukstiltak settes i verk. Meldeplikt er et sentralt virkemiddel i skogforvaltningen, og er lovfestet i §14 i *Skogsvårdslag (1979)* som er Sveriges skoglov. Hvor der går frem at:

«Den produktiva skogsmarkens ägare är skyldig att enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer underrätta Skogsstyrelsen om

- 1. avverkning och uttag av skogsbränsle som ska äga rum på hans eller hennes mark,*
- 2. sådan dikning i samband med avverkning som inte kräver tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken,*
- 3. vad han eller hon avser att göra för att tillgodose naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen i samband med avverkning på hans eller hennes mark,*
- 4. vad han eller hon avser att göra för att tillgodose rennäringens intressen i samband med avverkning på hans eller hennes mark inom renskötselns året-runt-marker, och*
- 5. vad han eller hon avser att göra för att trygga återväxten av skogen.»*

(Skogsvårdslag, 1979, §14)

Som det går frem av Skogsvårdslag (1979) fastsetter §14 at «*Den produktiva skogsmarkens ägare är skyldig att (...) underrätta Skogsstyrelsen (...)*» om planlagte hogster på sin eiendom (Skogsvårdslag, 1979, §14; Statens offentliga utredningar, 2024).

Skogsvårdsförordning (1993) utfyller og presiserer skogsvårdslagen, og hvordan meldeplikt skal gjøres i praksis. Meldeplikt blir utdypet i skogsvårdsförordningen §§15 og 16. Skogeiere av produktiv skogsmark skal melde fra til skogsstyrelsen om hogst som omfatter minst 0,5 hektar, med unntak av ungskogpleie og tynning. Dette samsvarer definisjonen av hva skog er ifølge FN, som er et areal over 0,5 hektar med minst 10% kronedekke (Statens offentliga utredningar, 2024).

Videre går det frem i Skogsvårdsförordning (1993) at dersom det må gjennomføres grøfting etter hogst skal dette også meldes inn, så lenge tiltaket ikke krever særskilt tillatelse etter miljöbalken kapittel 11 (som er Sveriges miljølov). På skogsstyrelsen sine sider står det nærmere at i noen områder er det påkrevd søknadsplikt, ved hogst i *fjällnära skog* (fjellskog) og i *ädellövskog* (edelløvskog med minst 70% løvtrær og minst 50% edelløvtrær). Her kreves det tillatelse fra myndighetene og ikke bare melding, selv for hogstarealer som er mindre enn 0,5 hektar. Ungskogpleie og tynning er det fortsatt ikke krav om tillatelse før hogst i disse områdene. (Skogsstyrelsen, 2025a; Skogsstyrelsen, 2025b) I tillegg skal det også ved planting meldes inn til Skogsstyrelsen for areal som er større enn 0,5 hektar seks uker før plantingen begynner, og ved uttak av GROT (greiner, topper og stubber) skal også meldes seks uker før tiltaket starter (Skogsstyrelsen, 2024). Meldeplikten gjelder altså for tiltak som i utgangspunktet er lovlige, men som myndighetene likevel ønsker oversikt over og mulighet for å følge opp.

Innholdet i meldingen om hogst og GROT er regulert gjennom Skogsvårdsförordning (1993) §15 og må inneholde informasjon om skogeier, navn på skogeiendommen og et kart som viser hvor det skal hogges. Det skal også være informasjon om hvordan skogeier har tenkt å ivareta miljøverdier under hogsten og hvordan området skal forynges. I områdene som brukes til reinbeite skal det i tillegg være opplysninger om hvordan det skal tas hensyn til reindrift. Ifølge SOU 2024: 91 (2024) kom kravene om å dokumentere ivaretagelse av miljøverdier i forbindelse med hogsten i 1993. En melding om grøfting må også inneholde opplysninger om skogeier, navnet på skogeiendommen, og et kart over området hvor det skal grøftes. I tillegg skal utløpet av grøften markeres på kartet.

Som det går frem av Skogsvårdsförordning (1993) må meldinger om skogtiltak som hogst, grøfting og uttak av skogsbrensel vente i minst seks uker etter at den er sendt inn jf. §15 b. Dette for at myndighetene skal få til å vurdere tiltakets konsekvenser. Dog finnes det unntak:

«Om det finns särskilda skäl får Skogsstyrelsen medge att dessa åtgärder påbörjas tidigare.»
(Skogsvårdsförordning, 1993, §15 b)

Skogsvårdsförordning (1993) §15 c legger frem at en melding om hogst, grøfting og uttak av GROT er gyldig i fem år fra datoen Skogsstyrelsen mottok meldingen. Det kreves ny melding dersom tiltaket ikke er gjennomført innen denne perioden, med unntak av skjerm- og frøtrær. Skogsstyrelsen har mulighet til å fastsette unntak og foreta nærmere forskrifter etter Skogsvårdsförordning (1993) §15 d. Myndighetene har etter Skogsvårdslag (1979) §35 myndighet til å gi pålegg eller forbud om det er nødvendig for å sikre etterlevelse av loven og dens forskrifter.

Som det går frem av den svenske *lovforarbeider Prop. 1974: 166 (1974)* var formålet med meldeplikten å sikre bedre kontroll over hogst og sikre at skogområdet ikke ble for hardt utnyttet og at det ble forynget. Høringsuttalelsene knyttet til forarbeidet av loven viser enighet om at flatehogst ble ansett som det avvirkningsmåten som i størst grad ivaretok formålet i den daværende skogpolitikken. Det kommer frem

i SOU 2024: 91 (2024) at på 1970- tallet var hovedproblemet dårlig foryngelse etter hogst. Departementet så at halvparten av de overutnyttede skogarealene («*kalmarsarealen*») besto av hogst på under fem hektar, og hvor tilfredsstillende foryngelse manglet på ca. 40% av arealene. Departementet konkluderte med at meldeplikten skulle omfatte all flatehogst over 0,5 hektar. På den måten kunne en fange opp de små hogstene og kontrollere at det ble tilfredsstillende foryngelse på disse skogområdene også.

Det kommer frem av et politisk forslag fremmet i Sveriges riksdag av Dahlgren m. fl. (1975) at selv skogsstyrelsen i 1974 uttrykte at en melding i etterkant av hogst ville være tilstrekkelig i stedet for en obligatorisk meldeplikt i forkant. De som var negative til meldeplikt fryktet at meldeplikt kunne redusere skogeiers handlingsrom og fleksibilitet. Det påpekes for eksempel at hogst ofte må endres brått grunnet markedssvingninger eller værforhold, og at en seks ukers regel vil gjøre det vanskelig med slike tilpasninger. Det ville dermed gå utover skogeieres økonomi. Det ble argumentert for at myndighetene heller skulle foreta kontroller gjennom periodisk flyfoto over hogstflater, fremfor byråkratisk saksbehandling av hogstmeldinger. Det ble også foreslått at meldeplikt kun skulle gjelde for større hogstflater over eksempelvis 3 hektar. (Dahlgren m. fl., 1975) Til tross for motstand av meldeplikt valgte svenske skogmyndigheter å beholde ordningen.

Statens offentlige utredninger i Sverige, *SOU 2024: 91 (2024)* tar for seg en gjennomgang av den svenske skogpolitikken siden den ble revidert i 1993. Prinsippet om *frihet under ansvar*, som kom med den nye skogpolitikken, ga skogbruket større handlingsrom, men også et større ansvar. Den nye skogpolitikken likestilte også miljø- og produksjonsmålene, og meldeplikten ble ytterligere begrunnet som et redskap for miljøregistrering. Skogeieres meldeplikt skulle gjøre det mulig for skogsstyrelsen å veilede og eventuelt gripe inn for å beskytte biologisk mangfold og kulturminner før hogsten skjer. (SOU 2024: 91, 2024)

I SOU 2024: 91 (2024) blir det lagt frem at skogbrukslovgivningen forutsetter at skogeiere og næringsutøvere har tilstrekkelig oversikt og kontroll til å ivareta både produksjonsmål og miljøhensynene. Her legges skogsstyrelsen frem om meldeplikten helt eller delvis kan erstattes med andre former for tilsyn da meldeplikt er en resurskrevende ordning. Det foreslås at det vurderes å erstatte dette med et mer systematisk tilsyn. Med å innføre krav om at skogeiere skal ha oppdaterte driftsplaner som beskriver kommende skogbrukstiltak og hvordan miljøhensyn skal ivaretas i henhold til gjeldende lovverk. Myndighetene skal da i stedet gjennomføre systematisk tilsyn (*systemtilsyn*) av skogeier. Samtidig løftes behovet for å utvikle digitale verktøy som kan støtte skogeiere i å identifisere miljøverdier i terrenget og sikre nødvendig hensyn før hogst.

Videre foreslås det i SOU 2024: 91 (2024) å redusere tiden man må vente etter innsending av hogstmelding fra seks til ti dager. Digitalisering har gjort at fristen på å melde ifra seks uker i forkant

burde revideres da det er mulig å effektivisere prosessen og behandling av hogstmeldingene. Årlig får skogsstyrelsen inn:

«(...) cirka 60 000 avverkningsanmälningar (...)» (SOU 2024: 91, 2024, s. 447)

Det går fram av SOU 2024: 91 (2024) at før måtte meldinger sendes inn fysisk, men nå sendes meldingen inn elektronisk, noe som har redusert behandlingstiden betraktelig. Med den teknologiske utviklingen har gjort det mulig å behandle meldinger mye raskere enn før. Skogsstyrelsen har nå digitale systemer som automatisk prioriterer meldinger basert på miljø- og produksjonsforhold, og omtrent halvparten av de rundt 60 000 meldingene som årlig sendes inn, går til videre manuell kontroll. Det er bare en liten andel, under 1000 saker i 2023, som faktisk gikk videre for tilsyn.

I SOU 2024: 91 (2024) legger de frem at dagens frist verken fungerer godt for de få tilfellene som krever lang saksbehandlingstid, eller for det store flertallet av meldinger som ikke krever videre oppfølging. I stedet vil en ti-dagers frist være mer tilpasset virkeligheten, effektivisere forvaltningen og gjøre planleggingen enklere for skogeierne. En kortere frist for å melde inn vil også bidra til bedre kvalitet på meldingene. I dag sender mange skogeiere inn meldingen tidlig i planleggingsprosessen for å starte «seksukersklokka», selv om de ikke har ferdigstilt planene. Med kortere frist kan man vente med innsending til man har bedre grunnlag, noe som kan forbedre Skogsstyrelsens vurderingsgrunnlag og gjøre prosessen mer presis.

Sverige har siden 1995 vært medlem av EU (Regeringskansliet, 2019). Siden 1998 har EU hatt en ikke-bindende skogbruksstrategi (Regeringskansliet, 2021). Som det går frem i SOU 2024: 91 (2024) finnes det ingen felles skogpolitikk i EU, dog har andre politikkområder i økende grad fått betydning for svensk skogpolitikk som EUs klimamål og LULUCF-regelverk. I tillegg påvirker EUs omfattende regelverk for biologisk mangfold og naturvern hvordan de svenske skogene kan forvaltes og brukes. Ifølge SOU 2024: 91 (2024) viser at EU ikke stiller krav om meldeplikt (*avverkningsanmälen*), vektlegges i stedet effektive kontrollsystem og tilsyn av at loven følges. Sverige har valgt å bruke meldeplikt for hogst for å oppfylle disse kravene. Meldeplikt er derfor et sentralt virkemiddel i Sveriges implementering av EUs krav, selv om dette ikke er direkte pålagt av EU.

Som det går frem av Europeiska kommissionen (2021) la EU i 2021 frem *EU:s skogsstrategi for 2030*. EU-kommisjonen ser skogene som avgjørende for blant annet innbyggernes helse og biologisk mangfold. Skogen har en viktig rolle for økonomi, klima og er en viktig arena for rekreasjon og kultur. Denne strategien er retningsgivende, restaurering av skoghabitat, økt artsmangfold og klimamål. De anbefaler å unngå flatehogst så mye som mulig og fremme skogforvaltning med blandingsbestand. EU:s skogsstrategi pålegger EUs klimamål og LULUCH-regelverk medlemslandene å øke karbonopptaket i skog (Europeiska kommissionen, 2021). Sverige som EU-medlem må tilpasse seg disse målsettingene i sin nasjonale skogpolitikk, selv om skogpolitikk i hovedsak reguleres nasjonalt. Dette har ført til

diskusjon i Sverige, da skogeierinteresser har fryktet at strategien griper inn i hvordan Sverige driver skogforvaltning (SOU 2024: 91, 2024). Som det går frem av Regeringskansliet (2021) synes de det er positivt at miljø- og klimaspørsmål prioriteres høyt av EU. Dog er de bekymret for at EUs nye skogsstrategi for 2030 går i retning av mer detaljstyring og felles regler, noe de ser på som en trussel mot landets kontroll over egen skog. De mener at skogpolitikk bør bestemmes av hvert enkelt land, og at det heller bør satses på nasjonale og frivillige løsninger enn felles EU-regler. Regjeringen er bekymret for de samfunnsøkonomiske konsekvensene og den administrative belastningen som kan oppstå dersom EU:s skogsstrategi gjennomføres.

I tillegg påvirkes svensk skogpolitikk av EUs avskogingsforordning (EUDR) som trådte i kraft i 2023. Hvor formålet er at produkter solgt på EUs indre marked ikke stammer fra avskoging eller skogforringelse. EUDR omfatter syv råvarer blant annet trevirke. Ut ifra denne forordningen må enhver aktør eller næringsdrivende som tar med slike varer inn på EU-markedet bevise at produktet ikke stammer avskoging eller bidratt til skogforringelse. (European commission, u.å.; European Union, 2023) Som EU-medlem implementere EUDR gjennom nasjonalt regelverk. Regjeringen satte derfor ned i 2023 et utvalg for å tilpasse svensk lov til EUDR (SOU 2025: 17, 2025).

Av SOU 2024: 91 (2024) går det frem at meldeplikten er en viktig del av Sveriges implementering av EU-lovgivning. Selv om ikke EU stiller direkte krav til meldeplikt, vektlegger de behovet for kontroll og tilsyn. Sverige har valgt å bruke meldeplikt for å oppfylle disse kravene. Sammenlignet med andre EU-land, har de fleste andre land en form for meldeplikt i skogbruket, dog har ikke alle land en regel om at skogeiere må sende inn melding om vise skogbrukstiltak. Disse landene har derimot som regel et system med offentlig vedtatte skogsforvaltningsplaner som grunneieren må følge. Dette finnes ikke i Sverige da selve grunnprinsippet i svensk skogpolitikk er *frihet under ansvar*.

4. DISKUSJON

Dokumentanalysen av skogbruksloven og dens forarbeider, i tillegg til høringsuttalelser og saksfremlegg i kommunene Etne, Horten, Færder og Bergen viser at meldeplikt er et omdiskutert virkemiddel i norsk skogforvaltning. Meldeplikt innebærer at skogeier må varsle kommunen eller annen skogbruksstyresmakt om det planlagte tiltaket. Funnene viser at meldeplikten i dag er et lite brukt virkemiddel. Miljø- og friluftslivsinteresser begrunner den med behovet for bedre kontroll samt bevaring av biologisk mangfold og naturverdier. Samtidig møtes tiltaket motstand fra skogeierinteresser som frykter økt byråkrati og inngrep i eiendomsretten. Nedenfor oppsummeres funnene i lys av forskningsspørsmålene.

4.1 Oppsummering av hovedfunn

Meldeplikt regulert og begrunnet i lovverket

Meldeplikt i skogbruket er hjemlet i Skogbruksloven (2005) §11, som gir kommunen eller annen skogbruksmyndighet adgang til å pålegge skogeiere å melde inn planer om hogst når det anses nødvendig for å sikre at loven blir fulgt. Bestemmelsen er ment som et virkemiddel fra myndighetene for å sikre at skoglovens krav, for eksempel om foryngelse og miljøhensyn, overholdes. Lovforarbeidene, Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) (understreker at vilkåret *nødvendig* ikke skal tolkes for strengt, og signaliserer dermed en åpning for å bruke meldeplikt som et relativt aktivt virkemiddel. I praksis har likevel bruken vært svært begrenset, og bare et fåtall kommuner har brukt det enten som en forskrift for hele kommunen, eller som et enkeltvedtak rettet mot enkelte skogeiere. Meldeplikten skal ifølge lovverket gi myndighetene informasjon om planlagte hogster. Dette muliggjør kontroll med etterlevelse av loven, for eksempel registrering av nøkkelbiotoper og oppfyllelse av foryngelsesplikten. Meldeplikten kan sees på som et mellomledd mellom *frihet under ansvar* og søknadsplikt. Skogeieren trenger ikke å søke om *tillatelse* til hogst, men må varsle slik at kommunen kan få innsyn og eventuelt reagere dersom tiltaket bryter med regelverket eller viktige interesser.

Praktisering av meldeplikt i kommunene

De senere årene har spørsmålet om meldeplikt kommet på dagsorden i flere norske kommuner. Ingen av case-kommunene har foreløpig innført meldeplikt, to har vedtatt å ikke innføre det, mens to har det under behandling i kommunen per dags dato. Studien viser at administrativ og politisk behandling av meldeplikt varierer. I Horten kommune (2022a) fremmet hovedutvalg for klima, miljø og kommunalteknikk et forslag om lokal meldeplikt etter §11. Bakgrunnen for å innføre meldeplikt var på grunnlag av en hogst i et turområde hvor miljøregistreringer ikke var blitt utført i forkant. Etter

høringsrunder med sterke innvendinger fra skogeierinteresser mot å innføre meldeplikt, og samtidig tydelig støtte fra miljø- og naturvernorganisasjoner, ble forslaget ikke vedtatt i 2022. Kommunestyret var enstemmig om å *ikke* innføre meldeplikt. I Færder kommune (2024c) fattet kommunestyret i 2023 vedtak om å utarbeide en forskrift om meldeplikt for hogst. Det ble påpekt at det fantes lite erfaring eller veiledning nasjonalt, og la til grunn at §11 kan brukes selv uten dokumentere lovbrudd, ettersom forarbeidene åpner opp for en relativt vid tolkning av *nødvendighetsvilkåret*. I 2025 sendte Færder ut konkret forskriftsforslag på høring, trolig inspirert av Horten sitt utkast. Det er til dags dato ikke vedtatt om Færder kommune skal innføre meldeplikt eller ei, da det fortsatt er under behandling. Bergen som er en langt større og befolket kommune utreder per 2025 også meldeplikt. Byrådet i Bergen kommune (2024b) sendte i desember 2024 ut et høringsnotat om en eventuell forskrift, der de spør om meldeplikt kan fungere som et *rådgivningstiltak*. Dette kan tyde på en noe annen tilnærming, der meldeplikten i Bergen ikke bare vurderes som et kontrolltiltak, men også kan ses som et verktøy for veiledning av skogeiere og for bedre samordning med andre interesser, som friluftsliv, ettersom slike områder har stor bruksverdi i kommunen. Etne, derimot, representerer en mer tradisjonell skogbrukskommune. Forslaget om meldeplikt i Etne (2014) oppsto etter en hendelse i 2014 der det ble avdekket terrenginngrep og bruk av maskiner i et hogstområde uten nødvendige tillatelser. Dette utløste bekymringer knyttet til kontroll av kulturminner, tap av biologisk mangfold og terrenginngrep av hogst- og gravemaskin. Kommunen foreslo derfor en forskrift om meldeplikt for hogst med bruk av hogst- og gravemaskin i LNF-områder. Forslaget ble enstemmig vedtatt sendt til høring, og etter høringsinnspill og anbefalinger fra Landbruksdirektoratet om å avvente erfaringer med den nye landbruksveiforskriften, besluttet kommunen i 2015 og ikke innføre meldeplikt for hogst.

Oppsummert viser analysen at det kun er et fåtall av kommunene som har forsøkt å ta i bruk ordningen med meldeplikt. Dette skjer som regel i etterkant av konkrete hendelser, som brudd på skogbrukslovgivningen, eller ut fra et ønske om å styrke den offentlige kontrollen i skogforvaltningen. Hvorvidt meldeplikt faktisk blir innført, synes imidlertid å avhenge både av den politiske viljen lokalt, og av hvordan lovverket tolkes i den enkelte kommunen. En mulig forklaring på den varierende politiske viljen til å innføre meldeplikt kan knyttes til forskjeller i politisk sammensetning og hvilke hensyn som tillegges størst vekt i lokal forvaltning. Baldersheim og Rose (2011) peker på at lokale forhold som politisk kultur og tradisjoner påvirker beslutningsprosessene (Baldersheim & Rose, 2011). I tradisjonelle skogbrukskommuner kan dermed sterke bånd mellom næringsinteresser og lokalpolitikere bidra til en mer restriktiv holdning til regulering av skogbruket. Samtidig viser en annen studie av Bjørnå (2021) at i små kommuner kan administrasjonen ha betydelig innflytelse på politiske beslutninger, noe som kan påvirke hvordan tiltak som meldeplikt behandles.

Aktørenes argumenter til meldeplikt

Høringsuttalelser fra *miljø- og friluftslivsinteresser* viser en gjennomgående positiv holdning til meldeplikt. Disse aktørene, som var engasjerte enkeltpersoner, Naturvernforbundet, WWF, vellag og andre lokale natur- og friluftslivsinteresser, argumenterer for meldeplikt som et nødvendig virkemiddel for å styrke kontrollen over hogst, og for ivareta biologisk mangfold. Naturvernforbundet trekker frem at hogst med alvorlige konsekvenser for naturverdier i flere tilfeller kunne vært unngått dersom det hadde vært bedre kontroll i forkant. De ser på meldeplikt som en måte hvor skogbrukssjef i forkant av hogst sjekker om det planlagte områder har registrerte truede arter, nøkkelbiotoper, viktige friluftslivsområder eller kulturminner, og deretter informere skogeier for å unngå skade. Miljøorganisasjoner legger vekt på at meldeplikt øker åpenhet og merinnsyn. Når en hogst blir meldt inn får også lokalsamfunnet og interesseorganisasjoner anledning til å komme med innspill før hogst igangsettes. De argumenterer for at meldeplikt kan dempe konflikter i etterkant av hogst, fordi hensyn tas i forkant. I tillegg ønsket miljø- og friluftslivsinteresser at meldefristen i forkant skulle utvides, og kartlegging av naturverdier gjøres obligatorisk før hogst. Overordnet anser denne aktørgruppen meldeplikt som et viktig virkemiddel for å rette opp det de opplever som *systemsvikt* i dagens skogbruksforvaltning, der større inngrep i skogen kan skje uten at myndighetene eller allmennheten vet om det. De støtter *hypotese 1* om at naturvernorganisasjoner ønsker meldeplikt som virkemiddel for bedre kontroll og vern av naturen.

På motsatt side i debatten ligger *skogeierinteresser*, som gjennom høringsuttalelser i alle case-kommunene, har uttrykket sterk skepsis og motstand for innføring av meldeplikt. Argumentene er både grunnleggende verdier og praktiske hensyn knyttet til skogbruket. Et overordnet argument er at det ikke er dokumentert noe reelt behov. Skogeierinteresser argumenterer for at det ikke finnes tilfeller av ulovlig hogst eller grove lovbrudd som tilsier at meldeplikt er nødvendig. De påpeker at skogbruket allerede er underlagt plikter etter skogbruksloven, og at de aller fleste skogeiere følger disse. I tillegg er sertifiseringsordninger (PEFC) og miljøregistreringer godt implementert, slik at skogbruket allerede ivaretar hensyn til miljøverdier og biologisk mangfold. Dermed setter de spørsmålsteget om nødvendighetsvilkåret faktisk er oppfylt. Skogeierinteresser legger til grunn prinsippet *frihet under ansvar* som bærebjelken i skogforvaltningen. Skogeiere har gjennom loven et forvalteransvar, jf. Skogbruksloven §4, til å drive et bærekraftig skogbruk hvor meldeplikt oppfattes som et signal om mistillit mot de som aktører. Flere uttalelser advarer mot at meldeplikt vil gjøre skogbruket til en *lokalpolitisk kampsak*, og undergrave det gode samarbeidet mellom skognæringen og forvaltningen.

Videre pekes det på flere praktiske og økonomiske ulemper ved innførelse av meldeplikt. Et sentralt poeng er at kravet om å vente minst tre uker etter innsending av melding kan medføre forsinkelser i skogsdriften, noe som kan være utfordrende i det værforhold og tømmermarkedet endrer seg raskt. En slik ventetid kan også medføre økte kostnader dersom hogstmaskiner må flyttes på kort varsel for å

tilpasse seg endrede forhold. Ordningen vil dessuten innebære økt byråkrati og administrativ belastning for skogeiere og kommunen. Mange oppfatter også tiltaket som en form for dobbeltkontroll, ettersom skogbruket allerede er underlagt omfattende reguleringer gjennom allerede nevnte sertifiseringsordninger som PEFC. Det påpekes at næringen allerede i stor grad overholder, og til og med overskrider kravene i skogbruksloven gjennom sertifiseringsordningene. Det understrekes også at det sjelden oppstår avvik i planleggingsfasen. På bakgrunn av dette vurderes det som lite sannsynlig at meldeplikten vil være et effektivt virkemiddel for å forhindre ulovlig hogst, ettersom slike brudd i liten grad oppstår i planleggingsstadiet.

Et annet argument som trekkes frem, er at dersom enkelte kommuner velger å innføre meldeplikt mens andre lar være, vil dette kunne skape praktiske utfordringer for entreprenører og tømmerkjøpere som opererer på tvers av kommunegrenser. Disse aktørene vil da måtte forholde seg til ulike regler, noe som kan komplisere planleggingen av hogstaktiviteter, skape usikkerhet om gjeldende krav, og i verste fall føre til driftsmessige forsinkelser og økte administrative kostnader. Skogeiersiden påpeker at meldeplikten i seg selv ikke styrker miljøkravene i skogbruket, da det er fortsatt er kravene i skogbruksloven som gjelder. Dermed mener de at ressursene heller burde brukes på å forbedre eksisterende virkemidler, som målrettet bruk av meldeplikt for enkelte skogeier som bryter loven, bedre veiledning og samarbeid mellom kommuner og skogeier. Skogeierinteressene advarer også mot at lokal meldeplikt kan undergrave de frivillige sertifiseringssystemene. Dersom skogeiere uansett melder inn til kommunen kan motivasjonen til å følge opp PEFC-skogstandard antageligvis svekkes. Skogeierinteresser uttrykker at meldeplikt er en unødvendig byråkratisk belastning for skogeier uten særlig nytteverdi, i tråd med hypotese 2.

Offentlig forvaltning og politikere har inntatt en nøytral og noe negativ side av ordningen. Statsforvalteren argumenterer dette om hvor meldeplikt burde brukes:

«(...) i områder hvor det finnes dokumenterte og generelle utfordringer med etterlevelse av skogbrukslovgivningen vil en forskrift som adresserer de konkrete generelle utfordringene kunne være et godt virkemiddel som kan forankres i nødvendighetsvilkåret i skogbrukslova § 11.» (Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, 2025, s. 5)

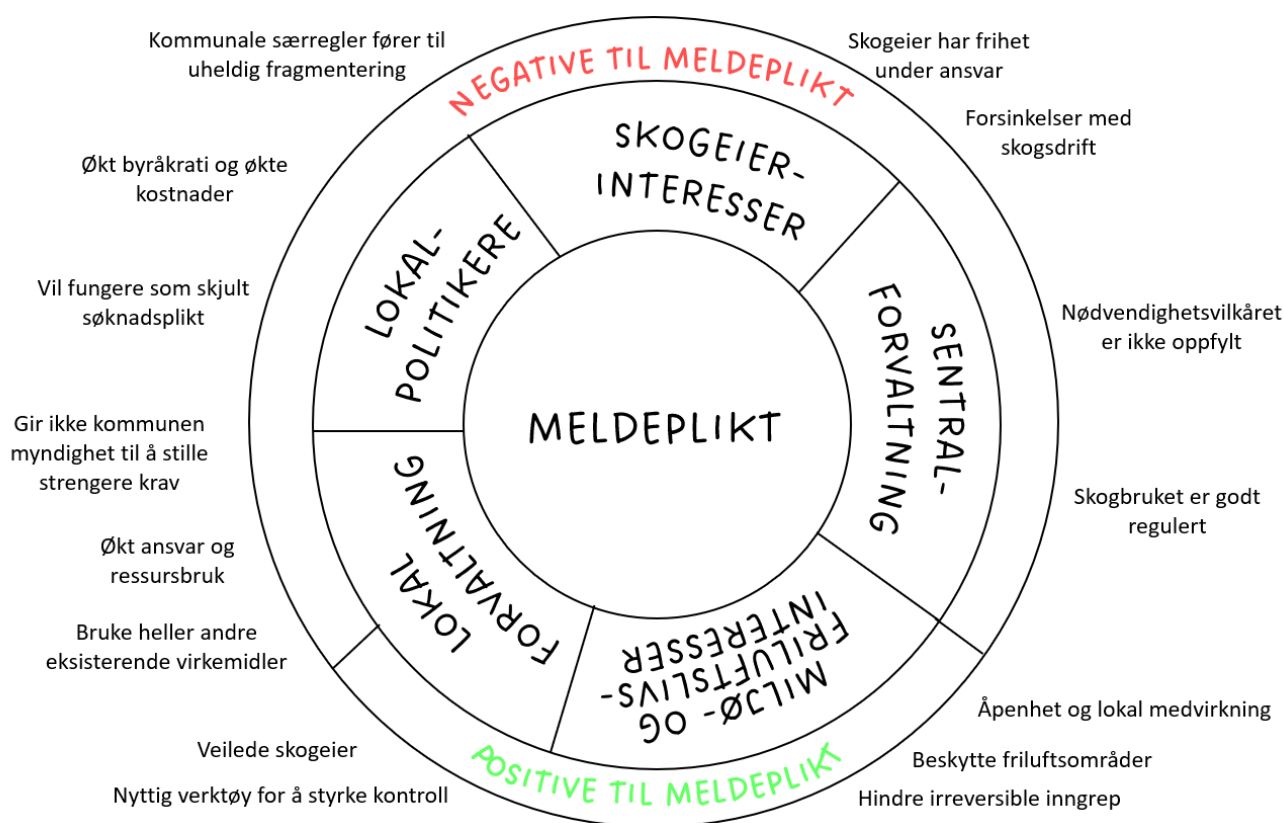
Et sentralt tema i diskusjonen om meldeplikt er hvordan tiltaket best kan tilpasses lokale forhold uten å påføre unødvendige restriksjoner der det ikke er dokumenterte utfordringer. I områder hvor det ikke er avdekket generelle problemer, mener Statsforvalteren at meldeplikt i stedet bør vurderes som et målrettet virkemiddel gjennom enkeltvedtak rettet mot skogeiere som har brutt gjeldende regelverk. Sentralforvaltningen overlater det til lokalt skjønn å avgjøre hvilke tiltak som skal utløse meldeplikt. Landbruksdirektoratet har i sin uttalelse til Etne kommune påpekt at det ikke er grunnlag for å innføre meldeplikt basert på at hogst foregår med maskinell drift, ettersom dette i seg selv er lovlig praksis.

Begge forvaltningsnivåene fremhever at skogbruket allerede er godt regulert gjennom skogbruksloven, forskrift om bærekraftig skogbruk og den frivillige PEFC-sertifiseringen, som på mange områder stiller strengere krav enn lovverket.

Kommunale administrasjoner har som nevnt stort sett vært tilbakeholdne med å anbefale meldeplikt, av hensyn til ressursbruk og tvil om nødvendighet. Likevel anerkjenner de kommunale fagfolkene formålet med å få bedre oversikt over hogst og kunne veilede skogeiere i forkant. Til eksempel påpekte Færder kommune at meldeplikt kunne gi kommunen bedre forutsetninger for å bistå skogeiere med relevant informasjon før hogst, men listet også opp en rekke utfordringer som arbeidsmengde og økt kostnad.

Lokalpolitikere sine holdninger varierer typisk etter politisk ståsted. I by- og tettbygdkommuner ser en at partier som MDG, SV, Venstre og ofte Ap har vært mest positive til å innføre meldeplikt, begrunnet med hensyn til klima, biologisk mangfold og åpenhet. I Horten kommune (2022b) fremmet MDG et konkret forslag om meldeplikt for all hogst over to dekar, men forslaget fikk kun 7 mot 33 stemmer og falt. Flertallet bestående av blant annet Høyre, FrP og Senterpartiet støttet administrasjonens syn og ønsket ikke forskrift om meldeplikt. I Færder kommune (2024c) var det også uenigheter mellom partiene, og et knapt flertall ledet av Arbeiderpartiet, MDG, Venstre og Felleslista Rødt/SV fikk vedtatt at det skulle utarbeides et forslag til forskrift om meldeplikt. Dette skjedde på tvers av kommunedirektørens anbefaling om å ikke innføre meldeplikt.

Samlet sett bekrefter dette analysen av hypotese 3 om at lokal- og sentralforvaltningen inntar en formelt nøytral posisjon, men argumentasjonen og anbefalingene bærer preg av betydelig forbehold og skepsis til generell innføring av meldeplikt. Skepsisen knytter seg både til juridiske vurderinger av nødvendighetsvilkåret, praktiske hensyn knyttet til kapasitet og ressursbruk, og legger til grunn en vurdering om at eksisterende lovverk og sertifiseringsordningen PEFC er tilstrekkelige for å sikre bærekraftig skogbruk.

Figur 11: Aktørenes hovedargumenter til meldeplikt.

Meldeplikt i Sverige – muligheter og utfordringer

Sverige har hatt nasjonal meldeplikt siden 1974, hvor det ble besluttet at all hogst skulle meldes inn til skogsvårdsstyrelsen (Dahlgren m. fl., 1975). Grunnlaget for strengere kontroll var å sikre foryngelse og unngå rovdrift av skogene. Ordningen innebar at skogeier måtte sende melding om hogst, og at skogmyndighetene kunne bruke informasjonen til å planlegge eventuell oppfølging. Til tross for at det var mye motstand fra skogeierinteresser på 1970-tallet har svenske myndigheter beholdt meldeplikten i skoglovgivningen (Dahlgren m. fl., 1975). Ifølge SOU 2024: 91 (2024) har ikke EU egen skogpolitikk, men meldeplikten i Sverige har fått en ny begrunnelse knyttet til oppfølging av EUs regelverk, særlig kravene om kontroll og tilsyn i avskogingsforordningen (EUDR). Meldeplikten anses derfor som et viktig verktøy for å sikre overholdelse av internasjonale forpliktelser.

Meldeplikt i Sverige skiller seg fra den norske ordningen ved at den er mer omfattende og detaljert, og gjelder nasjonalt, ikke bare unntaksvis som i Norge. I 1993 gjennomgikk svensk skogpolitikk en omfattende reform der prinsippet om *frihet under ansvar* ble løftet frem, og miljømål og produksjonsmål ble likestilt i lovverket. Reformen ga skogeier større frihet. Dette kan trekkes paralleller til den norske skogpolitikken som også har hatt fokus på skogeiers forvalteransvar.

Fra Sverige kan en se at meldeplikten har blitt godt integrert i den svenske skogforvaltningen, og Skogsstyrelsen mottar årlig om lag 60 000 meldinger om hogst, noe som tyder på at skogeierne etterlever ordningen. For norsk skogforvaltning peker de svenske erfaringene på både muligheter og utfordringer. De positive lærdommene fra Sverige er at meldeplikt kan fungere som et verktøy hvor myndighetene har oversikt over skogbrukstiltak til enhver tid. Sverige har gjennom meldeplikt løpende data om blant annet hvor det hogges, størrelsene på arealene, og foryngelsesmetode. Dette gir myndighetene godt kunnskapsgrunnlag, og muligheten for å utføre kontroller eller iverksette ytterligere tiltak ved behov.

4.2 Metodiske refleksjoner og begrensninger

Et viktig spørsmål er i hvilken grad funnene fra de fire utvalgte kommunene kan overføres til norsk skogforvaltning. På bakgrunn av at det er 357 kommuner i Norge, er derfor fire kommuner lite representativt (Store norske leksikon, 2024). Utvalget av case-kommuner er begrenset på bakgrunn av at det er lite erfaringer med meldeplikt i landet. Etne, Horten, Færder og Bergen har tilfelles at meldeplikt har vært oppe til utredning i kommunene i nyere tid. Dette utvalget har gitt detaljer om prosessen i kommunen og argumenter fra høringsuttalelser. Siden meldeplikt typisk vurderes i kommuner som har opplevd konkrete utfordringer med hogst eller andre skogbrukstiltak, er det naturlig at slike kommuner er vektlagt i analysen. I kommuner hvor temaet ikke har vært på dagsorden, kan situasjonen være annerledes. Dette kan skyldes at hogst skjer uten særlige konflikter eller utfordringer, at det er lite hogst i kommunen, eller at skogen i liten grad brukes til friluftsliv og rekreasjon. Det kan også handle om lokale myndigheters manglende kapasitet til oppfølging av en slik ordning, eller at de oppfatter dagens lovverk og frivillige ordninger som tilstrekkelige. I det analysen baserer seg på kun fire caser, foreligger det også en risiko for at særegne forhold i disse kommunene preger konklusjonen. Horten og Færder er for eksempel små kommuner med lite skogareal, men med sterke miljø- og friluftslivsinteresser blant innbyggerne. Bergen skiller seg ut som en storby hvor skogen sterkt benyttes til rekreasjon, mens Etne har store skogområder, men en liten befolkning. Slike forskjeller gjør at funnene bør sammenlignes med andre kommuner med varsomhet. Samtidig er det få andre kommuner som til nå har vurdert meldeplikt, og dermed foreligger det begrensede muligheter for sammenligning. I tiden framover vil trolig flere kommuner vurdere dette, drevet av miljøhensyn, samfunnstrender eller andre faktorer, og da vil de måtte støtte seg til de erfaringene som allerede finnes. Samtidig er målet med kvalitativ case-studier gjerne å oppnå generalisering, altså å bruke erfaringer fra enkelttilfeller til å utvikle mer overordnet kunnskap som kan være nyttig og relevant i også andre situasjoner (Mills et al., 2010).

I denne studien kan en at aktørenes argumenter for og mot meldeplikt i stor grad samsvarer med kjente interessekonflikter i skogsektoren. Derfor kan noen funn, som at skogbruksnæringen er imot å innføre meldeplikt, eller at kommuner er negative til en slik ordning på grunn av ressursmangel, antas å være de samme utover de undersøkte casene. Samtidig må det understrekes at studien har et lite utvalg av

aktører, og derfor ikke fanger opp hele bredden av mulige argumenter for og mot meldeplikt. Det er i tillegg mulig at andre kommuner ville hatt andre erfaringer, og det ville dermed vært interessant å se på ytterligere kommuner som vurderer å innføre meldeplikt, men hvor saken ikke har blitt utredet enda. Samtidig burde en også inkludert Levanger og Verdal kommune som har hatt lokal forskrift om meldeplikt siden 2010 (Forskrift om meldeplikt ved hogst Levanger og Verdal, 2010). Fraværet av slike kommuner i utvalget gjør at konklusjonene må nyanseres. Resultatene i denne studien viser eksempler på hvordan kommuner kan forholde seg til meldeplikt, men de gir ikke svar på hvordan samtlige kommuner forholder seg til tematikken. Likevel gir studien et godt utgangspunkt for å diskutere viktige spørsmål om meldeplikt i skogbruket, som blir tatt opp i de følgende delkapitlene.

4.3 Aktørenes holdninger til meldeplikt

Analysen av høringsuttalene fra case-kommunene avdekket at ulike aktører begrunner sitt syn på meldeplikt ut fra grunnleggende verdisyn på skog- og naturforvaltning. Dette kan tolkes i lys av teorien om antroposentriske vs. økosentriske verdisyn (Kortenkamp & Moore, 2001). I studien av Kortenkamp og More (2001) vises det til at antroposentrisk tilnærming innebærer å verdsette naturen primært for dens nytteverdi for mennesker, f.eks. gjennom trevirke og økonomiske verdier, mens en økosentrisk tilnærming verdsetter naturen for dens egenverdi med fokus på å bevare økosystemer. Funnene fra denne oppgaven tyder også på en slik polarisering, særlig mellom skogeierinteresser og miljø- og friluftslivsinteresser. Hvor skogeierinteresser viser til en tydelig antroposentrisk holdning hvor de argumenterer ut fra menneskelig nytte og eiendomsrett, og hvor skogen anses som en produksjonsressurs som best forvaltes ved aktiv bruk. Meldeplikt oppfattes her som et hinder for effektiv skogforvaltning og unødvendig bruk av ressurser. Skogeierinteresser legger vekt på at dagens skogsertifiseringsstandard PEFC allerede ivaretar miljøhensyn, og at skogeiere holder ved forvalteransvaret etter skogbruksloven §4. Deres holdning er at skogbruk inngår som en del av klimaløsningen gjennom karbonlagring. Skogeierinteresser mener meldeplikt snarere vil kunne virke mot sin hensikt ved å skape mindre fleksibilitet ved skogdrift og økt byråkratisering. Dette perspektivet samsvarer også med funn fra studien til McFarlane og Boxall (2010), hvor de fant ut at skogbrukere med høy antroposentrisk verdisyn ofte prioriterte økonomisk utbytte. Miljø- og friluftslivsinteresser legger dermed en økosentrisk holdning til sin støtte for meldeplikt. De argumenterer for at skogen er et levested for arter, rekreasjon og naturopplevelse. Ut fra dette anses dagens situasjon der hogst kan skje uten å melde fra eller noen form for tilsyn fra skogbruksmyndigheter, som svært problematisk fordi de ikke sikrer at hensynet til naturen blir godt nok ivarettatt. Meldeplikt anses derfor som et nødvendig kontrolltiltak for å unngå irreversible skader som følge av hogst.

Ikke alle aktører har et entydig standpunkt i denne saken. Noen kommuner og kommunepolitikere forsøker å balansere skogeierinteresser mot miljøhensyn. Til tross for dette fungerer antroposentriske og

økosentriske verdisyn som middel for å forstå konfliktlinjene i debatten om meldeplikt. Aktører som oppfatter skogen som en økonomisk ressurs er negative til meldeplikt, og anser den kun relevant ved klare lovbrudd. Derimot er aktører som tillegger skogen en egenverdi som økosystem, og som et sted for rekreasjon, positive til meldeplikt for å ivareta naturverdier. Dette var et tydelig mønster som gikk igjen på tvers av de studerte kommunene. Enten det var bønder på Vestlandet eller lokal forvaltning på Østlandet, var argumentasjonen for og mot meldeplikt tydelig preget av et slikt underliggende verdisyn. Som Eriksson og Klapwijk (2019) påpeker, kan ulike verdisyn og prioriteringer hos aktører lede til ulike holdninger for skogforvaltning, noe som kan gjøre det krevende å finne felles løsninger.

4.4 Manglende erfaring og veiledning fra sentralforvaltning

I arbeidet med dokumentanalysen kommer det frem at det er for lite kompetanse om meldeplikt i skogbruket. Sentralforvaltning har i liten grad veiledet eller avklart bruken av meldeplikt, noe som har skapt uklarhet i lokal forvaltning. I stedet har Statsforvalteren ved hver case-kommune kommet med høringsuttalelse om meldeplikt. Statsforvalteren i Vestland (2025) påpeker at det er begrenset erfaring med kommunal meldeplikt i Norge, og kan derfor ikke ta stilling til om meldeplikt er et egnet rådgivningstiltak. Skogbruksloven §11 gir kommunene hjemmel, men overlater dem å vurdere når det er *nødvendig* å ta den i bruk. Basert på funnene fra denne studien har det ikke vært utarbeidet tydelige retningslinjer for hvordan meldeplikt skal tolkes før Landbruksdirektoratet (2024) publiserte *Veileder om oppfølging av brudd på skogbrukslova med forskrifter*. At en klargjøring av lovens §11 kommer 20 år etter at loven ble vedtatt, viser at sentralforvaltningen frem til nylig har viet lite oppmerksomhet til meldepliktspørsmålet. Færder kommune (2024a) fant at det var:

«(...) svært begrenset erfaring med meldeplikt ved hogst i Norge, og lite å finne av vurderinger gjort om hva som skal til for å innføre meldeplikt. Av lovens forarbeider, Ot.prp.nr. 28 (2004-2005), går det imidlertid fram at begrepet «nødvendig» ikke skal tolkes for strengt. I sin veileder om oppfølging av brudd på skogbrukslova med forskrifter, jf. rundskriv 2024-36, skriver Landbruksdirektoratet at det ut fra forarbeidene er vanskelig å si eksakt hva som skal til for å innføre meldeplikt, men at om man har en berettiget mistanke om at bestemmelser i loven brytes, må hjemmelen i skogbrukslova § 11 kunne brukes.»
(Færder kommune, 2024a, s. 5)

Denne mangelen på presedens gjør at kommunene som vurderer meldeplikt i stor grad selv finner fram til hvordan ordningen skal tolkes og utformes. Da Horten kommune i 2022 tok opp saken om meldeplikt igjen, stilte skogeierinteresser åpent spørsmål ved lovligheten av innførelse av meldeplikt:

«Oppsummert så ber vi kommunen om å foreta en kritisk vurdering av hvorvidt det er behov for, og dermed tilstrekkelig hjemmel til innføring av generell meldeplikt for hogst.» (Viken skog SA & Tønsbergdistriktets skogeierlag, 2022, s. 2)

Selv om kommunen nok mente at de hadde et visst handlingsrom, viser dette hvor uklare ansvarsspørsmålet er. Siden sentralforvaltningen ikke aktivt har tatt i bruk ordningen med meldeplikt annet enn i Oslomarka, har ansvaret falt til skognæringen selv gjennom sertifiseringsordninger. I Norge bygger skogforvaltningen på at skogeier har *frihet under ansvar*, hvor en stoler på at næringen selv tar ansvar gjennom PEFC skogstandard hvor krav og retningslinjer tar hensyn til friluftsliv, miljøverdier og biologisk mangfold (PEFC, 2022). Kommunene havner dermed i en krevende posisjon hvor de formelt har myndighet til å innføre meldeplikt der de vurderer det som nødvendig. Samtidig ligger det et sterkt førende prinsipp om at skogeier har forvalteransvar etter §4 i skogbruksloven, og dermed skal ha frihet under ansvar. Dette skaper et utydelig handlingsrom, som gjør det utfordrende for kommunene å vurdere når de faktisk bør gripe inn, og når de ikke bør gjøre det. En kan derfor spørre seg om meldeplikt bare er ment som et sanksjonsvirkemiddel ved lovbrudd, eller om det kan brukes til å forebygge ulovligheter. Uten tydelige føringer oppstår det lett konflikt mellom kommune og skogeier om hva som er nødvendig.

Spørsmålet om kommunenes kapasitet til å forvalte en ordning med meldeplikt, utgjør en sentral barriere i diskusjonen om innføring av tiltaket. Usikkerhet knyttet til både faglige ressurser og administrative rammer gjør at flere kommuner stiller spørsmål om det foreligger tilstrekkelig grunnlag for håndtering av det ansvaret meldeplikten innebærer. Dersom meldeplikt innføres i en kommune, forventes det at meldingene behandles og følges opp på en forsvarlig måte, noe som krever både skog- og naturfaglige kompetanse. I tillegg er det en forutsetning at kommunene faktisk har kapasitet til å håndtere meldingen, samtidig som at skogbrukssjefen, eller den som får ansvaret for håndtering av meldingene, også ivaretar øvrige arbeidsoppgaver, samt håndtering av henvendelser fra berørte parter. Her er kommunene noe uenige, hvor Færder og Horten særlig fremhever de administrative belastningene og økonomiske kostnadene ved meldeplikt. Bergen, på sin side, ser meldeplikt som et virkemiddel for å effektivisere forvaltningen, og redusere behovet for ressurskrevende oppfølging i etterkant.

Ut ifra funnene fra denne oppgaven tydes det på at manglende veiledning og erfaring har forårsaket at meldeplikten fremstår som et uavklart virkemiddel, og derfor ikke blir aktivt tatt i bruk. Færder og Bergen har på nåværende tidspunkt ikke tatt et standpunkt om det skal vedtas en ordning med meldeplikt eller ikke. De savner begge erfaring fra andre kommuner, og har måttet støtte seg på erfaringene fra Tønsberg, Horten og Oslomarka som caser for å utarbeide egne forslag. I tillegg kommer det frem at politiske virkemidler som meldeplikt – selv om de allerede er forankret i lovverket, krever tydeligere avklaringer om når og hvordan de bør brukes. Dersom kommunene skal kunne ta i bruk meldeplikt må det gis klar veiledning. Alternativt må lovverket tydeligere presisere i hvilke situasjoner meldeplikt bør

innføres. Slik det er i dag, er det uklart for kommunene når tiltaket anses som *nødvendig*, noe som bidrar til at ordningen i liten grad benyttes i praksis.

4.5 Erfaringer fra Sverige

Diskusjonen om meldeplikt i Norge berører et grunnleggende skogpolitisk spørsmål: Skal skogforvaltningen baseres på tillit til skogeierne gjennom prinsippet om *frihet under ansvar*, eller skal det etableres et sterkere offentlig kontroll, slik tilfellet er i Sverige? Et sammenlignende perspektiv er relevant, ettersom Sverige har hatt nasjonal meldeplikt for hogst siden 1974, da det ble vedtatt at all hogst skulle meldes til Skogsvårdsstyrelsen (Dahlgren m. fl., 1975).

I Sverige er skogeiere forpliktet til å sende inn hogstmeldinger for arealer over 0,5 hektar minst seks uker før hogst. Meldingen skal blant annet beskrive hvordan miljø- og kulturverdier ivaretas, samt hvordan foryngelsen skal sikres (Skogsvårdsråd, 1979). Til sammenligning har Norge ingen generell meldeplikt for hogst, kun for avgrensede områder som vernskog etter Skogbruksloven (2005) §12, og i Oslomarka etter Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar (2022). Selv om norske kommuner har anledning til å innføre lokal meldeplikt har de færreste valgt å gjøre det. Den sentrale forskjellen mellom de to landene er dermed at Sverige har en generell og obligatorisk meldeplikt, mens Norge i hovedsak overlater dette til kommunal skjønnsmessig vurdering.

Ifølge SOU 2024: 91 (2024) viser erfaringene fra Sverige at meldeplikten bidrar til en mer kunnskapsbasert forvaltning. Myndighetene får anledning til å gi faglige råd og veiledning før hogsten finner sted, og har dessuten mulighet til å gripe inn i særskilte tilfeller, blant annet ved å ilegge midlertidige hogstforbud der hensynet til miljøverdier tilsier det. Slike inngrep er imidlertid sjeldne, og meldeplikten fungerer i hovedsak som et verktøy for veiledning og dialog, snarere enn for restriksjoner. I Norge har myndighetene ikke tilsvarende oversikt over hogstaktivitet. Informasjon om hogst blir tilgjengelig først i etterkant, blant annet gjennom skogfondordningen. Når skogeiere selger tømmer, er de pålagt å avsette mellom 4 % og 40 % av bruttoverdien til en skogfondskonto (Forskrift om skogfond o.a, 2006; Skogkurs, 2024). Disse innbetalingene gir indirekte informasjon til kommunen om at hogst har funnet sted, da det er kommunen som styrer skogfondet. Dog gir ikke dette detaljer om tidspunkt, omfang eller nøyaktig lokalisering av hogsten.

I Sverige bidrar meldeplikten at hensyn til foryngelse, biologisk mangfold og kulturminner integreres i planleggingsfasen for skogeier. Kravet om å beskrive hvordan slike hensyn skal ivaretas i hogstmeldingen gjør det vanskelig for skogeiere å overse disse forholdene. Samtidig gir meldeplikten myndighetene en forhåndsmelding, som åpner for å gjøre eventuelle tiltak. Skogstyrelsen kan dermed gjennom veiledning eller pålegg påvirke hogstplanene før inngrepene skjer, i motsetning til et system uten meldeplikt hvor miljøskader eller andre lovbrudd først oppdages i etterkant. Ifølge SOU 2024: 91

(2024) skal skogeiere i Sverige sende melding digitalt via Skogsstyrelsens nettsider om planlagte hogsttiltak. Denne løsningen forenkler prosessen for skogeier, bidrar til effektiv planlegging og reduserer unødvendige forsinkelser i skogbruksaktiviteten. Samtidig gir det myndighetene nødvendig oversikt for å kunne følge opp blant annet miljøinteresser gjennom tilsyn og kontroll. Det digitale systemet kontrollerer automatisk at meldingen er korrekt, og gir skogeieren tilgang til oppdatert informasjon om miljø- og produksjonsforhold, noe som legger til rette for bedre hensyn til naturverdier og kulturminner i planleggingen

Internasjonalt er det verdt å merke seg at Sverige ikke er alene om en slik ordning. En sammenligning med andre europeiske land viser at de fleste land har en eller annen form for meldeplikt eller varslingsordning ved skogbrukstiltak (SOU 2024: 91, 2024). Videre går det frem av SOU 2024: 91 (2024) at for Sverige har meldeplikten også vært viktig i oppfølging av internasjonale krav, selv om EU ikke har noen felles skogpolitikk som krever meldeplikt, er ordningen et redskap for å implementere EUs miljøregelverk i praksis.

Samtidig har de i Sverige avdekket flere utfordringer knyttet til meldeplikt. Ifølge SOU 2024: 91 (2024) er en sentral utfordring at skogbruksmyndighetene har begrensede ressurser til å behandle det store antallet hogstmeldinger. Det fremgår videre at det å vurdere alle meldingene innen fristen på seks uker har vist seg å være krevende, og at Skogsstyrelsen ikke rekker å gjennomgå alle meldingene. Dette innebærer at ulovlige hogster eller hogster i biologisk verdifulle områder fortsatt kan forekomme, til tross for meldeplikt, dersom forvaltningen ikke har kapasitet til å reagere i tide (SOU 2024: 91, 2024).

I den norske debatten er forholdet til EUs regelverk i stor grad fraværende, mens dette utgjør en sentral del av diskusjonen i Sverige. Som medlem av EU er Sverige direkte underlagt unionens regelverk, noe som stiller omfattende krav til dokumentasjon og tilpasning innenfor skogpolitikken. Selv om Norge står utenfor EU, omfattes vi av EØS-avtalen, der EUDR er vurdert som relevant (Regjeringen, 2025). Når EUDR trer i kraft, vil forordningen gjelde for hele EU-markedet, og dermed stille krav også til norske virksomheter som eksporterer til EU – uavhengig av om forordningen formelt blir innlemmet i EØS-avtalen (Regjeringen, 2025).

Erfaringene fra Sverige viser at en effektiv håndtering av meldeplikten forutsetter gode digitale løsninger og tilstrekkelig administrative ressurser. Dersom flere kommuner i Norge skulle innføre en slik ordning, vil det være avgjørende å etablere effektive digitale løsninger for innmelding og saksbehandling. Sverige vurderer nå å redusere meldefristen fra seks uker til ti dager, noe som kan tyde på at kortere frister også vil være en god løsning i en eventuell norsk ordning. Norske myndigheter kan derfor vurdere om en kortere frist vil gi en god balanse mellom forvaltningens behov for å gå igjennom alle meldingene og skogeierens behov for fleksibilitet. Det kan også være hensiktsmessig å avgrense hvilke tiltak som skal omfattes av meldeplikten. Sverige har for eksempel valgt å opprettholde grensen på 0,5 hektar, da en høyere grense ville fritatt et betydelig areal fra meldeplikt. Selv om

eiendomsstrukturen i Norge er noe annerledes, vil lignende hensyn være relevante for å sikre oversikt også over mindre hogster, som samlet sett kan ha stor betydning for miljø og landskap.

Sveriges erfaringer fra meldeplikt viser at meldeplikt for hogst kan fungere som et effektivt virkemiddel i skogforvaltningen. En forutsetning er likevel at ordningen justeres i takt med utviklingen i både samfunnet og skognæringen. I Sverige har meldepliktorrdningen blitt endret flere ganger fra innføringen på 1970-tallet, gjennom prinsippet om *frihet under ansvar* på 1990-tallet, til dagens diskusjoner om å innskrenke tiden fra 6 uker til 10 dager. Norske myndigheter kan dra nytte av disse erfaringene ved å utforme en meldepliktorrdning som kombinerer de positive sidene ved svensk praksis – som bedre oversikt og integrering av miljøhensyn – med tilpasninger som møter kjente utfordringer, som behov for digitalisering, kortere frist og tydelig ansvarsfordeling. Målet bør være å etablere en ordning som sikrer åpenhet, ansvarlighet og bærekraft i forvaltningen av norske skoger, i tråd med intensjonene bak både den svenske meldeplikten og norsk skogpolitikk.

4.6 Bør lovverket endres, og er en nasjonal meldeplikt hensiktsmessig?

Et avsluttende poeng i diskusjonen er om lovverket bør endres for å tydeliggjøre reglene om meldeplikt, og om det vil være hensiktsmessig å innføre en nasjonal ordning for meldeplikt i Norge, slik som det er i Sverige. Dette er både et spørsmål om hva som er juridisk mulig, og om hva som er praktisk og politisk gjennomførbart.

Juridisk sett er skogbruksloven §11 åpen for meldeplikt, men slik den er formulert begrenses bruken til når det anses *nødvendig* for å sikre lovens etterlevelse. En kan derfor diskutere om §11 bør presiseres eller om meldeplikt bør lovfestes som et nasjonalt krav. Dersom meldeplikt ble en fast plikt i loven, på linje med foryngelsesplikten, ville det bety at alle skogeiere alltid måtte melde inn hogst over en viss størrelse. Fordelen med en slik nasjonal ordning er at reglene da ville bli like for alle, og man ville unngå dagens situasjon hvor noen kommuner vurderer meldeplikt og andre ikke. Myndighetene ville da kunne ta et større ansvar for veiledning og oppfølging. Samtidig må det vurderes om et slikt krav vil være rimelig i kommuner der det ikke er spesielle utfordringer eller konflikter knyttet til hogst. Et alternativ til nasjonal meldeplikt for all hogst er å rette meldeplikt mot særlig sårbare områder. I tråd med dette anbefaler NOU 2023: 25 (2023) at det innføres nasjonal meldeplikt for hogst i områder med biologisk gammel skog. Hvor formålet er å begrense hogst i skogområder uten formelt vern.

For å se om meldeplikt er praktisk og politisk gjennomførbart må man vurdere om det faktisk vil oppnå det man ønsker, og om det er verdt kostnadene. Basert på mine funn og kommunenes utredninger kan man skissere noen potensielle konsekvenser av en nasjonal meldeplikt. *Positive effekter* av meldeplikt er at det vil gi økt oversikt og dokumentasjon over hvor det hogges, noe som vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for forvaltningen. Når skogeiere vet at hogstplaner skal meldes inn og vurderes, kan

dette skjerpe deres bevissthet om å etterleve bedre miljøhensyn og lovpålagte plikter, som for eksempel foryngelsesplikten. Meldeplikten gir også kommunen et bedre grunnlag for å kontrollere at slike plikter faktisk overholdes. I tillegg kan meldeplikt skape mer åpenhet og dialog, og bidra til mindre konflikter fordi lokalbefolkningen får bedre informasjon på forhånd om planlagte hogster. *De negative effektene og kostnadene* er at meldeplikt medfører administrativ byrde da forvaltningen må håndtere potensielt tusenvis av meldinger årlig. Det krever systemer, folk og penger. I tillegg vil det kunne medføre forsinkelser og mindre fleksibelt for skogeiere med tanke på skogsdrifter. Selv om det formelt ikke er en søknad, vil man som oftest måtte vente i tre uker til enten tiden har gått ut, eller en får svar fra kommunen. Dette vil kunne komplisere driftsplanlegging spesielt ved behov for raske tiltak som ved vindfall og barkebilleutbrudd. Et annet viktig moment er hvordan meldingene faktisk skal bli fulgt opp. Dersom de kun registreres uten at det fører til oppfølging eller tiltak, kan miljøinteressene oppfatte ordningen uten noen reell effekt. Hvis meldingene derimot brukes aktivt til kontroll og vurderinger, vil ordningen minne mer om en tillatelsesordning som nettopp søknadsplikt. Meldeplikt vil likevel trolig ikke medføre vesentlige endringer i hvordan hogst gjennomføres, ettersom kommunen ikke har myndighet til å stanse lovlige hogster eller pålegge tiltak utover det som allerede følger av gjeldende lover og forskrifter.

5. KONKLUSJON

Denne studien har belyst hvordan meldeplikt som juridisk virkemiddel er forankret i skogbruksloven, hvordan ordningen behandles administrativt og politisk i norske kommuner, hvordan ulike aktører stiller seg til en eventuell innføring, samt hvilke erfaringer som kan trekkes fra Sverige. Analysen indikerer at selv om meldeplikt er lovfestet som et tilgjengelig virkemiddel, har den begrenset praktisk anvendelse, og det eksisterer betydelige interessekonflikter mellom aktørgrupper.

Dokumentanalysen viser at meldeplikt i teorien kan gi kommunene bedre oversikt over hogstaktiviteten og styrke muligheten for veiledning til skogeiere. Det bør imidlertid bemerkes at ordningen trolig vil ha begrenset innvirkning på gjennomføringen av hogst, ettersom kommunene ikke har myndighet til å stanse lovlig hogst eller pålegge tiltak utover eksisterende lover og forskrifter. På bakgrunn av det foreliggende datagrunnlaget er det ikke mulig å konkludere med at innføring av meldeplikt er nødvendig for å sikre en mer bærekraftig skogforvaltning i Norge.

Av dokumentanalysen fremgår det at meldeplikt er utformet som et fleksibelt virkemiddel, som kommunene kan benytte der behovet for kontroll vurderes som nødvendig. I praksis innebærer dette at ordningen i stor grad overlates til kommunenes skjønn, noe som har resultert i at meldeplikt verken har blitt etablert som en standardisert forvaltningspraksis eller et aktivt styringsverktøy.

Ved å sammenstille forvaltningspraksis i kommunene fremstår det en tydelig variasjon i hvordan meldeplikt vurderes og håndteres. Flere kommuner har vurdert å innføre ordningen, ofte som en reaksjon på konkrete konflikter eller bekymringer knyttet til miljøhensyn og friluftsinnteresser. Dette gjelder særlig i områder hvor omfattende hogst har skapt lokal uro, eller der viktige natur- og friluftsområder er under press. Til tross for dette har kun et fåtall kommuner faktisk valgt å innføre meldeplikt, og flere har etter grundige vurderinger konkludert med å ikke gå videre med forslaget. De vanligste begrunnelsene knytter seg til hensynet til administrative kostnader, vurderinger om at tiltaket ikke anses som nødvendig, og en oppfatning om at skogeierens ansvar og eksisterende sertifiseringsordninger i tilstrekkelig grad ivaretar miljø- og bærekraftshensyn.

Aktøranalysen viser et tydelig skille i synet på meldeplikt. Miljø- og friluftslivsinteresser er de fremste pådriverne for ordningen. De argumenterer for at meldeplikt vil styrke kommunenes kontroll med hogst, sikre ivaretagelse av biologisk mangfold og bidra til å synliggjøre og forebygge naturinngrep i viktige friluftslivs- og naturverdier. Disse aktørene peker også på at dagens system i for liten grad sikrer medvirkning fra lokalsamfunn og naturinteresser før inngrep skjer, og at meldeplikt kan fungere som et verktøy for å styrke den demokratiske prosessen i arealforvaltningen.

Dokumentanalysen viser samtidig at skogeierinteressene i hovedsak uttrykker sterk skepsis til meldeplikt. Argumentasjonen domineres av et fokus på eiendomsrett og prinsippet om *frihet under ansvar*. Det fremkommer tydelig at skogeierne vurderer dagens regulering, gjennom lovverk, forskrifter

og frivillige sertifiseringsordninger som PEFC, som tilstrekkelig for å ivareta miljø- og bærekrafthensyn. Studien avdekker videre at meldeplikt oppfattes som en unødvendig og byråkratiserende tilleggsregulering, som ifølge skogeierinteressene vil medføre økte kostnader, forsinkelser i driftsplanlegging og usikkerhet knyttet til den praktiske gjennomføringen av hogst. I flere uttalelser pekes det også på at et slikt tiltak vil kunne tolkes som et uttrykk for manglende tillit til skognæringen.

Analysen indikerer at forvaltningen, både på lokalt og sentralt nivå, i liten grad har tatt en aktiv rolle i å fremme meldeplikt. Sentralforvaltningen har vært tilbakeholden med å gi tydelige signaler om behovet for ordningen, og understreker i stedet at det er opp til den enkelte kommune å vurdere nødvendigheten. Kommunenes vurderinger preges dermed av ressursmessige hensyn og en avventende holdning til om meldeplikt faktisk vil gi en merverdi i forvaltningen. Mange kommuner opplever at de har begrenset kapasitet til å følge opp en slik ordning på en effektiv måte, og at den i praksis vil kunne bli et symbolsk virkemiddel uten reell kontrollfunksjon.

Erfaringene fra Sverige viser at en mer nasjonal praksis for meldeplikt er mulig. Der har skogeiere hatt plikt til å sende melding om planlagt hogst til Skogsstyrelsen i flere tiår. Denne ordningen fungerer i hovedsak som et informasjons- og kunnskapsgrunnlag for forvaltningen, og gir myndighetene en kontinuerlig oversikt over hogstaktiviteten i landet. Svensk praksis viser at en landsdekkende meldepliktordning kan bidra til bedre planlegging og kontroll, uten nødvendigvis å hindre næringsutøvelse eller påføre unødige byråkratiske byrder. Det legges i Sverige vekt på at ordningen også gir myndighetene et bedre beslutningsgrunnlag for miljøtiltak og oppfølging av foryngelsesplikten.

Sammenligningen med Sverige understreker at det i Norge i dag mangler både en nasjonal strategi og et tydelig politisk ståsted for hvordan meldeplikten skal anvendes. Resultatet er at kommunenes håndtering av ordningen blir fragmentert og situasjonsbetinget, noe som i sum gir liten effekt som styringsverktøy. I lys av de svenske erfaringene kan det argumenteres for at en tydeligere nasjonal avklaring om meldepliktens rolle i skogpolitikken ville kunne bidra til mer forutsigbare rammer både for skognæringen, og for miljø- og friluftslivsinteressene.

Det er likevel vanskelig å trekke en entydig konklusjon om hvorvidt meldeplikt bør innføres som et nasjonalt krav. Studien har ikke tilstrekkelig informasjonsgrunnlag til å vurdere omfanget av lovbrudd eller i hvilken grad meldeplikt faktisk vil bidra til bedre etterlevelse av skogbrukslovens krav. Med dagens kunnskapsgrunnlag lar det seg derfor ikke gjøre å gi en endelig anbefaling om innføring av meldeplikt.

For å kunne gi et mer presist svar på dette spørsmålet, er det behov for ytterligere forskning og mer systematiske erfaringer med meldeplikt i praksis. Med et styrket kunnskapsgrunnlag vil det bli mulig å vurdere om meldeplikt er et hensiktsmessig og effektivt virkemiddel i fremtidens skogpolitikk.

6. REFERANSER

- Andersen, T. A. (2025). *Høringssvar-meldeplikt ved hogst av skog i Færder kommune*. 01.04.2025: Færder kommune.
- Appelstrand, M. (2007). *Miljømålet i skogsbruket, Styrning och frivillighet*: Lund universitet.
- Arbeids- og velferdsetaten. (1997). *Rundskriv til forvaltningsloven*: Lovdata.
- Artsdatabanken. (2021). *Status for truede arter i skog*. Tilgjengelig fra: <https://www.artsdatabanken.no/rodlisterforarter2021/fordypning/statusfortruaarteriskog> (lest 10.04.2025).
- AT Skog. (2025). *Høring for mogeleg forskrift om meldeplikt på hogst i Bergen kommune*: Bergen.
- Baldersheim, H. & Rose, L. E. (2011). *Hvordan fungerer lokaldemokratiet? Kartlegging av innbyggernes og folkevalgte erfaringer og oppfatninger*: Institutt for statsvitenskap, Universitet i Oslo.
- Bergen bondelag. (2025). *Innspill til forskrift om meldeplikt for sluttavvirkning i Bergen kommune*: Bergen.
- Bergen kommune. (2024a). *Høring om mogeleg forskrift om meldeplikt på hogst i Bergen kommune*. 16.12.2024: Bergen kommune.
- Bergen kommune. (2024b). *Høyringsnotat om mogeleg forskrift om meldeplikt på hogst i Bergen kommune*. 20.11.2024: Bergen kommune.
- Birdlife Vestfold. (2025). *Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune – Hovedutvalg for plan, teknikk og miljø (sak HPTM-016/25)*. 21.02.2025: Færder kommune.
- Bjella, O. (2023). *Meldeplikt for hogst – unødvendig byråkratisering*: Bondelaget. Tilgjengelig fra: <https://www.bondebladet.no/meldeplikt-for-hogst-unodvendig-byrakratisering/o/5-45-1881642>.
- Bjerkreim kommune. (2025). *Forskrift om meldeplikt ved hogst over 4 dekar i barskog i Bjerkreim kommune*: Bjerkreim kommune.
- Bjørnå, H. (2021). Forholdet mellom politikk og administrasjon - Hva kan vi lære fra en norsk småkommune? *Norsk Administrativ Tidsskrift*, 98. doi: <https://doi.org/10.7577/nat.4132>.
- Borre grunneierlag. (2022). *Meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune – høringsuttalelse*. 07.04.2022: Horten kommune.
- Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9 (2): 27-40. doi: 10.3316/QRJ0902027.
- Casula, M., Rangarajan, N. & Shields, P. (2021). The potential of working hypotheses for deductive exploratory research. *Qual Quant*, 55 (5): 1703-1725. doi: 10.1007/s11135-020-01072-9.
- Celina Mathiesen. (2022). *Skogbruk i Oslomarka: Hvordan påvirkes skogbruket av markaforskriften?*: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design, Choosing Among Five Approaches (Second Edition)*. University of Nebraska, Lincoln: Sage Publications, Inc. Tilgjengelig fra: <https://revistapsicologia.org/public/formato/cuali2.pdf>.
- Dahlgren m. fl. (1975). *Mot. 1975: 1524 om anmælningsplikten ved kalhygge*: Riksdagen.
- DNT Tønsberg og Omegn. (2025). *Høringsinnspill om «Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune»*. 12.02.2025: Færder kommune.
- Enger, J. (2023). *Mangler skogbruket regulering og kontroll?*: Nationen. Tilgjengelig fra: <https://www.nationen.no/mangler-skogbruket-regulering-og-kontroll/o/5-148-394535>.
- Eriksson, L. & Klapwijk, M. J. (2019). Attitudes towards biodiversity conservation and carbon substitution in forestry: a study of stakeholders in Sweden *Forestry: An International Journal of Forest Research*, 92 (2): 219-229. doi: <https://doi.org/10.1093/forestry/cpz003>.
- Etne kommune. (2014). *Meldeplikt for hogst i Etne, §11 Lov om skogbruk*: Etne kommune.
- Etne kommune. (2015). *MELDEPLIKT FOR HOGST I ETNE, § 11 I LOV OM SKOGBRUK*: Etne kommune.

- Etne skogeigarlag. (2015). *Meldeplikt for hogst i Etne, høyring*. 16.02.2015: Etne kommune.
- European commission. (u.å.). *Regulation on Deforestation-free Products*: European commission. Tilgjengelig fra: https://environment.ec.europa.eu/topics/forests/deforestation/regulation-deforestation-free-products_en (lest 13.05.25).
- European Union. (2023). *Regulation (EU) 2023/1115 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on the making available on the Union market and the export from the Union of certain commodities and products associated with deforestation and forest degradation and repealing Regulation (EU) No 995/2010 (Text with EEA relevance)*.
- Europeiska kommissionen. (2021). *MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN, Ny EU-skogsstrategi för 2030*. Brussel.
- Falkensten bruk. (2022). *Planer om meldeplikt*. 07.04.2022: Horten kommune.
- Farghaly, A. (2018). Comparing and Contrasting Quantitative and Qualitative Research Approaches in Education: The Peculiar Situation of Medical Education. *Education in Medicine Journal*, 10 (1). doi: <https://doi.org/10.21315/eimj2018.10.1.2>.
- Felipe-Lucia et al. (2018). Multiple forest attributes underpin the supply of multiple ecosystem services. *Nature Communications*, 9 (1): 4839. doi: <https://doi.org/10.1038/s41467-018-07082-4>.
- Flyvbjerg, B. (2011). *Case Study*. The Sage handbook of qualitative research (4. utgave). United States of America: Sage Publications Inc.
- Forskrift om bærekraftig skogbruk. (2006). *Forskrift om bærekraftig skogbruk*: Lovdata.
- Forskrift om meldeplikt ved hogst Levanger og Verdal. (2010). *Forskrift om meldeplikt ved hogst av yngre barskog, Levanger og Verdal kommuner, Nord-Trøndelag*.
- Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar. (2022). *Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar, Asker, Bærum, Lier, Hole, Ringerike, Jevnaker, Lunner, Nittedal, Nannestad, Gjerdrum, Lillestrøm, Lørenskog, Rælingen, Enebakk, Nordre Follo og Indre Østfold kommuner, Oslo, Akershus, Buskerud og Østfold*: Lovdata.
- Forskrift om skogfond o.a. (2006). *Forskrift om skogfond o.a*: Landbruks- og matdepartementet.
- Forum for natur og friluftsliv Vestfold. (2025). *Høringssvar til Færder kommune «Forslag til forskrift om meldeplikt av hogst»*. 07.04.2025: Færder kommune.
- Forvaltningsloven. (1967). *Lov om behandlingssåten i forvaltningssaker*, LOV-1967-02-10.
- Færder kommune. (2024a). *Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune (2024/71096)*. 20.12.2024: Færder kommune.
- Færder kommune. (2024b). *Meldeplikt ved hogst - ny behandling (2024/44020)*. 18.07.2024: Færder kommune.
- Færder kommune. (2024c). *Meldeplikt ved hogst av skog i Færder kommune (2024/12687)*. 29.02.2024: Færder kommune.
- Færder Senterparti. (2025). *Forslag til høringssvar til forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune, Vestfold*. 03.03.2025: Færder kommune.
- GC Rieber Fondene. (2025). *HØRINGSUTTALELSE VEDRØRENDE MULIG FORSKRIFT OM MELDEPLIKT VED HOGST I BERGEN KOMMUNE*: Bergen.
- Gezelius, S. S. (2025). *Høringsuttalelse. Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune, Vestfold*. 10.02.2025: Færder kommune.
- Grunnlova. (1814). *Kongeriket Noregs grunnlov*, LOV-1814-05-17.
- Gullvåg, J. (2025). *Høringsuttalelse til Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune*. 26.02.2025: Færder kommune.
- Holm, T. (2025). *Svar på Høring meldeplikt ved hogst av skog i Færder kommune*. 03.04.2025: Færder kommune.

- Horten kommune. (2012). *Meldeplikt for hogst og foryngelse i Horten kommune - Melding om vedtak (2012/34081)*. 02.07.2012: Horten kommune.
- Horten kommune. (2022a). *Meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune (2021/60521)*: Horten kommune.
- Horten kommune. (2022b). *Meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune (2022/20842)*: Horten kommune.
- Kortenkamp, K. V. & Moore, C. F. (2001). ECOCENTRISM AND ANTHROPOCENTRISM: MORAL REASONING ABOUT ECOLOGICAL COMMONS DILEMMAS. *Journal of Environmental Psychology*, 21 (3): 261-272. doi: <https://doi.org/10.1006/jevp.2001.0205>.
- Labuschagne, A. (2003). Qualitative Research - Airy Fairy or Fundamental? *The Qualitative Report*, 8 (1): 100-103. doi: <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2003.1901>
- Landbruksdirektoratet. (2015). *Meldeplikt for hogst i Etne - Høyring*. 20.01.2015: Etne kommune.
- Landbruksdirektoratet. (2024). *Veileder om oppfølging av brudd på skogbrukslova med forskrifter*: Landbruksdirektoratet.
- Landbruksdirektoratet. (u.å.). *Om direktoratet*: Landbruksdirektoratet. Tilgjengelig fra: <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/om-direktoratet>.
- Lars Erik Fon & Heidi Omre Fon. (2025). *Høring vedr. forslag om Innføring av meldeplikt for hogst i Færder Kommune*. 03.04.2025: Færder kommune.
- Magnusson, O. (2019). *Frihet under ansvar*: Stochholms universitet.
- McFarlane, B. L. & Boxall, P. C. (2010). Factors influencing forest values and attitudes of two stakeholder groups: the case of the foothills model forest, Alberta, Canada. *Society & Natural Resources* 13 (7): 649-661. doi: <https://doi.org/10.1080/08941920050121927>.
- Meld. St. 6 (2016-2017). *Verdier i vekst - Konkurransedyktig skog- og trenæring*. Landbruks- og matdepartementet.
- Meld. St. 35 (2023-2024). *Bærekraftig bruk og bevaring av natur*. Klima- og miljødepartementet.
- Midthordland skogeigarlag. (2025). *Ad høring om mulig forskrift om mulig meldeplikt på hogst i Bergen kommune*: Bergen.
- Miljødirektoratet. (2024). *Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog*: Miljøstatus. Tilgjengelig fra: <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4> (lest 10.04.2025).
- Miljødirektoratet. (2025). *Friluftsliv i Norge*: Miljødirektoratet. Tilgjengelig fra: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/friluftsliv/friluftsliv-og-allemannsretten/friluftsliv/> (lest 22.04.2025).
- Millennium Ecosystem Assessment. (2005). *Ecosystems and human well-being: Synthesis*. Washington, DC: Island Press.
- Mills, A. J., Durepos, G. & Wiebe, E. (red.). (2010). *Encyclopedia of Case Study Research*, b. 1. London: Sage.
- Moe, J. (2011). *Det lysned i Skoven*. I: Bokselskap (red.) *Utvalgte dikt*: Bokselskap.
- Moss kommune. (2024). *Spørsmål fra Kristin Lind Larsen - MDG*: Moss kommune.
- Myhre, T. (2024). *Meldeplikt gir bedre forvaltning av skogen*: Tønsberg blad. Tilgjengelig fra: <https://www.tb.no/meldeplikt-gir-bedre-forvaltning-av-skogen/o/5-76-2418673>.
- Naturfond, S. W. V. (2025). *Høringssvar fra WWF Verdens naturfond om forskrift om meldeplikt ved hogst av skog i Færder kommune*. 03.04.2025: Færder kommune.
- Naturmangfoldloven. (2009). *Lov om forvaltning av naturens mangfold* LOV-2009-06-19-100.
- Naturvernforbundet Hordaland. (2025). *Høringsuttalelse om meldeplikt for hogst*: Bergen.
- Naturvernforbundet Horten. (2022). *Meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune - høring*. 18.04.2022: Horten kommune.
- Naturvernforbundet Tønsberg og Færder. (2025). *Høringssvar til Forslag til forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune*. 02.04.2025: Færder kommune.
- Naudts, K. (2016). Europes forest management did not mitigate climate warming. *Science*, 351 (6273): 597-600. doi: <http://dx.doi.org/10.1126/science.aad7270>.
- Nesodden kommune. (2022). *Orientering om kommunestyrevedtak av 03.11.2021 vedrørende*

skogbruk/skogsdrift i Nesodden kommune: Nesodden kommune.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. (2025). *Retningslinjer for bruk av kunstig intelligens (KI) ved NMBU*. 28.01.2025.

NORSKOG. (2025a). *Høringsinnspill til «Høring om mogeleg forskrift om meldeplikt på hogst i Bergen kommune.»* Bergen.

Norskog. (2025b). *Høringsinnspill til forslag om forskrift om meldeplikt på hogst i Færder kommune*. 04.04.2025: Færder kommune.

Nortømmer. (2014). *Forebels svar på høring om meldeplikt hogst, Nortømmer*. 2014: Etne kommune.

NOU 1989: 10. (1989). *Flersidig skogbruk*. Landbruksdepartementet.

NOU 2013: 10. (2013). *Naturens goder - om verdier av økosystemtjenester*. Miljøverndepartementet.

NOU 2016: 4. (2016). *Ny kommunelov*. moderniseringsdepartementet, K.-o.

NOU 2019: 5. (2019). *Ny forvaltningslov*. beredskapsdepartementet, J.-o.

NOU 2022: 10. (2022). *Inntektssystemet for kommunene*. distriktsdepartementet, K.-o.

NOU 2023: 25. (2023). *Omstilling til lavutslipp - Veivalg for klimapolitikken mot 2050*. miljødepartementet, K.-o.

NRK. (2023a). *Svært få kommuner har kontroll på når og hvor det blir hogget*: NRK. Tilgjengelig fra: https://www.nrk.no/innlandet/kan-innfore-meldeplikt-for-hogst_-men-nesten-ingen-gjor-det.-okokrim-pek-er-pa-manglende-tilsyn-1.16673811.

NRK. (2023b). *Økokrim slår alarm: Verdifull skog hogges ulovlig i Norge, skadene er alvorlige*: NRK. Tilgjengelig fra: <https://www.nrk.no/klima/okokrim-roper-varsko-om-ulovlig-hogst-i-norge-1.16606904>.

Nøtterøy og Tjøme Landbrukslag. (2025). *Høringssvar Meldeplikt hogst, Nøtterøy og Tjøme Landbrukslag*. 04.04.2025: Færder kommune.

Offentleglova. (2006). *Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd*, LOV-2006-05-19-16.

Ot.prp. nr. 28 (2004-2005). *Om lov om skogbruk*. Landbruks- og matdepartementet.

PEFC. (2022). *Norsk PEFC Skogstandard*, PEFC N 02:2022.

Plan- og bygningsloven. (2008). *Lov om planlegging og byggesaksbehandling* LOV-2008-06-27-71.

Prop. 1974: 166. (1974). *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändringar i naturvårdslagen (1964:822) och skogsvårdslagen (1948:237), m.m.*

Regeringskansliet. (2019). *Sveriges väg till EU-medlemskap*. Tilgjengelig fra: <https://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/regeringens-arbete-pa-eu-niva/sveriges-vag-till-eu-medlemskap/> (lest 17.05.2019).

Regeringskansliet. (2021). *Faktoppromemoria 2020/21:FPM145 EU:s skogsstrategi för 2030*. Näringsdepartementet: Riksdagen.

Regjeringen. (2023). *Kva er ei høring?* Regjeringen. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokument/hoyringar/kva-er-ei-hoyring/id2459635/> (lest 06.05.2025).

Regjeringen. (2024). *15. Livet på land*. 08.02.2024: Regjeringen.

Regjeringen. (2025). *Avskogingsforordningen*: Regjeringen. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2021/nov/avskogingsfrie-ravarer-og-produkter/id2907670/> (lest 13.05.25).

Riksrevisjonen. (2012). *Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig forvaltning av norske skogressurser*: Stortinget.

Ring, H. (2024). *Hvorfor meldeplikt for hogst i Færder?*: Naturvernforbundet. Tilgjengelig fra: <https://naturvernforbundet.no/vestfold/hvorfor-meldeplikt-for-hogst-i-faerder/>.

Rønning, O. (2025). *HØRING: Forskrift om meldeplikt ved hugst av skog*. 28.03.2025: Færder kommune.

Råde kommune. (2024). *Handlingsplan*: Råde kommune.

Singh, J. S. (2012). Biodiversity: An Overview. *Proceedings of the National Academy of Sciences, India Section B: Biological Sciences*, 82 (2): 239-250. doi: 10.1007/s40011-012-0112-3.

SKOG22. (2015). *SKOG22: Nasjonal strategi for skog- og trenæringen*. Regjeringen: Landbruks- og matdepartementet.

Skogbruksloven. (1965). *Lov om skogbruk og skogvern*, LOV-1965-05-21.

- Skogbruksloven. (2005). *Lov om skogbruk*, LOV-2005-05-27-31.
- Skogkurs. (2024). *Skogfond, Regler og tips for avsetning og smart bruk*.
- Skogsstyrelsen. (2024). *Skogliga åtgärder du behöver anmäla eller ansöka om*: Skogsstyrelsen. Tilgjengelig fra: <https://www.skogsstyrelsen.se/lag-och-tillsyn/atgarder-du-behoover-anmala-eller-ansoka-om/>.
- Skogsstyrelsen. (2025a). *Avverkning i fjällnära skog*: Skogsstyrelsen. Tilgjengelig fra: <https://www.skogsstyrelsen.se/bruka-skog/avverkning/avverkning-i-fjallnara-skog/>.
- Skogsstyrelsen. (2025b). *Avverkning i ädellövskog*: Skogsstyrelsen. Tilgjengelig fra: <https://www.skogsstyrelsen.se/bruka-skog/avverkning/avverkning-i-adellovskog/>.
- Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen. (2011). *Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen*: Skogsstyrelsen.
- Skogsvårdsförordning. (1993). *Skogsvårdsförordning (1993:1096)*: Riksdagen.
- Skogsvårdslag. (1979). *Skogsvårdslag (1979:429)*.
- Solvor Nesbakken. (2022). *Meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune - innspill*. 25.04.2022: Horten kommune.
- SOU 2024: 91. (2024). *Ett tydligt regelverk for aktivt skogsbruk*. infrastrukturdepartementet, L.-o.: Regeringen.
- SOU 2025: 17. (2025). *Anpassning av svensk rätt till EU:s avskogningsförordning*. infrastrukturdepartementet, L.-o.: Regeringen.
- Statens offentliga utredningar. (2024). *Ett tydligt regelverk for aktivt skogsbruk*. infrastrukturdepartementet, L.-o.: Regeringen.
- Statistisk sentralbyrå. (2023). *Sentralisering*. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/befolkning/folketall/artikler/sentralisering> (lest 22.04.2025).
- Statistisk sentralbyrå. (2024). *Statistikk om Landsskogtakseringen*. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/skogbruk/statistikk/landsskogtakseringen> (lest 10.04.2025).
- Statistisk sentralbyrå. (2025). *Samlet hogstkvantum nærmer seg nettotilveksten*. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/skogbruk/artikler/samlet-hogstkvantum-naermer-seg-nettotilveksten> (lest 10.04.2025).
- Statistisk sentralbyrå. (u.å.-a). *Bergen (Vestland)*: Statistisk sentralbyrå. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/kommunefakta/bergen>.
- Statistisk sentralbyrå. (u.å.-b). *Etne (Vestland)*: Statistisk sentralbyrå. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/kommunefakta/etne> (lest 14.05.2025).
- Statistisk sentralbyrå. (u.å.-c). *Færder (Vestfold)*: Statistisk sentralbyrå. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/kommunefakta/faerder> (lest 14.05.25).
- Statistisk sentralbyrå. (u.å.-d). *Horten (Vestfold)*: Statistisk sentralbyrå. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/kommunefakta/horten> (lest 23.04.2025).
- Statsforvalteren. (2024). *Om oss*: Statsforvalteren. Tilgjengelig fra: <https://www.statsforvalteren.no/portal/om-oss/>.
- Statsforvalteren i Trøndelag. (2024). *Behov for revidering av skoglovverket*. 23.01.2024: Statsforvalteren
- Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. (2022). *Høringssvar - meldeplikt ved hogst av skog – Horten kommune*. 19.04.2022: Horten kommune.
- Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. (2025). *Høringssvar - meldeplikt ved hogst av skog – Færder kommune*. 28.03.2025: Færder kommune.
- Statsforvalteren i Vestland. (2025). *Uttale - Høyring - mogeleg forskrift om meldeplikt på hogst - Bergen kommune Bergen*.
- Statsforvalteren i Østfold, B., Oslo og Akershus, . (2021). *Ny markaforskrift gir endringer for skogbruken i flere kommuner*: Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Tilgjengelig fra: <https://www.statsforvalteren.no/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/landbruk-og-mat/aktuelle-nyheter---landbruk-og-mat/2021/11/ny-markaforskrift-gir-endringer-for-skogbruken-i-flere-kommuner/>.

- Store norske leksikon. (2024). *Kommuner i Norge*: Store norske leksikon. Tilgjengelig fra: https://snl.no/kommuner_i_Norge (lest 10.05.2025).
- Svein Barkved. (2014). *Vedrørende høring "Meldeplikt for hogst"*. 29.12.2014: Etne kommune.
- Svein Barkved & Eivind Vik. (2015). *Uttale vedk. Meldeplikt for hogst i Etne*. 31.01.2015: Etne kommune.
- The global goals. (u.å.). *15 Life on land*: The global goals. Tilgjengelig fra: <https://www.globalgoals.org/goals/15-life-on-land/> (lest 06.05.2025).
- Tormod Mikalsen Nedreberg. (2022). *Høring av forslag til innføring av meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune*. 25.04.2022: Horten kommune.
- Torød krets vel. (2025). *Vedr. innføring av Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune. Høringsuttalelse fra Torød krets vel*. 26.02.2025: Færder kommune.
- Tønsberg kommune. (2022). *Høringssvar - Meldeplikt for hogst av skog i Horten kommune*. 01.04.2022: Horte kommune.
- Tønsberg og Færder næringsforening. (2025). *Høringsuttalelse fra Tønsberg og Færder Næringsforening*. 05.03.2025: Færder kommune.
- Utdanningsdirektoratet. (2023). *Tolke lovteksten for å finne de rettslige kravene*: Udir. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tolke-lovteksten-for-a-finne-de-rettslige-kravene/> (lest 14.05.25).
- Vestland fylkeskommune. (2025). *Kulturmiljøfagleg innspel - Høring - mogeleg forskrift om meldeplikt på hogst - Bergen kommune*: Bergen kommune.
- Viken skog SA. (2025). *Høring vedr. forslag om innføring av meldeplikt for hogst i Færder kommune*. 01.04.2025: Færder kommune.
- Viken skog SA & Tønsbergdistriktets skogeierlag. (2022). *Høring vedr forslag om innføring av meldeplikt for hogst i Horten kommune* 22.04.2022.
- WWF Verdens naturfond. (2025). *Høringssvar fra WWF Verdens naturfond om mulig forskrift om meldeplikt på hogst i Bergen kommune*: Bergen.
- Ødegaard, M. (2011). *Må innføre meldeplikt for hogst*: Naturvernforbundet. Tilgjengelig fra: <https://naturvernforbundet.no/ma-innfore-meldeplikt-for-hogst/>.
- Aasmundsen, R., Hals, M., Jansen, M. & Jansen, N. K. (2025). *Svar på Høring meldeplikt ved hogst av skog i Færder kommune*. 25.03.2025: Færder kommune.

7. VEDLEGG

7.1 Vedlegg 1

Vedlegget inneholder Horten kommunes forslag til lokal forskrift om meldeplikt ved hogst av skog.

Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Horten kommune, Vestfold og Telemark

Hjemmel: Fastsatt av kommunestyret i Horten kommune xx.yy. 2022 med hjemmel i lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk (skogbrukslova) § 11 og forskrift om berekraftig skogbruk FOR-2006-06-07-593

I

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å bidra til en bærekraftig forvaltning av skog i tråd med skogbruksloven i Horten kommune ved at kommunens skogbruksmyndighet mottar melding før hogst blir utført.

§ 2. Virkeområde, definisjon

Denne forskriften omfatter all produktiv skog i LNF-områder i kommuneplanens arealdel for Horten samt andre arealformål hvor skogbruksloven gjelder.

Med produktiv skog menes skog med produksjonsevne over 0,1 m³/daa.

§ 3. Meldeplikt

All hogst på 2 dekar eller mer, som hører inn under forskriften § 2 skal meldes til kommunen senest 3 uker før hogsten skal settes i verk. Meldingen skal være skriftlig med kartfestet areal hvor hogst er planlagt samt gi opplysninger om foryngelsesmåte.

Har kommunen ikke gitt svar på meldingen innen 3 uker fra dagen meldingen kom til kommunen, kan hogsten igangsettes innen rammen av skogbrukslovens bestemmelser. Om kommunen trenger mer tid for å ta stilling til tiltaket, kan fristen forlenges med inntil 14 dager. Dersom hogsten ikke er igangsatt innen 10 år, må hogsten meldes på nytt.

§ 4. Klage

Vedtak truffet av kommunen etter denne forskriften kan påklages til Statsforvalteren jf. skogbruksloven § 21.

§ 5. Overtredelse

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelsene i denne forskriften, kan straffes med bøter så vidt ikke forholdet rammes av strengere straffebestemmelser, jf. skogbruksloven § 22.

II

Forskriften trer i kraft yy.xx.2022 etter kunngjøring

7.2 Vedlegg 2

Vedlegget inneholder Færder kommunes forslag til lokal forskrift om meldeplikt ved hogst av skog.

Forskrift om meldeplikt ved hogst av skog, Færder kommune, Vestfold

Hjemmel: Fastsatt av kommunestyret i Færder kommune xx.yy. 202X med hjemmel i lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk (skogbrukslova) § 11 og forskrift om berekraftig skogbruk FOR-2023-09-25-1473

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å bidra til en bærekraftig forvaltning av skog i Færder kommune, i tråd med skogbrukslova, ved at kommunens skogbruksmyndighet mottar melding om hogst før dette blir utført.

§ 2. Virkeområde, definisjon

Denne forskriften gjelder all skog og skogmark som omfattes av skogbrukslovas bestemmelser.

§ 3. Meldeplikt

All hogst som omfattes av forskriftens virkeområde, jf. § 2, og som til sammen berører et sammenhengende areal på mer enn 2 dekar på en eller flere eiendommer, skal meldes til kommunen senest 3 uker før hogsten skal settes i verk.

Meldingen skal være skriftlig og gi opplysninger om de planene som er for hogsten, samt gi opplysninger om planlagt foryngelsesmåte. Til meldingen skal det være kart som viser berørt areal.

Har kommunen ikke gitt svar på meldingen innen 3 uker fra dagen meldingen kom til kommunen, kan hogsten settes i verk i samsvar med bestemmelsene som gjelder etter skogbruksloven. Om kommunen trenger mer tid for å ta stilling til tiltaket, kan fristen forlenges med inntil 14 dager. Dersom hogsten ikke er satt i verk innen 10 år, må hogsten meldes på nytt.

§ 5. Overtredelse

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelsene i denne forskriften, kan straffes med bøter så vidt ikke forholdet rammes av strengere straffebestemmelser, jf. skogbruksloven § 22.

II

Forskriften trer i kraft xx.yy.202X etter kunngjøring

7.3 Vedlegg 3

Vedlegget inneholder Etne kommunes forslag til lokal forskrift om meldeplikt ved hogst av skog.

Føresegn om meldeplikt ved hogst av skog, Etne kommune, Hordaland	
Dato	FOR-201x-xx-xx-xx
Gjelder for	Etne kommune, Hordaland
Heimel	LOV-2005-05-27-31-§11
Kunngjort	xx.xx.2015 kl. xx.xx
Heimel:	Fastsett av kommunestyret i Etne kommune xx.xxxxx 2015 med heimel i lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk (skogbrukslova) § 11.
I	
§ 1.Føremål	
Føremålet med denne føresegna er å medverke til ei bærekraftig forvaltning av skog der omsynet til kulturminne og miljøverdiar blir ivaretatt, jf. § 1, § 4 og § 8 i skogbrukslova, ved at kommunal skogbruksmyndighet blir gitt høve til å gi veiledning før hogsten blir utført.	
§ 2.Verkeområde, definisjon	
Denne føresegna omfattar alt skogareal i LNF-område som skal avverkast ved hjelp av gravemaskin og hogstmaskin.	
§ 3.Meldeplikt	
All flatehogst som involverer hogstmaskin og gravemaskin som høyrer inn under § 2 skal meldast til kommunen seinast 3 veker før hogsten skal setjast i verk. Meldinga skal vere skriftleg og gi opplysningar om dei planer skogeigaren har for bruk av det arealet som er planlagt flatehogd. Har kommunen ikkje gitt svar på meldinga innan 3 veker frå den dagen meldinga kom til kommunen, kan hogsten setjast i gong innan ramma av skogbrukslova sine bestemmelser. Om kommunen treng meir tid for å ta stilling til tiltaket, kan fristen forlengast med inntil 14 dagar.	
§ 4.Klage	
Vedtak treft av kommunen i medhald av denne føresegna kan klagast på til Fylkesmannen etter bestemmelsene i skogbrukslova § 21.	
§ 5.Overtredelse	
Den som forsettleg eller uaktsomt overtrer eller medverkar til overtreiding av bestemmelsene i denne føresegna, og som ikkje melder i frå om planlagt hogst, kan straffast med bøter så vidt ikkje forholdet blir ramma av strengare straffebestemmelser, jamfør gjeldande skogbrukslov.	
II	
Forskrifta trer i kraft dag månad 2015.	

7.4 Vedlegg 4

Vedlegget inneholder Bergen kommunes forslag til lokal forskrift om meldeplikt for hogst.

Forskrift om meldeplikt ved hogst i Bergen kommune

Heimel: Fastsett av Bergen bystyre xx.xx.xxxx med heimel lov 27.mai 2005 nr. 31 om skogbruk (skogbrukslova) § 11.

§ 1. Føremål

Føremålet med denne forskrifta er å bidra til berekraftig forvaltning av skogressursane i Bergen kommune, sikra god forynging etter hogst, og å sikra det biologiske mangfaldet,

omsyn til landskapet, friluftslivet og kulturverdiane i skogen, jamfør § 1, § 4, § 6 og § 8 i skogbrukslova, ved at kommunal skogbruksstyresmakt får høve til å gje rettleiing til skogeigar før hogsten vert utført.

§ 2. Verkeområde

Denne forskrifta omfattar all skog og skogmark i Bergen kommune der skogbrukslova gjeld, jamfør § 2 i skogbrukslova.

§ 3. Meldeplikt

All hogst skal meldast inn til kommunen seinast 3 veker før hogsten skal startast. Meldinga skal sendast inn av skogeigar personleg. Meldinga skal vera skriftleg, gje opplysningar om korleis hogsten er planlagt, kva omsyn som skal takast til biologisk mangfald, landskap, friluftsliv og kulturverdiar, samt plan for forynging etter hogst. Ved omdisponering til anna føremål enn skog skal det gjevast utfyllande opplysningar om kva som er planlagt.

Hogsten kan ikkje startast opp før kommunen har gjeve svar på meldinga. Har kommunen ikkje svart på meldinga innan 3 veker etter at meldinga kom til kommunen, kan hogsten likevel startast opp innan rammene av føresegnene i skogbrukslova. Om kommunen treng meir tid for å ta stilling til tiltaket, kan fristen forlengast med inntil 14 dagar. Løyvet til hogst gjeld for 10 år.

§ 4. Klage

Vedtak fatta av kommunen med heimel i denne forskrifta kan påklagast til Statsforvaltaren etter føresegnene i § 21 i skogbrukslova.

§ 5. Brot på forskrifta

Den som forsettleg eller uaktsamt bryt eller medverkar til brot på føresegnene i denne forskrifta, kan straffast med bøter så lenge tilhøvet ikkje vert omfatta av strengare straffeføresegner, jamfør § 22 i skogbrukslova.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelege universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway